

Izvješće o održivosti

HEP GRUPA
2013. / 2014.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Uvodnik predsjednika Uprave	Organizacijski profil	Naš pristup upravljanju: kvaliteta, inovativnost, odgovornost	Naš pristup održivosti	Tržište	Važnost upravljanja utjecajem na okoliš	Radna okolina: naši ljudi	Sudjelovanje u razvoju društva i ulaganja u zajednicu	Profil izvješća	GRI G4 pokazatelji u ovom izvješću
		▼	▼	▼	▼	▼	▼		
		<p>a / Temeljne vrijednosti HEP grupe /</p> <p>b / Upravljačka tijela HEP-a d.d. /</p> <p>c / Etično poslovanje /</p> <p>d / Doprinos struci /</p>	<p>a / Izazovi ekonomskih i društvenih utjecaja organizacije</p> <p>b / Izazovi okolišnih utjecaja organizacije</p> <p>c / Uključene organizacije</p> <p>d / Određivanje materijalnosti</p> <p>e / Uključivanje dionika kao dio upravljanja materijalnim pitanjima</p>	<p>a / Razvojni ciljevi</p> <p>b / Ekonomski aspekti</p> <p>c / Suradnja s dobavljačima</p> <p>d / Odnosi s kupcima</p>	<p>a / Energija</p> <p>b / Zaštita biološke raznolikosti</p> <p>c / Emisije u zrak</p> <p>d / Materijali</p> <p>e / Upravljanje vodama i otpadne vode</p> <p>f / Otpad</p> <p>g / Ulaganja u zaštitu okoliša</p>	<p>a / Upravljanje ljudskim potencijalima</p> <p>b / Edukacija, usavršavanje i poticaji</p> <p>c / Interna komunikacija</p> <p>d / Sigurnost i zaštita zdravlja na radu</p> <p>e / Radni sporovi</p> <p>f / Humanitarna djela i osobni razvoj</p>	<p>a / HEP-ovi projekti – informiranje i uključivanje dionika</p> <p>b / Upravljanje štetama od vremenskih nepogoda</p> <p>c / Naknade općinama i gradovima</p> <p>d / HEP grupa i zajednica</p>		

1.

Uvodnik
predsjednika
Uprave

1. Uvodnik predsjednika Uprave

**mr.sc.
Perica Jukić**
Predsjednik Uprave

Poštovane čitateljice i čitatelji,

Od odgovornih tvrtki danas se očekuje da posluju uspješno te se stalno razvijaju zadovoljavajući zahtjeve svojih najvažnijih dionika – vlasnika, kupaca, zaposlenika i poslovnih partnera, ali i da u svim segmentima svog djelovanja to rade na dugoročno održive načine. Velike tvrtke, naročito one strateški važne za državu, stabilnost tržišta i sveukupni gospodarski razvoj zajednica, ali i o kojima ovise tisuće zaposlenika i još više poslovnih partnera i dobavljača, posebno moraju brinuti o odgovornom poslovanju i osiguranju održivosti. Neke su industrije,

pritom, posebno osjetljive, jer uz brigu za gospodarski razvoj i društveni doprinos imaju i veliku odgovornost osigurati izvrsnost u području zaštite okoliša. Energetska djelatnost je u proteklih nekoliko desetljeća znatno utjecala na razvoj i rast mnogih drugih industrija, stalno je poticala inovacije i napredak te time otvarala mogućnosti za razvoj novih tehnologija, novih načina rada i proizvodnje u raznim sektorima, kao i razvoj zapošljavanja i društvenih zajednica.

HEP grupa u svim svojim segmentima već godinama nastoji razvijati poslovanje koje je uravnoteženo i podjednako odgovorno u sve tri bitne dimenzije: gospodarskoj, društvenoj i okolišnoj.

HEP grupa u svim svojim segmentima već godinama nastoji razvijati poslovanje koje je uravnoteženo i podjednako odgovorno u sve tri bitne dimenzije: gospodarskoj, društvenoj i okolišnoj.

Pred vama je prvo cjelovito izvješće o održivosti HEP grupe za 2013. i 2014. godinu sastavljeno prema četvrtoj generaciji smjernica Global Reporting Initiative (GRI G4). Ovo izvješće, međutim, slijedi dugogodišnju tradiciju objavljivanja izvješća o utjecaju na okoliš, još od 1998. godine. Uz to, u našim dosadašnjim Godišnjim izvješćima redovito smo imali osvrte na neka strateška područja održivog razvoja, poput ulaganja u zajednicu, razvoja ljudskih potencijala ili zaštite okoliša.

Ovim izvješćem HEP grupa je među prvim tvrtkama u državnom vlasništvu u Republici Hrvatskoj koje izvješćuju o svom poslovanju u skladu s novom direktivom Europske komisije o nefinancijskom izvještavanju (Direktiva 2014/95/EU Europskog parlamenta i vijeća).

HEP grupa se u vrlo kratkom vremenu, a posebno u intenzivnom izvještajnom razdoblju 2013.-2014., suočila s mnogim zahtjevnim promjenama. Liberalizacija tržišta električne energije, mnoge regulatorne promjene,

pojačani zahtjevi za povećanjem učinkovitosti sustava, zahtjevi za udovoljavanjem ciljevima za smanjenje emisija, potreba za razvojem energetske učinkovitosti, stalne potrebe modernizacije mreže i ulaganja u razvoj proizvodnih pogona, ali i tehnološke infrastrukture, kao i potreba restrukturiranja u društvo koje je spremno odgovoriti na sve suvremene trendove, samo su neki od izazova na koje smo trebali odgovoriti u protekle dvije godine. Naravno, HEP grupa dio je ukupnog gospodarstva Hrvatske, ali i Europske unije u kojoj smo punopravna članica od 1. srpnja 2013. te se na nas odražavaju i svi ekonomski i industrijski trendovi iz okruženja. Kriza je donijela smanjenu potrošnju električne energije, kapacitet investitora za ulaganja je slabio na globalnoj razini, a međunarodni izvori financiranja postavljali su nova i stroža pravila. Brza prilagodba novim uvjetima, postavljanje odgovarajućih ciljeva i pokretanje novih projekata te priprema za tržišne iskorake bili su važni zbog osiguranja konkurentnosti i postavljanja zdravih temelja za jačanje poslovanja.

Energetski sektor je nedvojbeno u protekla dva desetljeća bio među najizloženijima brzim promjenama uslijed tehnološkog razvoja, znanstvenog napretka, ali i promjena u regulacijskim trendovima u tržišnom i okolišnom segmentu. Međutim, energetski sektor ima i jednu karakteristiku koja je kontradiktorna brzom razvoju: projekti u energetici se moraju planirati za razdoblje duže od jednog desetljeća. Upravo zato je energetski sektor na velikom ispitu krajnjih granica mogućnosti i izvedivosti samog održivog razvoja. Mi ne možemo biti previše fleksibilni, jer naša infrastruktura nije jednostavno prilagodljiva, a ujedno moramo imati viziju koja zadire daleko u budućnost. Zato je u naše ciljeve održivosti ugrađena modernizacija mreže i postojećih proizvodnih pogona te izgradnja novih elektroenergetskih objekata u skladu s najboljim raspoloživim tehnikama koje imaju za cilj smanjenje emisija onečišćujućih tvari u okoliš i povećanje energetske učinkovitosti. Naše projekte razvijamo vodeći računa o odgovornosti za stabilnost i sigurnost sustava koju imamo kao najznačajniji hrvatski subjekt u proizvodnji, prijenosu, distribuciji i opskrbi električnom energijom, ali i u proizvodnji i distribuciji toplinske energije te distribuciji i opskrbi plinom.

U izvještajnom razdoblju bili smo koncentrirani na ostvarenje preduvjeta za uspješnu strategiju poslovanja u sljedećem razdoblju. Naša promišljanja o održivosti najbolje se očituju u materijalnim pitanjima koja smo prepoznali, a temelje se na osiguranju energetske sigurnosti i stabilnosti, jačanju konkurentnosti na domaćem i drugim ciljanim tržištima, provedbi potrebnih strukturnih promjena, adekvatnim odgovorima na promjene u regulativi i propisima, ali i podizanje razine kvalitete intelektualnog i društvenog kapitala tvrtke, ulaganja u razvoj radne okoline, unapređenje odnosa s ključnim dionicima i lokalnim zajednicama.

HEP grupa je od posebnog značaja za strateški razvoj Republike Hrvatske i mi smo svjesni da to danas, uz osiguranje uspješnog poslovanja i profitabilnosti i ispunjavanje mnogih standarda kvalitete, uključuje i vrijednosti organizacije koje se odnose na njezin društveni ugled.

Složeni sustav koji je u izvještajnom razdoblju objedinjavao 14 tvrtki ne može jednostavno i istovremeno odgovoriti na sve zahtjeve dionika. Zato smo iskreni u našoj predanosti da u svim segmentima održivog razvoja stalno napredujemo, da jasno ukažemo na ona područja u kojima smo dobri i predstavimo projekte koji su izvrsni, ali i da uočavamo područja u kojima možemo stalno napredovati. Jedan od načina da naše ciljeve održivog razvoja i društvene odgovornosti provedemo u praksi jest i ovo izvješće, jer ga ne smatramo samo dokumentom u kojemu se mogu pronaći vrijedni podaci o proteklom razdoblju, već kao inspiraciju i podsjetnik na nama važne mogućnosti napretka.

Predanost da kontinuirano izvješćujemo o našem poslovanju prema preporučenim međunarodnim smjernicama ojačana je i našom željom da ovaj dokument postane središnje mjesto izvora svih relevantnih informacija o HEP grupi. On je komplementaran našem godišnjem izvješću i dopunjuje ga podacima i opisima naših projekata u nekoliko područja: upravljački pristup, tržište, okoliš, radna okolina i ulaganja u društvo. U sastavlja-

nju izvješća susreli smo se s dosta metodoloških, ali i strateških izazova, s obzirom na veličinu naše grupe i raznolikost njenih pojedinih dijelova. Nastojali smo, pridržavajući se metodologije i smjernica u najvećoj mogućoj mjeri ispričati priču o HEP grupi na način koji je prihvatljiv i razumljiv svima. Smatramo ga pilot-izvješćem i rado ćemo saslušati sve vaše komentare i savjete. Zahvaljujem mnogim kolegicama i kolegama iz HEP grupe koji su doprinijeli izradi ovog izvješća.

Mi u HEP grupi ne želimo samo biti dio pozitivnih promjena u našem gospodarstvu, društvu i zaštiti okoliša, već nastojimo biti i njihovi pokretači.

U 2013. i 2014. godini smo puno toga započeli i postigli, a vjerujemo da ćemo uspjeti dokazati napredak na mnogim područjima u sljedećem izvještajnom razdoblju.

Mi u HEP grupi ne želimo samo biti dio pozitivnih promjena u našem gospodarstvu, društvu i zaštiti okoliša, već nastojimo biti i njihovi pokretači.

2.

A white line graphic that starts horizontally from the left edge, then slopes upward to the right, and finally continues horizontally to the right edge.

Organizacijski
profil

2. Organizacijski profil

Hrvatska elektroprivreda koja je pod tim imenom osnovana 1990. godine sljednica je elektroprivrednih organizacija koje duže od stoljeća na području Hrvatske obavljaju djelatnosti proizvodnje, prijenosa i distribucije električne energije. Preoblikovana je u HEP grupu, tj. grupu povezanih društava u isključivom državnom vlasništvu 2002. godine. U posljednjih nekoliko desetljeća tvrtka se bavi i opskrbom kupaca toplinskom energijom te distribucijom plina. Kao jedna od najvećih tvrtki na hrvatskom tržištu te najveća tvrtka u državnom vlasništvu, poslovanje HEP grupe je od strateške važnosti za Republiku Hrvatsku, sa zadatkom pouzdane i kvalitetne opskrbe energijom, utemeljene na načelima održivog razvoja.

Hrvatska elektroprivreda d.d. (HEP d.d.) vladajuće je društvo HEP grupe sa sjedištem u Zagrebu. HEP d.d. je osnivač i jedini vlasnik većine društava HEP grupe, a u izvještajnom razdoblju imao je 50 posto udjela u društvima TE Plomin i LNG Hrvatska, dok je suvlasništvo u HEP-Telekomunikacijama dijelio s HEP-Operatorom distribucijskog sustava i Hrvatskim operatorom prijenosnog sustava. HEP d.d. obavlja korporativne funkcije grupe te usmjerava, koordinira i prati proizvodne i mrežne te ostale djelatnosti u ovisnim društvima s ciljem optimiranja poslovnih procesa. Izuzev na području Hrvatske HEP grupa djeluje na tržištima Srbije, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Mađarske i Kosova putem tvrtki kćeri HEP-Trgovine zaduženih za trgovinu električnom energijom, dok se na području BiH nalazi Crpna stanica Buško blato, tvrtka kći HEP-Proizvodnje. HEP je i suvlasnik Nuklearne elektrane Krško u Sloveniji, a suvlasništvo dijeli s tvrtkom GEN Energija.

HEP grupa, 31.12.2014.

Društva u 100% vlasništvu HEP-a d.d.

HEP-Proizvodnja d.o.o.

CS Buško blato d.o.o. BiH

HEP-Operator
distribucijskog sustava d.o.o.

HEP-Opskrba d.o.o.

HEP-Trgovina d.o.o.

HEP-TRADE d.o.o., Beograd

HEP-Toplinarstvo d.o.o.

HEP-Trgovina d.o.o., Ljubljana

HEP-Plin d.o.o.

HEP-Trade d.o.o., Mostar

HEP-Opskrba plinom d.o.o.

HEP-Magyarország Energia kft

HEP-ESCO d.o.o.

HEP-KS sh.p.k., Priština

HEP-Obnovljivi izvori energije d.o.o.

HEP-Odmor i rekreacija d.o.o.

APO usluge zaštite okoliša d.o.o.

Plomin Holding d.o.o.

Program Sava d.o.o.

HEP d.d.

Društva u mješovitom vlasništvu

TE Plomin d.o.o.

Suvlasništvo HEP-a d.d.

i RWE Power (50%:50%)

HEP-Telekomunikacije d.o.o.

Suvlasništvo HEP-a d.d.,
HEP-ODS-a i HOPS-a

LNG Hrvatska d.o.o.

Suvlasništvo HEP-a d.d.

i Plinacra d.o.o. (50%:50%)

Ustanova

HEP-Nastavno-obrazovni centar

Neovisni operator prijenosa

Hrvatski operator prijenosnog
sustava d.o.o. (HOPS)

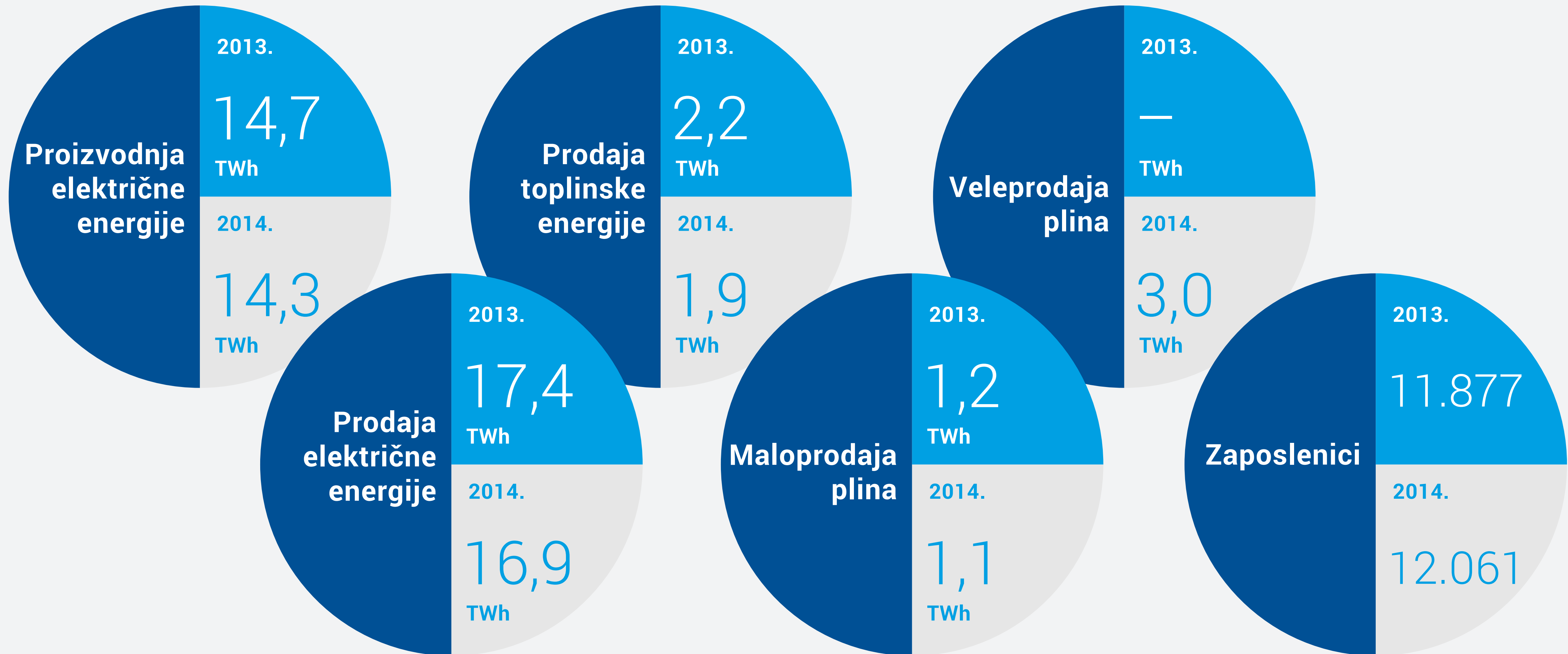
Povezano društvo izvan grupe

NE Krško d.o.o.

Suvlasništvo HEP-a d.d.

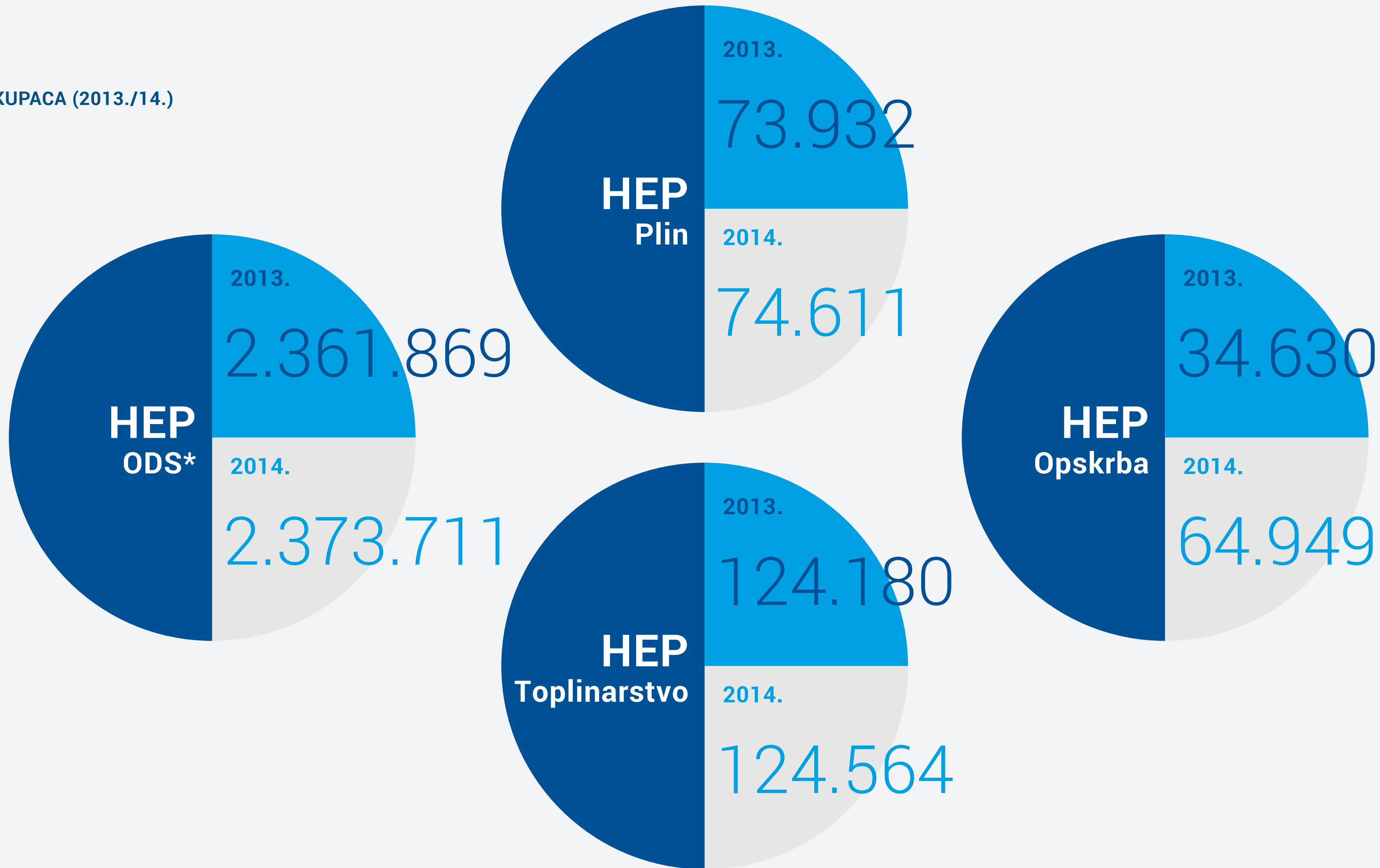
i GEN Energije (50%:50%)

HEP GRUPA U BROJEVIMA (2013./14.)

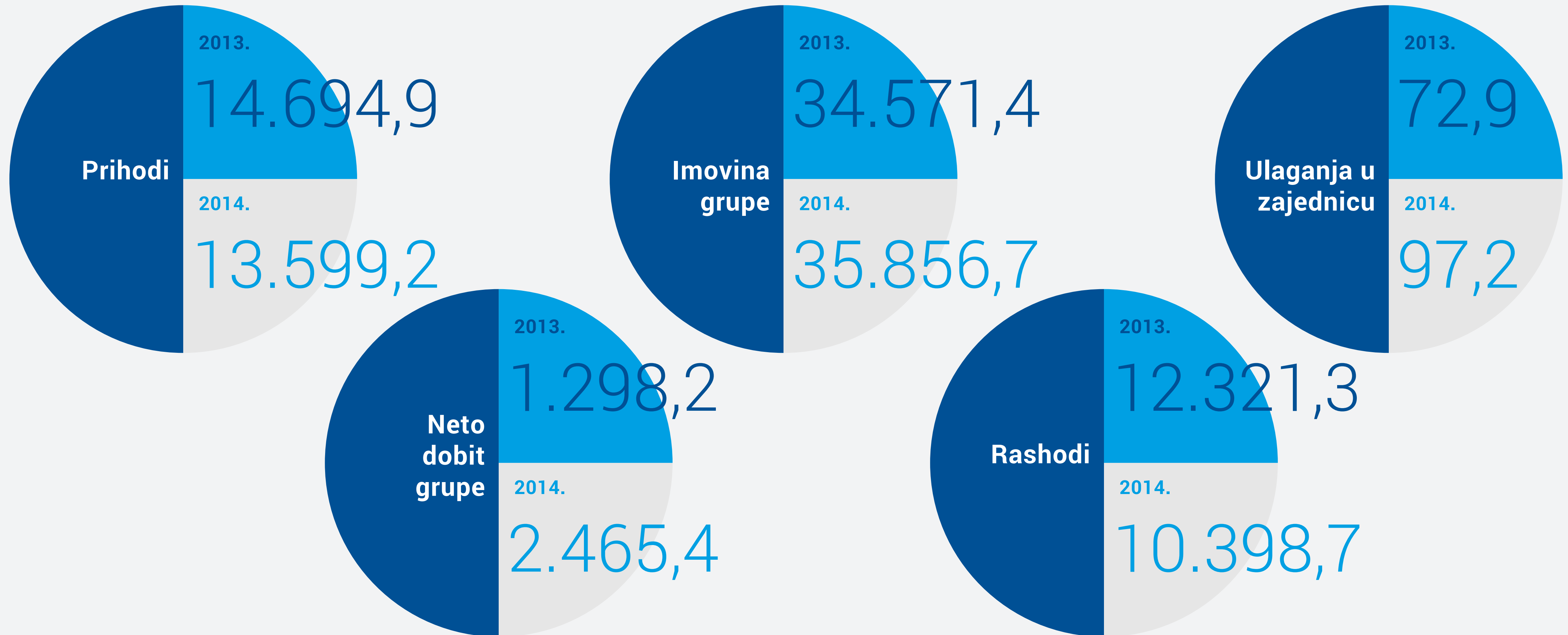
*podaci uključuju i podatke Hrvatskog operatora prijenosnog sustava (HOPS)

BROJ KUPACA (2013./14.)

*podaci za HEP-Operatora distribucijskog sustava (HEP-ODS) odnose se na ukupni broj obračunskih mjernih mjesta kupaca na distribucijskoj mreži

FINANCIJSKI POKAZATELJI (mil. HRK)

*podaci uključuju i podatke Hrvatskog operatora prijenosnog sustava (HOPS)

**ulaganja u zajednicu obuhvaćaju donacije te naknade gradovima i općinama za korištenje prostora elektrana

U Hrvatskoj je u pogonu 26 hidroelektrana, akumulacijskog i protočnog tipa. U strukturi elektroenergetskog sustava, više od polovice izvora čine hidroelektrane. Hrvatska zbog toga spada među vodeće europske zemlje u proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora. U vlasništvu HEP-a je sedam termoelektrana, s tim da su TE Sisak, TE Rijeka, TE Plomin 1 i KTE Jertovec kondenzacijske termoelektrane za proizvodnju električne energije, a TE-TO Zagreb, EL-TO Zagreb i TE-TO Osijek su termoelektrane toplane u kojima se u spojenom procesu proizvodi električna i toplinska energija.

U izvještajnom razdoblju HEP je bio vlasnik 50 postotnog dijela drugog bloka TE Plomin 2, a temeljem vlasništva polovice NE Krško, hrvatskom elektroenergetskom sustavu raspoloživo je na pragu 338 MW. Termoelektrane i termoelektrane-toplane za proizvodnju električne i toplinske energije koriste plin i tekuće gorivo, a TE Plomin 1 i TE Plomin 2 ugljen.

Ukupni kapacitet, HEP grupa	
Protočne hidroelektrane	403 MW
Akumulacijske hidroelektrane	1.707 MW
(Od toga reverzibilne hidroelektrane)	(281 MW)
Male hidroelektrane	16,74 MW
Kondenzacijske termoelektrane	1.073 MW
Termoelektrane toplane	604 MW el 300 t/h pare/1.242 MWt
Nuklearna elektrana (50% NE Krško)	338 MW
Integrirane fotonaponske elektrane	0,2 MW
Ukupno instalirani kapacitet za proizvodnju električne energije	4.184 MWe
Ukupno instalirani kapacitet za proizvodnju toplinske energije	300 t/h pare /1.242 MWt

HIDROELEKTRANE

Akumulacijske	Raspoloživa snaga (MW) / (-MW crpnog rada)	Protočne	Raspoloživa snaga (MW)
HE Zakučac	522*	HE Varaždin	92,5
RHE Velebit	276 (-240)	HE Dubrava	79,8
HE Orlovac	237	HE Čakovec	77,4
HE Senj	216	HE Gojak	55,5
HE Dubrovnik	108+120	HE Lešće	41,2
HE Vinodol	90	HE Miljacka	24
HE Peruća	61,2	HE Jaruga	7,2
HE Kraljevac	46,4	HE Golubić	6,5
HE Dale	40,8	HE Ozalj	5,5
HE Sklope	22,5	HE Lešće ABM	1,1
CS Buško blato	7,5/4,2/(-10,2/-4,8)	HE Krčić	0,3
CHE Fužine	4,6/(-5,7)	HE Rijeka	36,8
HE Zavrelje	2		
HE Zeleni vir	1,7		
RHE Lepenica	0,8 (-1,2)		

CS: crpna stanica /CHE: crpna HE RHE: reverzibilna HE ABM: agregat biološkog minimuma

* Tijekom revitalizacije HE Dubrovnik dogovorena je podjela proizvodnje s Elektroprivredom Republike Srpske 50%-50%

** Kapacitet nakon revitalizacije agregata A još nije potvrđen primopredajnim ispitivanjima.

*** Podaci o raspoloživoj snazi su isti za 2013. i 2014. godinu, osim kod HE Peruća gdje je došlo do povećanja kapaciteta za 1.2 MW

TERMOELEKTRANE

Termoelektrane	Raspoloživa snaga na pragu (MW,MWt,t/h)	Gorivo
TE-TO Zagreb	422 / 743 / 360	loživo ulje / prirodni plin /ekstra lako loživo ulje
TE Sisak	396 / 0 / 96	tekuće gorivo / prirodni plin
TE Rijeka	303	loživo ulje
TE Plomin 1	105	kameni ugljen
EL-TO Zagreb	88,8 / 347 / 377	loživo ulje / prirodni plin
TE-TO Osijek	90 / 139 / 150	tekuće gorivo / prirodni plin / ekstra lako loživo ulje
KTE Jertovec	74	prirodni plin /ekstra lako loživo ulje
TE PLOMIN (B)*	192	kameni ugljen / ekstra lako loživo ulje

* U vlasništvu TE Plomin d.o.o. (HEP : RWE Power - 50% : 50%); operater HEP-Proizvodnja d.o.o.

** Podaci o raspoloživoj snazi su isti za 2013. i 2014. godinu

Bilanca električne energije (GWh)

	2013.	2014.	14./13. (%)
Potrošnja električne energije RH	17.296	16.922	-2,2
Potrošnja električne energije HEP	16.618	14.962	-10,0
Proizvodnja HE	8.054	8.356	3,7
Proizvodnja TE	2.629	1.450	-44,8
NE Krško d.o.o.	2.518	3.030	20,3
TE Plomin d.o.o.	1.448	1.441	-0,5
Uvoz	3.694	1.853	-49,2
Izvoz	-2.347	-2.100	-10,5
Proizvođači izvan HEP grupe	18	19	5,6
Povlašteni proizvođači	649	913	40,7
Kupci izvan HEP-a	678	1.960	189,1
Ukupno raspoloživa električna energija HEP	16.618	14.962	-10,0
Ukupno raspoloživa električna energija RH	17.296	16.922	2,2

Ukupni broj kupaca prema društvima

društvo	2013.	2014.
HEP ODS*	2.361.869	2.373.711
HEP Toplinarstvo	124.180	124.564
HEP Plin	73.932	74.611
HEP Opskrba	34.630	64.949

* Podaci za HEP ODS odnose se na ukupni broj obračunskih mjernih mjesta svih korisnika distribucijske mreže

HEP-Operator distribucijskog sustava - Broj mjernih mjesta na dan 31.12.2013.

Univerzalna usluga

Opis	Elektro-slavonija Osijek	Elektra Požega	Elektra Sl. Brod	Elektra Vinkovci	Elektrolika Gospić	Elektroistra Pula	Elektro-primorje Rijeka	Elektrojug Dubrovnik	Elektro-dalmacija Split	Elektra Šibenik	Elektra Zadar	Elektra Karlovac	Elektra Sisak	Elektra Bjelovar	Elektra Čakovec	Elektra Koprivnica	Elektra Križ	Elektra Varaždin	Elektra Virovitica	Elektra Zabok	Elektra Zagreb	UKUPNO	
VN-110 kV																							-
SN- 35 kV																							-
SN- 10 kV							1								1		20						22
Ukupno SN	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	20	-	-	-	-	-	22
Ukupno visoki i srednji napon	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	20	-	-	-	-	22	
NN-poduzetništvo (plavi)			10				17	7	17	6	24		6		6			8		13	5	119	
NN-poduzetništvo (bijeli)	59	8	21	19			2	37	1	2	3		13	26	8	5	3	2	11	10	5	235	
NN-poduzetništvo (crveni)	6	3	1	11			4	19			5		27				21	1				98	
NN-poduzetništvo (narančasti)																						-	
Ukupno NN-poduzetništvo	65	11	32	30	-	23	63	18	8	32	-	46	26	8	11	-	24	11	11	23	10	452	
NN-javna rasvjeta																						-	
NN-kućanstvo (plavi)	38.080	11.844	25.966	20.784	23.589	31.051	44.903	16.876	69.189	34.900	44.592	34.089	23.234	29.279	18.480	29.131	42.865	36.215	11.341	38.340	115.928	740.676	
NN-kućanstvo (bijeli)	90.849	12.422	31.718	49.035	18.806	97.266	143.232	29.804	184.431	41.711	64.007	43.764	29.356	15.693	20.870	17.254	26.627	25.253	12.370	22.532	374.799	1.351.799	
NN-kućanstvo (crni)						3.086	5	6														3.097	
NN-kućanstvo (narančasti)	411	12	2		3		1				4	6				5	2	6		17		469	
Ukupno NN-kućanstvo	129.340	24.278	57.686	69.819	42.398	131.403	188.141	46.686	253.620	76.611	108.603	77.859	52.590	44.972	39.350	46.390	69.494	61.474	23.711	60.889	490.727	2.096.041	
Ukupno niski napon	129.405	24.289	57.718	69.849	42.398	131.426	188.204	46.704	253.628	76.643	108.603	77.905	52.616	44.980	39.361	46.390	69.518	61.485	23.722	60.912	490.737	2.096.493	
SVEUKUPNO	129.405	24.289	57.718	69.849	42.398	131.426	188.205	46.704	253.628	76.643	108.603	77.905	52.616	44.980	39.362	46.390	69.538	61.485	23.722	60.912	490.737	2.096.515	

HEP-Operator distribucijskog sustava - Broj mjernih mjesta na dan 31.12.2013.

Zajamčena opskrba

Opis	Elektro-slavonija Osijek	Elektra Požega	Elektra Sl. Brod	Elektra Vinkovci	Elektrolika Gospić	Elektroistra Pula	Elektro-primorje Rijeka	Elektrojug Dubrovnik	Elektro-dalmacija Split	Elektra Šibenik	Elektra Zadar	Elektra Karlovac	Elektra Sisak	Elektra Bjelovar	Elektra Čakovec	Elektra Koprivnica	Elektra Križ	Elektra Varaždin	Elektra Virovitica	Elektra Zabok	Elektra Zagreb	UKUPNO	
VN-110 kV																							-
SN- 35 kV						1			2				1									3	7
SN- 10 kV	28	9	35	14	9	19	21	9	24	5	26	16	5		5	6	3	11	4	7	40	296	
Ukupno SN	28	9	35	14	9	20	21	9	26	5	26	16	6	-	5	6	3	11	4	7	43	303	
Ukupno visoki i srednji napon	28	9	35	14	9	20	21	9	26	5	26	16	6	-	5	6	3	11	4	7	43	303	
NN-poduzetništvo (plavi)	873	228	1.075	431	633	2.160	1.421	892	2.608	1.069	1.330	856	376	691	385	640	655	699	273	556	4.689	22.540	
NN-poduzetništvo (bijeli)	4.111	444	1.653	2.110	1.015	6.375	6.918	1.727	10.355	2.227	2.879	2.082	873	939	859	1.212	1.061	1.243	1.036	1.243	16.314	66.676	
NN-poduzetništvo (crveni)	262	28	94	143	79	559	585	158	657	141	206	191	60	83	100	110	104	113	42	117	1.398	5.230	
NN-poduzetništvo (narančasti)																							-
Ukupno NN-poduzetništvo	5.246	700	2.822	2.684	1.727	9.094	8.924	2.777	13.620	3.437	4.415	3.129	1.309	1.713	1.344	1.962	1.820	2.055	1.351	1.916	22.401	94.446	
NN-javna rasvjeta	213	47	154	92	229	445	260	57	394	168	197	272	44	149	33	187	144	119	12	216	307	3.739	
NN-kućanstvo (plavi)	1	2	22		4	53	21	3	29	3	9	5	4	12	1	19	5	1	2	4	16	216	
NN-kućanstvo (bijeli)	5	6	61	19	7	1.195	74	15	346	3	72	38	17	28	18	22	9	6	9	13	107	2.070	
NN-kućanstvo (crni)						1																	1
NN-kućanstvo (narančasti)																							-
Ukupno NN-kućanstvo	6	8	83	19	11	1.249	95	18	375	6	81	43	21	40	19	41	14	7	11	17	123	2.287	
Ukupno niski napon	5.465	755	3.059	2.795	1.967	10.788	9.279	2.852	14.389	3.611	4.693	3.444	1.374	1.902	1.396	2.190	1.978	2.181	1.374	2.149	22.831	100.472	
SVEUKUPNO	5.493	764	3.094	2.809	1.976	10.808	9.300	2.861	14.415	3.616	4.719	3.460	1.380	1.902	1.401	2.196	1.981	2.192	1.378	2.156	22.874	100.775	

HEP-Operator distribucijskog sustava - Broj mjernih mjesta na dan 31.12.2013.

Tržišni opskrbljivači

Opis	Elektro-slavonija Osijek	Elektra Požega	Elektra Sl. Brod	Elektra Vinkovci	Elektrolika Gospić	Elektroistra Pula	Elektro-primorje Rijeka	Elektrojug Dubrovnik	Elektro-dalmacija Split	Elektra Šibenik	Elektra Zadar	Elektra Karlovac	Elektra Sisak	Elektra Bjelovar	Elektra Čakovec	Elektra Koprivnica	Elektra Križ	Elektra Varaždin	Elektra Virovitica	Elektra Zabok	Elektra Zagreb	UKUPNO
VN-110 kV	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	4
SN- 35 kV	8	2	3	5	4	4	10	-	6	3	4	5	1	-	-	4	1	-	2	1	4	67
SN- 10 kV	153	29	72	87	22	204	126	48	108	32	79	82	40	11	60	45	62	65	30	28	339	1.722
Ukupno SN	161	31	75	92	26	208	136	48	114	35	83	87	41	11	60	49	63	65	32	29	343	1.789
Ukupno visoki i srednji napon	161	31	75	92	26	208	136	48	115	35	83	87	42	11	60	49	63	65	32	29	345	1.793
NN-poduzetništvo (plavi)	1.238	529	856	498	512	1.574	1.538	895	1.731	766	1.052	851	528	1.269	1.013	813	1.540	1.002	515	710	4.047	23.477
NN-poduzetništvo (bijeli)	4.183	793	1.585	2.600	894	4.538	6.144	1.539	7.382	1.503	2.009	1.820	1.361	1.221	1.723	1.295	2.187	1.691	1.032	1.461	11.544	58.505
NN-poduzetništvo (crveni)	835	102	234	404	180	988	1.320	328	1.460	335	484	416	233	237	403	264	419	486	117	335	3.099	12.679
NN-poduzetništvo (narančasti)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno NN-poduzetništvo	6.256	1.424	2.675	3.502	1.586	7.100	9.002	2.762	10.573	2.604	3.545	3.087	2.122	2.727	3.139	2.372	4.146	3.179	1.664	2.506	18.690	94.661
NN-javna rasvjeta	1.146	264	505	557	315	1.418	1.342	395	1.718	713	874	921	608	553	425	463	1.006	583	429	468	3.375	18.078
NN-kućanstvo (plavi)	3.825	213	285	1.480	483	183	234	28	524	429	129	494	382	532	949	776	705	1.615	1.446	259	1.715	16.686
NN-kućanstvo (bijeli)	7.267	168	456	3.769	371	1.392	1.840	127	2.890	884	497	942	564	298	1.010	499	394	1.053	1.540	292	7.106	33.359
NN-kućanstvo (crni)	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
NN-kućanstvo (narančasti)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno NN-kućanstvo	11.092	381	741	5.249	854	1.577	2.074	155	3.414	1.313	626	1.436	946	830	1.959	1.275	1.099	2.668	2.986	551	8.821	50.047
Ukupno niski napon	18.494	2.069	3.921	9.308	2.755	10.095	12.418	3.312	15.705	4.630	5.045	5.444	3.676	4.110	5.523	4.110	6.251	6.430	5.079	3.525	30.886	162.786
SVEUKUPNO	18.655	2.100	3.996	9.400	2.781	10.303	12.554	3.360	15.820	4.665	5.128	5.531	3.718	4.121	5.583	4.159	6.314	6.495	5.111	3.554	31.231	164.579

HEP-Operator distribucijskog sustava - Broj mjernih mjesta na dan 31.12.2013.

UKUPNO

Opis	Elektro- slavonija Osijek	Elektra Požega	Elektra Sl. Brod	Elektra Vinkovci	Elektrolika Gospić	Elektroistra Pula	Elektro- primorje Rijeka	Elektrojug Dubrovnik	Elektro- dalmacija Split	Elektra Šibenik	Elektra Zadar	Elektra Karlovac	Elektra Sisak	Elektra Bjelovar	Elektra Čakovec	Elektra Koprivnica	Elektra Križ	Elektra Varaždin	Elektra Virovitica	Elektra Zabok	Elektra Zagreb	UKUPNO
VN-110 kV	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	4
SN- 35 kV	8	2	3	5	4	5	10	-	8	3	4	5	2	-	-	4	1	-	2	1	7	74
SN- 10 kV	181	38	107	101	31	223	148	57	132	37	105	98	45	11	66	51	85	76	34	35	379	2.040
Ukupno SN	189	40	110	106	35	228	158	57	140	40	109	103	47	11	66	55	86	76	36	36	386	2.114
Ukupno visoki i srednji napon	189	40	110	106	35	228	158	57	141	40	109	103	48	11	66	55	86	76	36	36	388	2.118
NN-poduzetništvo (plavi)	2.111	757	1.941	929	1.145	3.751	2.966	1.804	4.345	1.859	2.382	1.713	904	1.960	1.404	1.453	2.195	1.709	788	1.279	8.741	46.136
NN-poduzetništvo (bijeli)	8.353	1.245	3.259	4.729	1.909	10.915	13.099	3.267	17.739	3.733	4.888	3.915	2.260	2.168	2.587	2.507	3.251	2.936	2.079	2.714	27.863	125.416
NN-poduzetništvo (crveni)	1.103	133	329	558	259	1.551	1.924	486	2.117	481	690	634	293	320	503	374	544	600	159	452	4.497	18.007
NN-poduzetništvo (narančasti)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno NN-poduzetništvo	11.567	2.135	5.529	6.216	3.313	16.217	17.989	5.557	24.201	6.073	7.960	6.262	3.457	4.448	4.494	4.334	5.990	5.245	3.026	4.445	41.101	189.559
NN-javna rasvjeta	1.359	311	659	649	544	1.863	1.602	452	2.112	881	1.071	1.193	652	702	458	650	1.150	702	441	684	3.682	21.817
NN-kućanstvo (plavi)	41.906	12.059	26.273	22.264	24.076	31.287	45.158	16.907	69.742	35.332	44.730	34.588	23.620	29.823	19.430	29.926	43.575	37.831	12.789	38.603	117.659	757.578
NN-kućanstvo (bijeli)	98.121	12.596	32.235	52.823	19.184	99.853	145.146	29.946	187.667	42.598	64.576	44.744	29.937	16.019	21.898	17.775	27.030	26.312	13.919	22.837	382.012	1.387.228
NN-kućanstvo (crni)	-	-	-	-	-	3.089	5	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.100
NN-kućanstvo (narančasti)	411	12	2	-	3	-	1	-	-	-	4	6	-	-	-	5	2	6	-	17	-	469
Ukupno NN-kućanstvo	140.438	24.667	58.510	75.087	43.263	134.229	190.310	46.859	257.409	77.930	109.310	79.338	53.557	45.842	41.328	47.706	70.607	64.149	26.708	61.457	499.671	2.148.375
Ukupno niski napon	153.364	27.113	64.698	81.952	47.120	152.309	209.901	52.868	283.722	84.884	118.341	86.793	57.666	50.992	46.280	52.690	77.747	70.096	30.175	66.586	544.454	2.359.751
SVEUKUPNO	153.553	27.153	64.808	82.058	47.155	152.537	210.059	52.925	283.863	84.924	118.450	86.896	57.714	51.003	46.346	52.745	77.833	70.172	30.211	66.622	544.842	2.361.869

HEP-Operator distribucijskog sustava - Broj mjernih mjesta na dan 31.12.2014.

Univerzalna usluga

Opis	Elektro-slavonija Osijek	Elektra Požega	Elektra Sl. Brod	Elektra Vinkovci	Elektrolika Gospić	Elektroistra Pula	Elektro-primorje Rijeka	Elektrojug Dubrovnik	Elektro-dalmacija Split	Elektra Šibenik	Elektra Zadar	Elektra Karlovac	Elektra Sisak	Elektra Bjelovar	Elektra Čakovec	Elektra Koprivnica	Elektra Križ	Elektra Varaždin	Elektra Virovitica	Elektra Zabok	Elektra Zagreb	UKUPNO		
VN-110 kV																							-	
SN- 35 kV																								-
SN- 10 kV							1								1		20						22	
Ukupno SN	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	20	-	-	-	-	-	22	
Ukupno visoki i srednji napon	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	20	-	-	-	-	-	22	
NN-poduzetništvo (plavi)			10			17	7	17	5	24		5		1	6			8		13	5	118		
NN-poduzetništvo (bijeli)	57	9	21	18		6	36		2	6		12	27	8	5		4	2	11	10	4	238		
NN-poduzetništvo (crveni)	6	3	1	11		4	20	1		5		27					20	1				99		
NN-poduzetništvo (narančasti)																							-	
Ukupno NN-poduzetništvo	63	12	32	29	-	27	63	18	7	35	-	44	27	9	11	-	24	11	11	23	9	455		
NN-javna rasvjeta																							-	
NN-kućanstvo (plavi)	34.410	10.773	23.236	19.072	23.179	29.891	43.545	16.587	67.150	33.466	43.555	32.741	21.487	27.184	17.430	26.862	38.712	34.638	10.772	36.992	110.332	702.014		
NN-kućanstvo (bijeli)	83.475	11.430	28.990	45.394	18.929	95.274	139.289	29.232	181.935	41.360	64.301	42.324	27.175	14.673	19.792	16.166	24.299	24.395	11.779	21.786	357.439	1.299.437		
NN-kućanstvo (crni)						3.044	1	6														3.051		
NN-kućanstvo (narančasti)	33	12	1		1		5				4	6				6	2			17		87		
Ukupno NN-kućanstvo	117.918	22.215	52.227	64.466	42.109	128.209	182.840	45.825	249.085	74.826	107.860	75.071	48.662	41.857	37.222	43.034	63.013	59.033	22.551	58.795	467.771	2.004.589		
Ukupno niski napon	117.981	22.227	52.259	64.495	42.109	128.236	182.903	45.843	249.092	74.861	107.860	75.115	48.689	41.866	37.233	43.034	63.037	59.044	22.562	58.818	467.780	2.005.044		
SVEUKUPNO	117.981	22.227	52.259	64.495	42.109	128.236	182.904	45.843	249.092	74.861	107.860	75.115	48.689	41.866	37.234	43.034	63.057	59.044	22.562	58.818	467.780	2.005.066		

HEP-Operator distribucijskog sustava - Broj mjernih mjesta na dan 31.12.2014.

Zajamčena opskrba

Opis	Elektro-slavonija Osijek	Elektra Požega	Elektra Sl. Brod	Elektra Vinkovci	Elektrolika Gospić	Elektroistra Pula	Elektro-primorje Rijeka	Elektrojug Dubrovnik	Elektro-dalmacija Split	Elektra Šibenik	Elektra Zadar	Elektra Karlovac	Elektra Sisak	Elektra Bjelovar	Elektra Čakovec	Elektra Koprivnica	Elektra Križ	Elektra Varaždin	Elektra Virovitica	Elektra Zabok	Elektra Zagreb	UKUPNO	
VN-110 kV																							-
SN- 35 kV									1				1									1	3
SN- 10 kV	17	5	23	8	3	11	15	5	13	3	14	12	4	1	1	3	2	7		1	25	173	
Ukupno SN	17	5	23	8	3	11	15	5	14	3	14	12	5	1	1	3	2	7	-	1	26	176	
Ukupno visoki i srednji napon	17	5	23	8	3	11	15	5	14	3	14	12	5	1	1	3	2	7	-	1	26	176	
NN-poduzetništvo (plavi)	611	171	917	310	451	1.640	933	686	1.980	755	1.016	599	234	491	310	401	460	491	167	380	3.326	16.329	
NN-poduzetništvo (bijeli)	2.838	332	1.298	1.457	770	4.265	4.317	1.307	7.684	1.658	2.220	1.506	607	676	685	806	749	881	665	826	11.352	46.899	
NN-poduzetništvo (crveni)	158	19	65	51	55	283	303	88	385	85	145	102	40	62	50	74	55	99	18	74	810	3.021	
NN-poduzetništvo (narančasti)																							-
Ukupno NN-poduzetništvo	3.607	522	2.280	1.818	1.276	6.188	5.553	2.081	10.049	2.498	3.381	2.207	881	1.229	1.045	1.281	1.264	1.471	850	1.280	15.488	66.249	
NN-javna rasvjeta	156	4	47	56	76	285	77	63	191	94	145	193	42	110	33	66	141	39	4	107	100	2.029	
NN-kućanstvo (plavi)	1	1	14		4	60	16		21		9		10		11	1	1	1			3	153	
NN-kućanstvo (bijeli)	7	1	23	1		1.334	25		608		47	6		14		9	14	2			31	2.122	
NN-kućanstvo (crni)																							-
NN-kućanstvo (narančasti)																							-
Ukupno NN-kućanstvo	8	2	37	1	4	1.394	41	-	629	-	56	6	-	24	-	20	15	3	1	-	34	2.275	
Ukupno niski napon	3.771	528	2.364	1.875	1.356	7.867	5.671	2.144	10.869	2.592	3.582	2.406	923	1.363	1.078	1.367	1.420	1.513	855	1.387	15.622	70.553	
SVEUKUPNO	3.788	533	2.387	1.883	1.359	7.878	5.686	2.149	10.883	2.595	3.596	2.418	928	1.364	1.079	1.370	1.422	1.520	855	1.388	15.648	70.729	

HEP-Operator distribucijskog sustava - Broj mjernih mjesta na dan 31.12.2014.

Svi tržišni opskrbljivači

Opis	Elektro-slavonija Osijek	Elektra Požega	Elektra Sl. Brod	Elektra Vinkovci	Elektrolika Gospić	Elektroistra Pula	Elektro-primorje Rijeka	Elektrojug Dubrovnik	Elektro-dalmacija Split	Elektra Šibenik	Elektra Zadar	Elektra Karlovac	Elektra Sisak	Elektra Bjelovar	Elektra Čakovec	Elektra Koprivnica	Elektra Križ	Elektra Varaždin	Elektra Virovitica	Elektra Zabok	Elektra Zagreb	UKUPNO
VN-110 kV	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	4
SN- 35 kV	7	-	3	5	4	5	10	-	7	3	4	5	1	-	1	4	1	-	2	1	6	69
SN- 10 kV	165	33	83	98	26	207	135	53	119	36	90	88	43	11	65	50	62	70	32	35	359	1.860
Ukupno SN	172	33	86	103	30	212	145	53	126	39	94	93	44	11	66	54	63	70	34	36	365	1.929
Ukupno visoki i srednji napon	172	33	86	103	30	212	145	53	127	39	94	93	45	11	66	54	63	70	34	36	367	1.933
NN-poduzetništvo (plavi)	1.412	586	1.050	579	656	2.009	1.964	1.080	2.244	1.020	1.316	1.037	636	1.413	1.051	1.015	1.694	1.176	587	856	5.272	28.653
NN-poduzetništvo (bijeli)	5.633	926	1.945	3.293	1.167	6.636	8.749	2.082	10.224	2.103	2.841	2.444	1.650	1.504	1.940	1.761	2.515	2.128	1.377	1.892	16.756	79.566
NN-poduzetništvo (crveni)	963	116	271	497	202	1.269	1.646	421	1.801	401	572	502	266	272	458	305	492	526	148	391	3.762	15.281
NN-poduzetništvo (narančasti)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno NN-poduzetništvo	8.008	1.628	3.266	4.369	2.025	9.914	12.359	3.583	14.269	3.524	4.729	3.983	2.552	3.189	3.449	3.081	4.701	3.830	2.112	3.139	25.790	123.500
NN-javna rasvjeta	1.209	311	613	596	480	1.586	1.908	390	1.950	791	928	1.016	635	594	1.953	586	1.027	674	440	610	3.608	21.905
NN-kućanstvo (plavi)	6.876	1.186	2.699	2.691	782	850	2.748	271	1.669	1.211	1.083	1.374	1.911	2.429	2.016	2.839	4.519	2.893	1.864	1.370	6.653	49.934
NN-kućanstvo (bijeli)	15.746	1.262	3.588	7.677	692	5.303	6.068	1.167	9.123	2.239	2.300	2.713	2.825	1.450	731	1.800	2.962	2.300	2.235	1.333	27.104	100.618
NN-kućanstvo (crni)	-	-	-	-	-	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
NN-kućanstvo (narančasti)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno NN-kućanstvo	22.622	2.448	6.287	10.368	1.474	6.179	8.816	1.438	10.792	3.450	3.383	4.087	4.736	3.879	2.747	4.639	7.481	5.193	4.099	2.703	33.757	150.578
Ukupno niski napon	31.839	4.387	10.166	15.333	3.979	17.679	23.083	5.411	27.011	7.765	9.040	9.086	7.923	7.662	8.149	8.306	13.209	9.697	6.651	6.452	63.155	295.983
SVEUKUPNO	32.011	4.420	10.252	15.436	4.009	17.891	23.228	5.464	27.138	7.804	9.134	9.179	7.968	7.673	8.215	8.360	13.272	9.767	6.685	6.488	63.522	297.916

HEP-Operator distribucijskog sustava - Broj mjernih mjesta na dan 31.12.2014.

UKUPNO

Opis	Elektro-slavonija Osijek	Elektra Požega	Elektra Sl. Brod	Elektra Vinkovci	Elektrolika Gospić	Elektroistra Pula	Elektro-primorje Rijeka	Elektrojug Dubrovnik	Elektro-dalmacija Split	Elektra Šibenik	Elektra Zadar	Elektra Karlovac	Elektra Sisak	Elektra Bjelovar	Elektra Čakovec	Elektra Koprivnica	Elektra Križ	Elektra Varaždin	Elektra Virovitica	Elektra Zabok	Elektra Zagreb	UKUPNO
VN-110 kV	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	4
SN- 35 kV	7	-	3	5	4	5	10	-	8	3	4	5	2	-	1	4	1	-	2	1	7	72
SN- 10 kV	182	38	106	106	29	218	151	58	132	39	104	100	47	12	67	53	84	77	32	36	384	2.055
Ukupno SN	189	38	109	111	33	223	161	58	140	42	108	105	49	12	68	57	85	77	34	37	391	2.127
Ukupno visoki i srednji napon	189	38	109	111	33	223	161	58	141	42	108	105	50	12	68	57	85	77	34	37	393	2.131
NN-poduzetništvo (plavi)	2.023	757	1.977	889	1.107	3.666	2.904	1.783	4.229	1.799	2.332	1.641	870	1.905	1.367	1.416	2.154	1.675	754	1.249	8.603	45.100
NN-poduzetništvo (bijeli)	8.528	1.267	3.264	4.768	1.937	10.907	13.102	3.389	17.910	3.767	5.061	3.962	2.284	2.188	2.630	2.567	3.268	3.011	2.053	2.728	28.112	126.703
NN-poduzetništvo (crveni)	1.127	138	337	559	257	1.556	1.969	510	2.186	491	717	631	306	334	508	379	567	626	166	465	4.572	18.401
NN-poduzetništvo (narančasti)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno NN-poduzetništvo	11.678	2.162	5.578	6.216	3.301	16.129	17.975	5.682	24.325	6.057	8.110	6.234	3.460	4.427	4.505	4.362	5.989	5.312	2.973	4.442	41.287	190.204
NN-javna rasvjeta	1.365	315	660	652	556	1.871	1.985	453	2.141	885	1.073	1.209	677	704	1.986	652	1.168	713	444	717	3.708	23.934
NN-kućanstvo (plavi)	41.287	11.960	25.949	21.763	23.965	30.801	46.309	16.858	68.840	34.677	44.647	34.115	23.398	29.623	19.446	29.712	43.232	37.532	12.637	38.362	116.988	752.101
NN-kućanstvo (bijeli)	99.228	12.693	32.601	53.072	19.621	101.911	145.382	30.399	191.666	43.599	66.648	45.043	30.000	16.137	20.523	17.975	27.275	26.697	14.014	23.119	384.574	1.402.177
NN-kućanstvo (crni)	-	-	-	-	-	3.070	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.077
NN-kućanstvo (narančasti)	33	12	1	-	1	-	5	-	-	-	4	6	-	-	-	6	2	-	-	17	-	87
Ukupno NN-kućanstvo	140.548	24.665	58.551	74.835	43.587	135.782	191.697	47.263	260.506	78.276	111.299	79.164	53.398	45.760	39.969	47.693	70.509	64.229	26.651	61.498	501.562	2.157.442
Ukupno niski napon	153.591	27.142	64.789	81.703	47.444	153.782	211.657	53.398	286.972	85.218	120.482	86.607	57.535	50.891	46.460	52.707	77.666	70.254	30.068	66.657	546.557	2.371.580
SVEUKUPNO	153.780	27.180	64.898	81.814	47.477	154.005	211.818	53.456	287.113	85.260	120.590	86.712	57.585	50.903	46.528	52.764	77.751	70.331	30.102	66.694	546.950	2.373.711

Kupci HEP-Opskrba

	2013.	2014.	14./13. (%)	
Broj kupaca	34.630	64.949	87,6	
Broj OMM po kupcu	2,6	1,9	-26,9	
Prodaja električne energije po kupcu	MWh/kupcu	211	99	-53,1
	kn/kupcu	83.526	36.859	-55,9

OMM = obračunsko mjerno mjesto

Broj obračunskih mjernih mjesta

Kategorija kupaca	2013.	2014.	14./13. (%)
Visoki napon	47	46	-2,1
Srednji napon	1.365	1.193	-12,6
Niski napon - poduzetništvo	79.614	91.300	14,7
Niski napon - javna rasvjeta	10.175	12.146	19,4
Niski napon - kućanstva	17	20.655	
Ukupno niski napon	89.806	124.101	38,2
Ukupno	91.218	125.340	37,4

Kupci HEP-Toplinarstvo

	2013.	2014.
Zagreb - Pogon toplinske mreže (CTS)		
Prodaja ogrjevne topline	1.315.079 MWh	1.107.354 MWh
Prodaja tehnološke pare	451.495 t	362.149 t
Broj kupaca	91.376	91.745
Zagreb - Pogon posebne toplane		
Prodaja ogrjevne topline	178.026 MWh	139.432 MWh
Broj kupaca	16.971	16.971
Pogon Sisak (CTS)		
Prodaja ogrjevne topline	61.507 MWh	51.579 MWh
Broj kupaca	4.134	4.140
Pogon Osijek (CTS)		
Prodaja ogrjevne topline	180.701 MWh	157.552 MWh
Prodaja tehnološke pare	117.594 t	102.795 t
Broj kupaca	11.699	11.700

Kupci HEP-Plin**Broj kupaca prema opskrbnim mjernim mjestima (OMM)**

Opskrbno područje	Broj OMM 2013.	Broj OMM 2014.
Osječko-baranjska županija	62.073	62.560
Požeško-slavonska županija	8.049	8.145
Virovitičko-podravsko županija	3.810	3.828
Ostale županije	0	78
Ukupno	73.932	74.611

Broj kupaca prema tarifnim modelima

Kategorije kupaca 2013.	Broj OMM	Kategorije kupaca 2014.	Broj OMM
TM1 - Kućanstva	68.677	Kućanstva TM1-TM4	69.255
TM2 - Poduzetnici (do 1 mil. m ³)	5.237	Poduzetnici TM1-TM8 (do 1 mil. m ³)	5.351
TM3 - Poduzetnici (više od 1 mil. m ³)	18	Poduzetnici TM9-TM12 (preko 1 mil. m ³)	5
Ukupno	73.932	Ukupno	74.611

U 2014. je došlo do promjene tarifnih modela u odnosu na 2013.

Duljina podzemnih i nadzemnih vodova

O duljini podzemnih i nadzemnih vodova prijenosne mreže ne možemo izvijestiti, jer je djelatnost prijenosa izdvojena 1. srpnja 2013. i posluje po modelu neovisnog operatora prijenosa. Stoga su u izvješću prikazane duljine vodova po naponskim razinama i vrsti vodova u nadležnosti HEP-Operatora distribucijskog sustava:

Vodovi 110 kV (km)			Vodovi 35, 30 kV (km)			Vodovi 20 kV (km)			
	DV	KB	mor. KB	DV	KB	mor. KB	DV	KB	mor. KB
2013.	23,3	4,8	5,8	3.334,7	1.320,6	132,2	3.221,8	3.276,0	2,6
2014.	5,5	4,8	0	3.154,5	1.375,7	138,1	3.434,9	3.587,6	2,6
Vodovi 10 kV (km)			Mreža 0,4 kV (km)			Kućni priključci (km)			
	DV	KB	mor. KB	ZM - gola	ZM - izolir.	KB	ZP-goli	ZP - izolir.	KB
2013.	17.829,4	10.918,2	239,6	19.521,7	26.905,8	17.464,9	3.797,3	17.258,7	10.471,3
2014.	17.373,3	11.297,4	235,6	17.406,5	28.662,1	16.122,5	3.459,8	18.123,7	11.399,1

DV - dalekovod
KB - podzemni kabel
mor. KB - podmorski kabel
ZM - zračna mreža

3.

Naš pristup upravljanju:
kvaliteta, inovativnost,
odgovornost

3. Naš pristup upravljanju: kvaliteta, inovativnost, odgovornost

Društvena odgovornost poslovanja u samom je temelju upravljanja HEP grupom, identificirana u kompanijskoj misiji, a kompanijska održivost u smislu razmatranja utjecaja na društvo, gospodarstvo i okoliš prožima sve upravljačke procese HEP grupe.

Misija

Sigurna i kvalitetna opskrba kupaca energijom, uz visoki stupanj društvene odgovornosti.

Vizija

HEP grupa kao snažna regionalna, moderna i društveno odgovorna korporacija, prepoznata kao primjer učinkovite proizvodnje i isporuke energije kupcima.

Temeljne vrijednosti HEP grupe

Kompetentnost i inovativnost

Naši su radnici najvrjedniji potencijal i oslonac provođenju misije i vizije tvrtke te stvaranju vrijednosti tvrtke kojoj pripadamo. Uz otvorenost za nove ideje i kreativnost, razvijamo znanja i sposobnosti.

Kvaliteta i poslovna izvrsnost

Slijedeći zahtjeve i očekivanja svih zainteresiranih skupina, povećavamo kvalitetu naših proizvoda i usluga. Naš je cilj poslovna izvrsnost tvrtke.

Odgovornost prema okolišu

Proizvodimo, prenosimo i distribuiramo energiju na okolišno prihvatljiv način. Potičemo učinkovitu i racionalnu uporabu energije kod svojih kupaca te razvoj i uporabu obnovljivih izvora energije.

Poštenje

Profesionalno i savjesno se odnosimo prema kupcima, poslovnim partnerima, radnicima i imovini. Afirmiramo pristup nulte tolerancije na korupciju. Etičkim kodeksom definirali smo načela poslovnog ponašanja.

U skladu s korporativnim modelom upravljanja HEP grupom, HEP d.d. upravlja poslovima i obavlja dio poslova iz područja korporativnih funkcija te usmjerava, prati i koordinira djelatnosti u ovisnim društvima. Upravljačka tijela su Uprava, Nadzorni odbor i Glavna skupština koja predstavlja dioničare – Republiku Hrvatsku.

Uprava

Uprava u 2014. godini

Perica Jukić	Predsjednik	Član od 10. svibnja 2013., predsjednik od 12. rujna 2014.
Tomislav Šerić	Predsjednik	od 10. svibnja 2013. do 12. rujna 2014.
Zvonko Ercegovac	Član Uprave	od 23. veljače 2012.
Ivan Matasić	Član Uprave	od 23. veljače 2012. do 12. rujna 2014.
Krunoslava Grgić Bolješić	Član Uprave	od 23. veljače 2012. do 12. rujna 2014.
Željko Štromar	Član Uprave	od 16. prosinca 2013.
Saša Dujmić	Član Uprave	od 4. prosinca 2014.

Uprava u 2013. godini

Tomislav Šerić	Predsjednik	Član od 23. veljače 2012., predsjednik od 10. svibnja 2013.
Zlatko Koračević	Predsjednik	do 10. svibnja 2013.
Zvonko Ercegovac	Član Uprave	od 23. veljače 2012.
Ivan Matasić	Član Uprave	od 23. veljače 2012.
Krunoslava Grgić Bolješić	Član Uprave	od 23. veljače 2012.
Perica Jukić	Član Uprave	od 10. svibnja 2013.
Rodoljub Lalić	Član Uprave	do 10. svibnja 2013.
Željko Štromar	Član Uprave	od 16. prosinca 2013.

Nadzorni odbor

Članovi Nadzornog odbora u 2013. i 2014. godini

Nikola Bruketa	Predsjednik	od 23. veljače 2012.
Žarko Primorac	Član	od 23. veljače 2012.
Ivo Uglešić	Član	od 23. veljače 2012.
Ante Ramljak	Član	od 23. veljače 2012. do 5. lipnja 2014.
Igor Džajić	Član	od 19. rujna 2012.
Mirko Žužić	Član	od 19. rujna 2013.
Juraj Bukša	Član	od 5. lipnja 2014.
Jadranko Berlengi	Član	od 3. lipnja 2008.

Glavna skupština

Glavna Skupština se sastoji od članova koji zastupaju interese dioničara:

Ivan Vrdoljak	Član	od 21. studenog 2012.
---------------	------	-----------------------

Etično poslovanje

HEP grupa posluje u skladu sa zakonima i etičkim normama te se pritom vodi kompanijskim Etičkim kodeksom koji je na snazi od 2002. godine, a od 2010. je usklađen sa zahtjevima Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu, Kodeksom etike Hrvatske gospodarske komore te Kodeksom korporativnog upravljanja (Zagrebačka burza i HANFA), s obzirom da je HEP izdavatelj korporativne obveznice.

U 2013. godini HEP je provodio Akcijski plan za provedbu Antikorupcijskog programa Vlade RH za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu s ciljem jačanja odgovornosti i transparentnosti, sprečavanja korupcije i afirmacije pristupa nulte tolerancije na korupciju.

Na mrežnoj stranici objavljuju se oglasi o otvorenim postupcima za popunjavanje slobodnih radnih mjesta. Svim zaposlenicima je na internom portalu Infohepu dostupan edukacijski materijal o prevenciji korupcije i etičnosti u poslovanju.

Službenik za informiranje za HEP grupu je tijekom 2013. godine zaprimio 21 zahtjev za pravo na pristup informacijama te su svi riješeni u zakonskom roku. U skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama, pripremljeno je izvješće o provedbi zakona za 2013. godinu koje je dostavljeno Povjereniku za informiranje RH. Službenik za informiranje za HEP grupu tijekom 2014. godine zaprimio je 16 zahtjeva za pravo na pristup informacijama, od kojih je 13 riješeno u zakonskom roku. Nijedan zahtjev nije ustupljen drugom tijelu javne vlasti.

U društvima HEP grupe djeluju povjerenici za etiku koji čine Etičko povjerenstvo na razini HEP grupe te osoba zadužena za zaprimanje prijave o nepravilnostima u poslovanju. Podaci za kontakt, odnosno prijavu neetičnog ponašanja i nepravilnosti u poslovanju dostupni su na HEP-ovom internom portalu i na službenoj mrežnoj stranici. Na istim platformama je objavljen i Etički kodeks HEP grupe.

Prema Zakonu o sprječavanju sukoba interesa, predsjednici i članovi uprava trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske, pa tako i društava HEP grupe, ne mogu biti članovi nadzornih odbora povezanih društava, osim kod društava čiji izravni osnivač nije Republika Hrvatska i u kojima ona nema izravni većinski udjel u vlasništvu. Slijedom toga je Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa u izvještajnom razdoblju Hrvatskoj elektroprivredi dostavilo pet odluka o povredi sukoba interesa prema navedenoj odredbi, nakon čega je društvo provelo naložene promjene.

Doprinos stručni

Naši stručnjaci doprinose radu organizacija izradom stručnih radova i materijala, sudjelovanjem na konferencijama, savjetovanjima, stručnim skupovima, simpozijima, radionicama i seminarima, cirkularnim e-mail raspravama, radom u tijelima udruga i u nacionalnim odborima. Na taj način razmjenjuju specijalistička znanja i iskustva i aktivni su članovi međunarodne energetske zajednice koji izravno i organizirano sudjeluju u upoznavanju, primjeni i kreiranju pravne stečevine EU i Energetske zajednice. Zahvaljujući tomu, važni su sudionici u kreiranju nacionalne energetske politike i zakonskih propisa te provedbi aktivnosti od interesa za HEP i njegove kupce.

HEP d.d. i društva HEP grupe kolektivni su, a pojedinačni stručnjaci iz HEP-a individualni članovi velikog broja međunarodnih organizacija, institucija i udruga:

- > EURELECTRIC (Union of the Electricity Industry; Europska udruga elektroprivrednih organizacija)
- > IEEE (The Institute of Electrical and Electronic Engineers; Institut inženjera elektrotehnike i elektronike)
- > CIGRE (International Council on Large Electric Systems; Međunarodno vijeće za velike elektroenergetske sustave)
- > ICOLD (International Commission of Large Dams; Međunarodna udruga za visoke brane)
- > IHA (International Hydropower Association; Međunarodna udruga za hidroenergiju)
- > CIRED (Congres International des Réseaux Electriques de Distribution; Međunarodna elektrodistribucijska konferencija)

- > LWA (Live Working Association; Međunarodna udruga za radove pod naponom)
- > EFET (European Federation of Energy Traders; Federacija europskih trgovaca energijom),
- > IAEA (International Atomic Energy Agency; Međunarodna agencija za atomsku energiju),
- > ENS (European Nuclear Society; Europsko nuklearno društvo)
- > UNICHAL (International Union of Heat Distributors; Unija za toplinsku energiju i toplane),
- > EUROHEAT & POWER (međunarodna organizacija s područja kogeneracije, daljinskog grijanja i hlađenja),
- > EWEA (The European Wind Energy Association; Europska udruga za korištenje energije vjetra)
- > IIA GLOBAL (Institute of Internal Auditors, Florida, SAD), preko HIIR – Instituta internih revizora Hrvatske
- > ISACA (Information Systems Audit and Control Association); preko hrvatske podružnice ISACA Chapter Croatia
- > ISSA (International Social Security Association; Međunarodna udruga za socijalnu sigurnost),
- > ECLA (European Company Lawyers Association; Europska udruga korporativnih pravnika); i drugim.

4.

Naš prístup
održivosti

4. Naš pristup održivosti

Izazovi ekonomskih i društvenih utjecaja organizacije

HEP grupa je jedan od najvećih i strateški najznačajnijih poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj. Našu stratešku ulogu određuju energetske djelatnosti kojima se bavimo – razvoj, proizvodnja, prijenos, trgovina, distribucija i opskrba električnom i toplinskom energijom te prirodnim plinom. Energetski sektor ima znatni utjecaj na održivost hrvatskog gospodarstva, ali i na kvalitetu života svih stanovnika. Slijedom regulatornih promjena, društva HEP grupe nisu jedini tržišni sudionici u sferi opskrbe električnom energijom, a značajne promjene u tom segmentu su se dogodile upravo u ovom izvještajnom razdoblju, točnije tijekom 2013. godine.

U postupku liberalizacije tržišta bili smo svjesni da se naglasak održivosti pomiče s udjela na tržištu na pitanja kvalitete, odgovornog odnosa s potrošačima, etičnog sudjelovanja na tržištu kako bismo omogućili fer utakmicu i razvoj konkurentnosti.

U postupku liberalizacije tržišta bili smo svjesni da se naglasak održivosti pomiče s udjela na tržištu na pitanja kvalitete, odgovornog odnosa s potrošačima, etičnog sudjelovanja na tržištu kako bismo omogućili fer utakmicu i razvoj konkurentnosti.

Kroz dvije izvještajne godine, a posebno u 2014. nastojali smo jačati komunikaciju s potrošačima, većim dijelom medijskim sadržajima i nastupima na javnim forumima, stručnim skupovima i konferencijama kako bismo doprinijeli informiranju dionika o razvoju tržišta. Najveći izazovi s kojima smo se susretali bila je znatna inicijalna nepripremljenost i izrazito niska razina informiranosti tržišta i potrošača (posebno u segmentu kućanstava). Nastojali smo ulagati u edukaciju tržišta, ali smo svjesni da se ciljevi odgovornog poslovanja u ovom segmentu mogu i moraju postaviti puno ambicioznije. Razumni razvoj dijaloga i razmjena mišljenja s konkurentskim tvrtkama doprinijet će razvoju transparentnosti komunikacije s potrošačima i poboljšanju nadzora te etičkih praksi na tržištu. Mi smo kao značajni igrač na tržištu suodgovorni upravo za razvoj tog dijaloga u budućnosti. Novi tržišni odnosi, ali i najbolje europske prakse nas potiču da u sljedećem izvještajnom razdoblju uložimo puno više u razvoj odnosa s potrošačima, bilo formalnim organizacijama ili pojedincima.

Postati konkurentniji na domaćim i stranim tržištima u proteklom razdoblju značilo je i ozbiljno se prihvatiti priprema za restrukturiranje naše grupe. Restrukturiranje je dijelom bilo uvjetovano i regulatornim zahtjevima poput izdvajanja Hrvatskog operatora prijenosnog sustava (HOPS) koji od 1. srpnja 2013. posluje po modelu neovisnog operatora prijenosa (ITO), što znači da je organiziran kao samostalna pravna osoba izvan strukture vertikalno integriranog subjekta, to jest matičnog društva Hrvatske elektroprivrede. Tijekom 2013. i 2014. godine pripremalo se usklađivanje poslovanja HEP-Operatora distribucijskog sustava s odredbama Zakona o energiji te Zakona o tržištu električne energije. Restrukturiranje je uvjetovano i potrebom da se nekadašnji veliki monopolistički sustav prilagodi novim tržišnim odnosima unapređenjem organizacijske učinkovitosti, adekvatnom obnovom i pomlađivanjem potencijala, ulaganjem u razvoj intelektualnog i radnog kapitala. Pripreme reorganizacije vođene su u skladu s međunarodnim standardima i uz dijalog s ključnim dionicima – predstavnicima zaposlenika i sindikatima.

Uspješnim poslovanjem i ostvarenjem dobiti HEP grupa osigurava i dobar rejting na međunarodnim tržištima kapitala te bolje uvjete financiranja svojih projekata. U izvještajnom razdoblju smo bili u stanju generirati solidnu dobit koja je preduvjet planiranja kapitalnih projekata i investicija. Stoga smo o svim našim planovima i razvojnim projektima na vrijeme informirali dionike te su informacije o našim najvažnijim energetske projektima uvijek bile dostupne javnosti na našim mrežnim stranicama i u našem vlastitom glasilu – HEP Vjesniku. Samo ovo izvješće većim je dijelom nastalo iz želje da imamo središnje mjesto otvorene komunikacije s dionicima.

Organizacijska reputacija postaje sve važnija sastavnica vrijednosti korporativnog brenda, a nju možemo razvijati samo jačanjem povjerenja naših najvažnijih dionika.

Povjerenje se može graditi isključivo stalnim ulaganjem u razvoj dijaloga i smislenom strateškom brigom za razvoj društva i specifičnih potreba zajednica u kojima djeluje naša grupa. S obzirom na prirodu naše djelatnosti, nema nijedne lokalne zajednice u kojoj nismo prisutni svojim poslovanjem, pa se od HEP grupe očekuje aktivno sudjelovanje u društvenom životu i dugoročna predanost društvenoj odgovornosti.

Mnogim programima tijekom izvještajnog razdoblja HEP grupa je ostala dobar partner svojim lokalnim zajednicama u podržavanju njihovih planova razvoja, od infrastrukturnih do onih koji se odnose na očuvanje kulturne, povijesne i tradicijske baštine.

Mnogim programima tijekom izvještajnog razdoblja HEP grupa je ostala dobar partner svojim lokalnim zajednicama u podržavanju njihovih planova razvoja, od infrastrukturnih do onih koji se odnose na očuvanje kulturne, povijesne i tradicijske baštine.

Neki od tih programa se osmišljavaju i provode u suradnji s dionicima na nacionalnoj razini i dugi niz godina pa smo tako u 2014. godini obilježili dvadeset godina našeg programa Imam žicu! kojim se potiče znanstvena izvrsnost učenika. U nastojanju da podrži potpuno rješenje jednog od najvećih humanitarnih problema u Hrvatskoj – HEP još od Domovinskog rata aktivno sudjeluje i ulaže znatna sredstva u razminiranje. Od 2011. godine najveći je pojedinačni donator Hrvatskog centra za razminiranje.

Osim ulaganja u zajednicu nastojali smo razvijati dijalog s ključnim dionicima u svim projektima koji su bili od posebnog značaja za pojedine lokacije. Mnogim aktivnostima naših stručnjaka i predstavnika u području znanosti i razvoja novih tehnologija te sudjelovanjem u bitnim energetsko-ekonomskim raspravama doprinosili smo jačanju vrijednosti javnog uvida i savjetovanja.

Biti dobar partner zajednici ne očituje se samo u osmišljavanju i realizaciji razvojnih projekata, već i u odgovornim reakcijama i postupanjima organizacije skrbeći za dobrobit zajednica i u teškim vremenima. Ekstremni zimski

uvjeti – snijeg i ledena kiša početkom veljače 2014. godine uzrokovali su velike štete na mreži u Gorskom kotaru. Posljedično je oko 15 tisuća kućanstava ili 23 tisuće ljudi ostalo bez opskrbe električnom energijom. Dvjesto-pedeset zaposlenika Elektroprimorja i još njih dvjestotinjak iz deset drugih distribucijskih područja su danonoćno, u ekstremnim vremenskim uvjetima i često potpuno nepristupačnim područjima ulagali iznimne napore kako bi što prije osposobili mrežu i osigurali opskrbu strujom. Akcija interventnih popravaka trajala je duže od dva tjedna.

Odgovornost i požrtvovnost naši su zaposlenici pokazali i nekoliko mjeseci kasnije – u svibnju nakon katastrofalnih poplava u Posavini. Uz mukotrpní terenski rad na sanaciji šteta, HEP je odmah donirao i milijun kuna Hrvatskom crvenom križu za pomoć nastradalim stanovnicima, a vlasnike poplavljenih kuća i drugih objekata oslobodio je plaćanja troškova za električnu energiju za razdoblje od svibnja do rujna 2014. u iznosu od 3,2 milijuna kuna). Također su podmireni i troškovi električne energije za potrebe privremenog smještaja. Ukupna pomoć HEP-a nastradalim područjima iznosila je približno šest milijuna kuna.

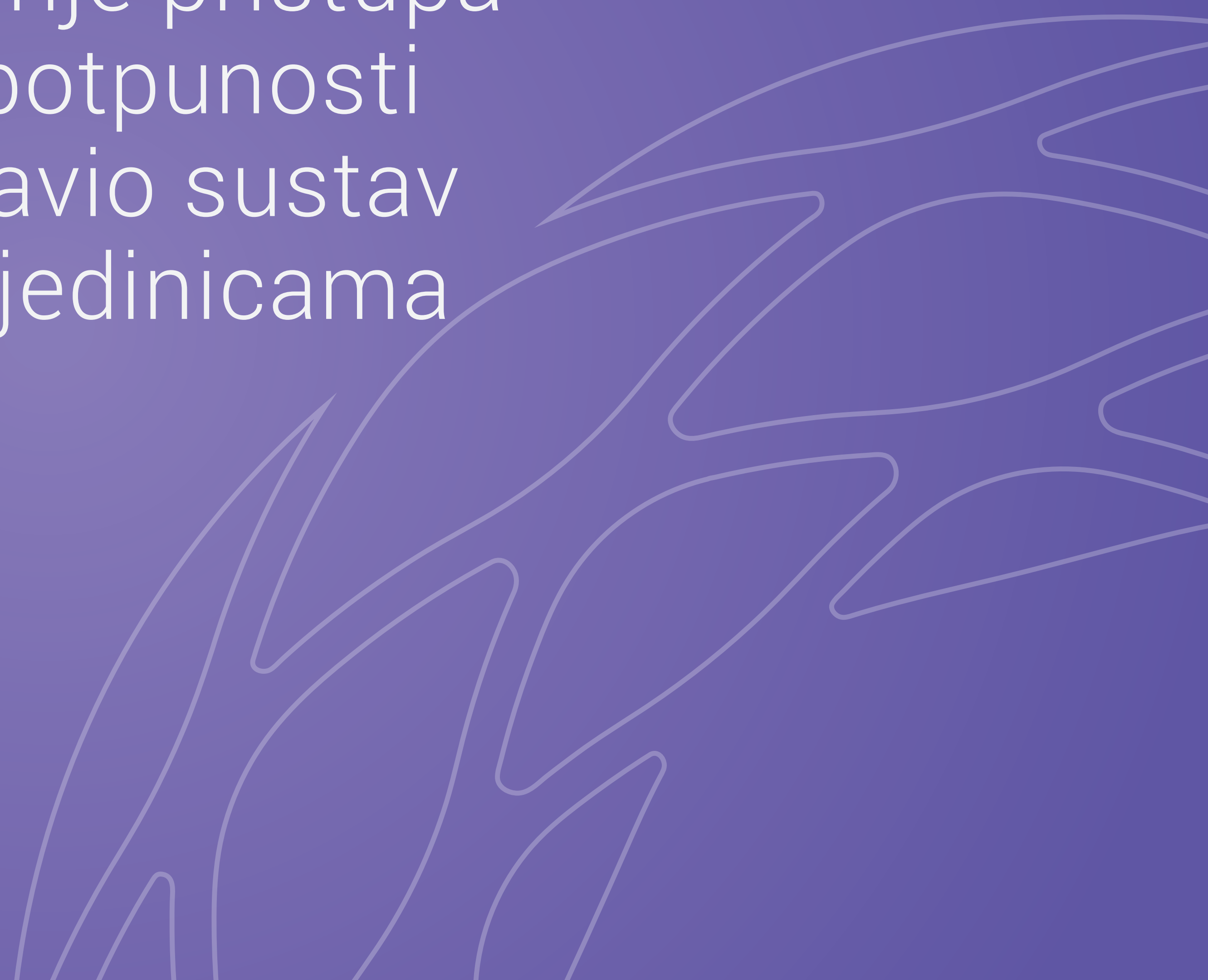
Izazovi okolišnih utjecaja organizacije

Kao industrijski intenzivna organizacija, HEP grupa se tijekom izvještajnog razdoblja suočavala s brojnim izazovima u provedbi aktivnosti zaštite okoliša. Neki od izazova su tehnološki uvjetovani poput zahtjeva za usklađenjem postojećih proizvodnih i distribucijskih postrojenja sa zakonskim odredbama, potrebe za zamjenom starih termoenergetskih postrojenja novima koji koriste najbolje raspoložive tehnike ili nužnosti ulaganja u razvoj i modernizaciju postojećih pogona i mreže. Drugi su pak uvjetovani novim regulacijskim mjerama, međunarodnim standardima i konvencijama poput po-

trebe za ulaganjima i prilagodbama koje se odnose na ciljeve Europske unije za dekarbonizaciju energetskog sektora ili drugim propisima zaštite okoliša i prirode poput ekološke mreže NATURA 2000. Republika Hrvatska se uključila u Europski sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova EU ETS 1. siječnja 2013. Time je HEP šest mjeseci prije pristupa Europskoj uniji bio u potpunosti spreman te je uspostavio sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova.

HEP je šest mjeseci prije pristupa
Europskoj uniji bio u potpunosti
spreman te je uspostavio sustav
trgovanja emisijskim jedinicama
stakleničkih plinova.

Dodatni izazovi u području razvoja održivosti u zaštiti okoliša, ali i poslovnom razvoju su u planiranju i razvoju obnovljivih izvora energije, novim projektima energetske učinkovitosti, kao i razvoju i promociji e-mobilnosti. Na posljetku, rastući standardi i razvoj dobrih praksi uključivanja dionika prilikom planiranja i razvoja novih energetskih objekata, HEP-u kao odgovornom poslovnom subjektu otvara mogućnost poboljšanja uključenja dionika u ključne postupke. Tako smo u izvještajnom razdoblju prilikom planiranja najvećih energetskih projekata nastojali primijeniti visoke standarde informiranja i uključivanja zainteresirane javnosti.

U planiranju i provedbi aktivnosti unapređenja svoje poslovne održivosti i društvene odgovornosti HEP grupa je u izvještajnom razdoblju nastojala na vrijeme prepoznati rizike koji se odnose na ekonomske, društvene i okolišne aspekte te se suočavati s izazovima na način da se njima aktivno upravlja. Svjesni smo potrebe napretka u postavljanju ciljeva održivog razvoja, izrade te provedbe dugoročne strategije društvene odgovornosti te razvoja mehanizama izgradnje dijaloga i uključivanja dionika. Naše viđenje mogućnosti napretka u pojedinim kategorijama opisano je u pripadajućim poglavljima ovog izvješća.

Uključene organizacije

Izvešće o održivosti odnosi se na 2013. i 2014. godinu te obuhvaća podatke za sljedeća društva:

HEP d.d.

HEP-Proizvodnja d.o.o.

HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o.

HEP-Opskrba d.o.o.

HEP-Trgovina d.o.o.

HEP-Toplinarstvo d.o.o.

HEP-Plin d.o.o.

HEP-Telekomunikacije d.o.o.

HEP-Opskrba plinom d.o.o.

HEP-ESCO d.o.o.

APO usluge zaštite okoliša d.o.o.

HEP-Obnovljivi izvori energije d.o.o.

Program Sava d.o.o.

HEP-Odmor i rekreacija d.o.o.

HEP-Nastavno obrazovni centar

Plomin Holding d.o.o.

TE Plomin d.o.o. (u 50% vlasništvu HEP d.d.)

U ovo izvješće nisu uključeni podaci za Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.o.o. (HOPS), koji je u sto-postotnom vlasništvu Hrvatske elektroprivrede d.d., ali od 1. srpnja 2013. posluje po modelu neovisnog operatora prijenosa. Podaci koji se odnose na HOPS uključeni su jedino u konsolidiranim financijskim podacima, jer se na taj način izvješćuje i u Godišnjem izvješću Hrvatske elektroprivrede d.d.

Određivanje materijalnosti

Slijedeći preporuke smjernica GRI G4, HEP grupa je oformila Radnu skupinu (Izvještajni tim) u radu koje je sudjelovalo tridesetak zaposlenika i menadžera iz raznih sektora HEP-a d.d. te povezanih društava. Zajedničkim radom u nizu radionica raznim metodama dijaloških formi članovi Izvještajnog tima procijenili su materijalna pitanja, to jest one utjecaje koji su dovoljno važni za dugoročnu održivost HEP grupe i kojima se treba aktivno upravljati ili pitanja kojima se organizacija mora posvetiti uključivanjem različitih relevantnih skupina dionika. U raspravama o materijalnim pitanjima članovi

Izvještajnog tima su procijenili da se definicija materijalnosti u kontekstu HEP grupe odnosi na sva ona pitanja koja su značajna za: poslovanje tvrtke, razvoj i investicije, konkurentnost na tržištu, zadovoljstvo, povjerenje i lojalnost kupaca, upravljačke procese, strukturu proizvodnih objekata, utjecaj na okoliš, transformaciju tvrtke, upravljanje znanjem te ugled tvrtke među dionicima. O materijalnim pitanjima se raspravljalo unutar općih aspekata: gospodarski i strateški utjecaj, tržište, zaštita okoliša, radna okolina i društvo, prema kojima su strukturirana i poglavlja ovog izvješća.

Na temelju materijalnih pitanja smo kasnije odabrali aspekte i pokazatelje (indikatore) koji su uključeni u ovo izvješće. Uvidom u zaključke održanih radionica o materijalnim pitanjima, članovi Izvještajnog tima ocijenili su važnost svakog odabranog materijalnog pitanja prema četiri glavna kriterija utjecaja: a) financijski, investicijski i razvojni, b) regulatorni i politički, c) društveni trendovi i očekivanja dionika te d) utjecaj tehnologija, inovacija i razvoja struke. Granice aspekata smo određivali prema utjecaju materijalnih pitanja na pojedine djelatnosti u HEP grupi. Za određivanje granica koristili smo brojčane ocjene pojedinačnih članova tima, kao i diskusije u kojima smo raspravljali o utjecaju materijalnih pitanja unutar i izvan organizacije.

Sudjelovanjem svih članova tima u opisima prepoznatih materijalnih pitanja osigurali smo međusektorski i multidisciplinarni pristup i opise što ta pitanja znače za HEP grupu, zašto su od materijalne važnosti te kojim načinima i metodama možemo u ovom i budućim izvještajnim razdobljima osigurati najbolje odgovore na mogućnosti, izazove ili rizike koje ta pitanja otvaraju. Sudjelovanjem kolegica i kolega iz Izvještajnog tima različitih specijalizacija, iskustava, razina odgovornosti i stručnih iskustava osigurali smo dubinski uvid u načine na koje se ta pitanja mogu odraziti na planiranje održivog razvoja i društvene odgovornosti. Uz to, kreativnim tehnikama poput World Café diskusija ostvarili smo otvoreni i iskreni dijalog u kojemu su svi ravnopravno sudjelovali.

Materijalna pitanja u tržišnom segmentu

HEP grupa ima odgovornost i snažan utjecaj na sigurnost i stabilnost opskrbe električnom energijom u Republici Hrvatskoj. Ulaganja u razvoj infrastrukture, kao i u razvoj znanja i inovacija, značajni su elementi postizanja i održavanja stabilne opskrbe energijom i otpornosti sustava na bilo kakve tržišne ili tehnološke poremećaje. Cijene električne energije u Hrvatskoj su još uvijek niže od cijena na razini prosjeka Europske unije. Liberalizacija tržišta i dalje će utjecati na smanjenje cijena energije. Regulatorna i pravna volatilnost utječu na poslovanje na strateškoj i operativnoj razini, posebno u djelatnostima koje traže preciznije mogućnosti predviđanja zbog dugoročnog planiranja, poput energetike. Zato su potrebni proaktivni pristup i održavanje dijaloga s regulacijskim i državnim tijelima i drugim ključnim dionicima te aktivno sudjelovanje u zagovaranju i postupcima oblikovanja i provedbe propisa te donošenja politika.

Liberalizacija tržišta i druge tržišne promjene donose jači i brži razvoj novih proizvoda i usluga što se može ostvariti i osmišljavanjem novih načina suradnje s dionicima na zajedničkim tržišnim projektima.

Nužnu edukaciju tržišta može se potaknuti konstruktivnom suradnjom s udruženjima potrošača. Ulaganja u lokalnu zajednicu trebaju se razvijati kao dugoročna partnerstva za što je preduvjet izrada politike odnosa s dionicima kao i strategije razvoja odnosa s lokalnim zajednicama te filantropske politike ulaganja u zajednicu. Postoji veliki potencijal razvoja zajedničkih projekata s lokalnim zajednicama. Dionici pokazuju relativno malu razinu razumijevanja poslovanja HEP grupe, njenih društava i njihovih funkcija, kao i nisko povjerenje prema industriji kao i organizacijama u vlasništvu države. Povjerenje potrošača ovisi o njihovom znanju o tržištu energije, vlastitim pravima i obvezama te postupcima, kao i pristupima i stručnosti HEP grupe. Životni standard, razina javne potrošnje i potrošačke navike utječu na mogućnosti razvoja tržišta. Rješavanje problema energetske siromaštva traži uspostavu jasnog regulatornog okvira koji će omogućiti cjenovnu i infrastrukturnu dostupnost energije.

Liberalizacija tržišta i druge tržišne promjene donose jači i brži razvoj novih proizvoda i usluga što se može ostvariti i osmišljavanjem novih načina suradnje s dionicima na zajedničkim tržišnim projektima.

Materijalna pitanja u ekonomskom i društvenom segmentu

Strateška važnost HEP grupe za Republiku Hrvatsku uvjetuje odgovornost za razvoj energetske i infrastrukturnih projekata. To podrazumijeva visoku svijest o promjenama kao i planiranje budućnosti prema očekivanim izazovima i mogućnostima te aktivno upravljanje njima. Važna gospodarska i društvena uloga HEP grupe traži osiguranje strateškog smjera koji može biti atraktivan investitorima i kreditorima, odnosno jačanje kredibilitnosti organizacije kao i razvoj njenog konkurentskog potencijala. HEP grupa djeluje na cijelom teritoriju Hrvatske, odgovorna je za energetske sigurnost i stabilnost u svim krajevima, osigurava dinamiku investicija i obrtaj kapitala u zemlji. Važnost strategije pristupa tržištu u volatilnim tržišnim uvjetima zahtijeva i sposobnost brze prilagodbe promjenjivim okolnostima. U takvom

kontekstu za osiguranje održivosti važno je preispitati poslovni model, osigurati prilagodbu tržišnim zahtjevima, regulatornim promjenama kao i mogućnost razvoja inovativnih rješenja. Uz to, važno je osigurati i stabilne procese upravljanja vanjskim rizicima i mogućim negativnim utjecajima iz okruženja, kao i upravljanje raskorakom između pozitivnih i negativnih utjecaja. HEP grupa se treba prilagođavati novim standardima i suvremenim trendovima.

Strategija i vizija HEP grupe predviđaju da HEP postane snažan i prepoznatljiv regionalni igrač koji će i na drugim tržištima ponuditi energiju i specifične usluge kako bi učvrstio svoj položaj na inozemnim tržištima i povećao prihode i strateški utjecaj.

Strategija i vizija HEP grupe predviđaju da HEP postane snažan i prepoznatljiv regionalni igrač koji će i na drugim tržištima ponuditi energiju i specifične usluge kako bi učvrstio svoj položaj na inozemnim tržištima i povećao prihode i strateški utjecaj.

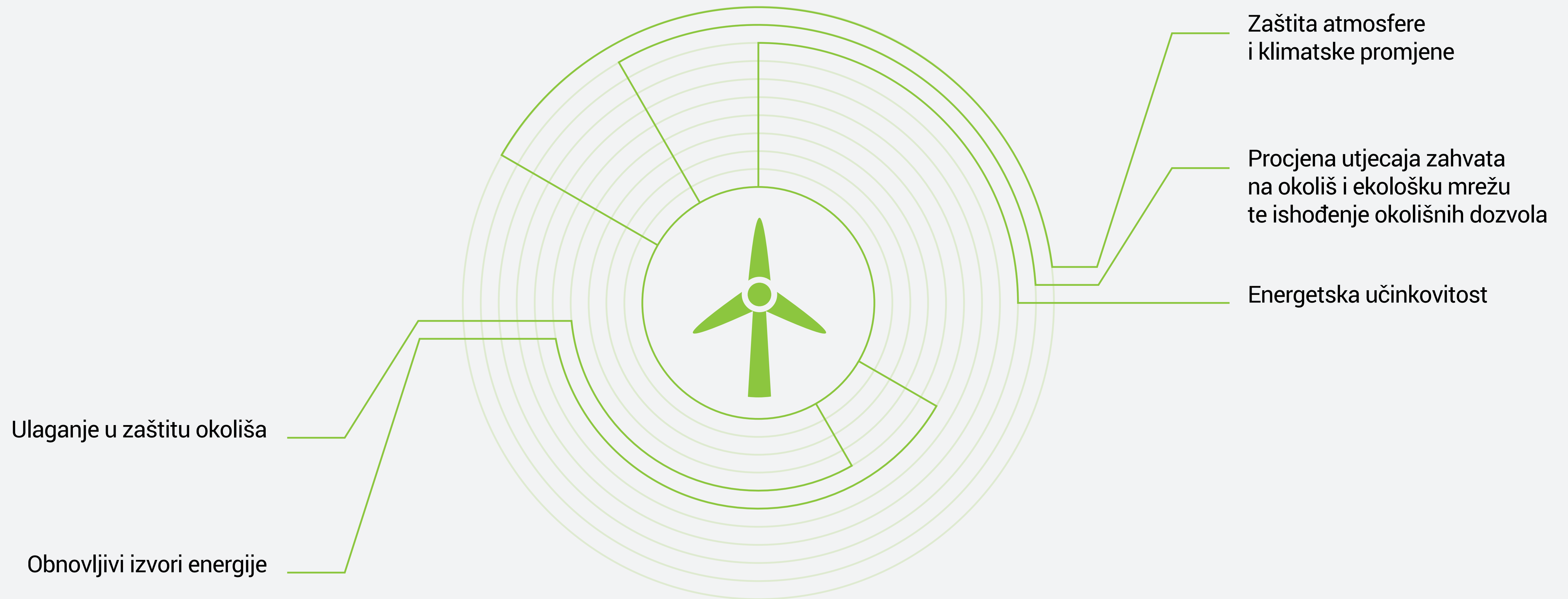
Stabilnost ljudskih potencijala osigurava se sigurnim okvirom uvjeta rada i transparentnim kolektivnim pregovaranjem. Društva HEP grupe su među najpoželjnijim poslodavcima u zemlji. Ostvarivanjem poticajne radne okoline, jasnim procjenama radnog učinka i razvojem kriterija prema kojima se procjenjuje kvaliteta rada osigurava se stvaranje i održavanje atraktivne organizacijske kulture.

Konkurentnost na tržištu rada ovisit će i o sposobnosti privlačenja najkvalitetnijih zaposlenika, kojima će od sigurnosti zaposlenja biti važnije mogućnosti razvoja, prostor za primjenu njihove stručnosti i radno okruženje koje potiče inicijativu i inovativnost. HEP grupa je važan čimbenik u poticanju i generiranju razvoja stručnih i znanstvenih znanja u Hrvatskoj. To se osigurava suradnjom s obrazovnim i znanstvenim organizacijama, kao i međunarodnim centrima izvrsnosti. Aktivnim upravljanjem znanjem i prijenosom znanja u spoju prakse i znanosti HEP može doprinijeti zadržavanju najboljih

stručnjaka na hrvatskom tržištu. Tradicionalna partnerstva i zajedničke projekte s visokoškolskim ustanovama i znanstvenim institutima treba obogatiti inovativnim metodama suradnje.

Jedinstveni vrijednosni sustav na razini HEP grupe, jasne misija i vizija, jačanje osjećaja zadovoljstva, lojalnosti i zajedništva zaposlenika, ponosa i pripadnosti organizaciji mogu se razvijati izgradnjom zdrave i jake korporativne (organizacijske) kulture. Za to je potrebno osigurati visoke standarde korporativnog upravljanja temeljenog na procesima i stručnosti. Procesi uključuju i jasne, stručne i transparentne postupke odabira novih zaposlenika na svim razinama. Jaka i prepoznatljiva korporativna kultura nositelj je razvoja ugleda i osnaživanja odnosa s vanjskim dionicima.

Materijalna pitanja u okolišnom segmentu

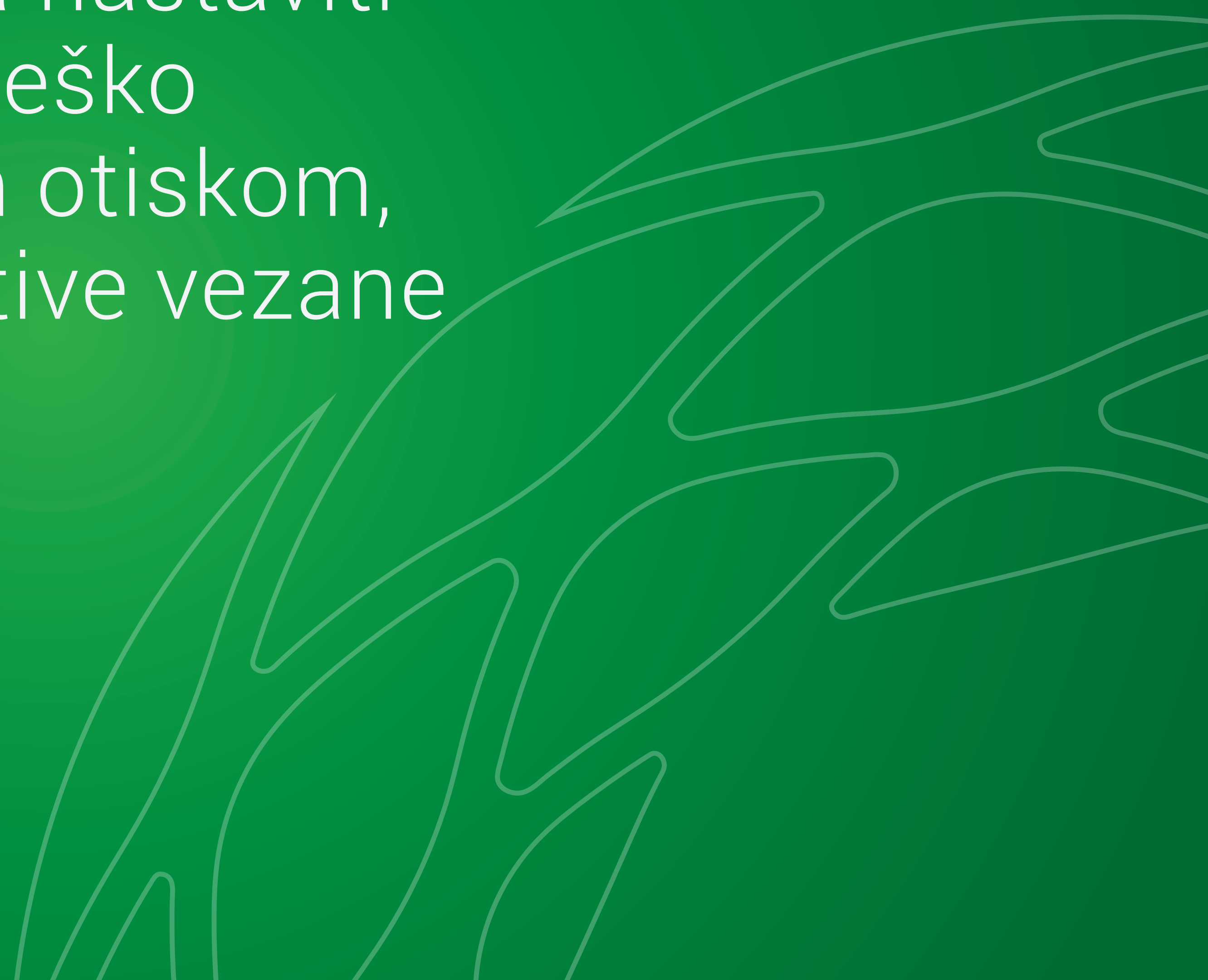
Zahtjevi za provođenjem najviših standarda u zaštiti okoliša podrazumijevaju razvoj znanja grupe. Novi stroži kriteriji procjene utjecaja na okoliš, praćenja stanja i provedbe mjera zaštite okoliša i prirode uvjetuju znatna ulaganja. Novi zahtjevi u području energetske učinkovitosti te razvoju obnovljivih izvora energije i zamjenskih goriva mogu potaknuti inovacije i primjenu suvremenih rješenja.

HEP grupa namjerava nastaviti ulagati napore u strateško upravljanje ugljikovim otiskom, kao i primjenu regulative vezane uz emisije CO₂.

Postupci procjene utjecaja na okoliš su dugotrajni i utječu na planove izvedbe investicija. Novi standardi i trendovi uključivanja javnosti traže strateški pristup i integraciju komunikacija u razvoj projekata. Kao strateški važna energetska grupa, HEP je svjestan svoje obveze da bude predvodnik energetske učinkovitosti te educira i informira dionike o njenim prednostima.

HEP grupa namjerava nastaviti ulagati napore u strateško upravljanje ugljikovim otiskom, kao i primjenu regulative vezane uz emisije CO₂.

Uključivanje dionika kao dio upravljanja materijalnim pitanjima

HEP grupa razumije važnost prikupljanja mišljenja dionika o njenom djelovanju, kao i organizacije dijaloga o ključnim temama te potrebu jačanja prakse uključivanja dionika u pitanja koje su od posebne važnosti za poslovanje. Uključivanje dionika, dijalog ili ispitivanje njihovog mišljenja organizira se na razne načine, u okviru raznih projekata te u domeni rada raznih sektora i društava. U tako velikoj grupi dosta je izazovno popisati sve metode uključivanja dionika u dvogodišnjem razdoblju, posebno jer se neki oblici uključivanja provode planski, strukturirano i formalnim sredstvima, a neki se osmišljavaju na ad-hoc osnovi i prema trenutnim zahtjevima projekata i provode se spontano ili manje formaliziranim sredstvima.

S obzirom na vrlo složeni spektar svojih djelatnosti, HEP grupa gradi i održava odnose s natprosječno velikim brojem dionika ili skupina i pojedinaca na koje utječe neki dio poslovanja grupe ili koje imaju utjecaj na ili pokazuju interes za poslovanje HEP grupe. Kao dionike prepoznajemo i one skupine i pojedince s kojima HEP grupa ima zajedničke interese ili s kojima se nalazi u raznim oblicima dijaloga važnima za svoju održivost u gospodarskoj, društvenoj ili okolišnoj dimenziji.

Na interaktivnim radionicama Izvještajnog tima popisani su ključni dionici organizacije. Izvještajni tim je dionicima označavao one organizacije ili skupine koje su važne za poslovanje HEP grupe ili na čiju održivost ili poslovanje grupa ima znatan utjecaj. Pri tome su dionici podijeljeni prema njihovom sudjelovanju unutar svakog aspekta i definirani prema materijalnim pitanjima.

Lokalne zajednice: županije, gradovi, općine

Udruženja (međunarodna i domaća): strukovna udruženja, interesna udruženja, HGK, HUP

Akademsko-znanstvene ustanove: fakulteti, znanstveni instituti, gimnazije i strukovne škole

Interni dionici: zaposlenici, menadžeri, sindikati, radnička vijeća, udruga branitelja HEP-a, udruga umirovljenika HEP-a

Tržište kapitala: investitori, kreditori, partneri u zajedničkim investicijama, rejting agencije, Zagrebačka burza

Predstavnici vlasnika (Skupština), Nadzorni odbor

Civilni sektor: udruge za zaštitu potrošača, udruge za zaštitu okoliša

Regulatorna tijela: HERA, AZTN, HANFA

Mediji: nacionalni, lokalni, stručni

Tržište: poslovni subjekti, kućanstva, konkurencija, poslovni partneri, dobavljači

Tijela vlasti: Vlada RH, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Ministarstvo financija, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo zdravlja, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Agencija za zaštitu okoliša, Državni zavod za zaštitu prirode, Hrvatske vode, Državni ured za upravljanje državnom imovinom, Centar za praćenje poslovanja energetskog sektora, Hrvatski sabor

Dijalog s dionicima

Organizacija informiranja, edukacije, komunikacije s dionicima, organizacija dijaloga ili njihovo uključivanje u organizacijske procese je tijekom izvještajnog razdoblja bilo provedeno na različite načine. Raznolikost uvjetuje složenost i različitost pojedinih djelatnosti grupe, kao i kontekst vanjskog okruženja ili pojedini projekti koji su se pokretali u izvještajnom razdoblju.

Uključivanje nekih skupina dionika poput predstavnika vlasnika, tijela vlasti ili regulatornih tijela organizira se kontinuirano unutar procesa korporativnog upravljanja, ali i povremeno prema potrebama pojedinih projekata. Metode uključivanja su formalni i radni sastanci, razne vrste savjetovanja ili uključivanje pojedinaca u postupcima planiranja, izvršenja ili komunikacije projekata i programa grupe. Slično je i s komunikacijom s dionicima na tržištu kapitala, koja je organizirana kontinuirano ili povremeno na zahtjev pojedinih institucija.

Dijalog s internim dionicima kontinuirano se provodi na internoj informacijskoj platformi – Intranetskom portalu HEP grupe koji je pokrenut krajem 2011. godine. Osim funkcije za dijeljenje dokumenata i razmjenu informacija sa svrhom osiguranja bolje interne komunikacije unutar društava, sektora, timova i projekata, platforma dopušta mogućnost interaktivne i dvosmjerne komunikacije. Predstavnici radnika su uključeni u dijalog sastancima s predstavnicima sindikata te postupkom kolektivnog pregovaranja. Uključivanje zaposlenika provodilo se u izvještajnom razdoblju i izravnom komunikacijom, formalnim sastancima i drugim oblicima interakcije.

S obzirom da se veliki dio poslovanja HEP grupe odnosi na projekte koji imaju utjecaj na okoliš, iznimno nam je važan razvoj odnosa s dionicima u tom segmentu. U pitanjima okoliša najčešće surađujemo sa stručnom zajednicom (raznih profila i područja znanosti), ovlaštenicima, posebno u izradi studija i raznim vrstama postupaka procjene utjecaja na okoliš, nadležnim ministarstvi-

ma i drugim državnim ustanovama, lokalnim zajednicama na čijem području HEP grupa ima ili planira izgraditi svoje pogone, predstavnicima nevladinih udruga koje se bave zaštitom okoliša te medijima na lokalnoj i nacionalnoj razini. Komunikacija o okolišnim aspektima je vrlo osjetljiva i svjesni smo da u nju treba dugoročno sve više ulagati. U izvještajnom razdoblju smo razvijali nekoliko projekata u kojima smo nastojali primijeniti načela dobre prakse uključenja dionika. Metode uključivanja uključuju one obuhvaćene relevantnim propisima, ali i mnoge koje je HEP grupa provodila na dobrovoljnoj osnovi, poput organizacije ranog uključivanja zainteresirane javnosti prilikom planiranja postupaka procjene utjecaja zahvata na okoliš i ekološku mrežu, kampanja informiranja i edukacije dionika, organizacije posjeta pogonima, organizacije i sudjelovanja u javnim razgovorima, raspravama ili tribinama, ispitivanja mišljenja javnosti, istraživanjima i druge. Detalje o uključivanju dionika na projektima od većeg značenja za zaštitu okoliša možete pročitati u poglavlju Društvo.

Razni dijelovi HEP grupe su se u izvještajnom razdoblju suočavali sa zanimljivim tržišnim izazovima. Jedan od najve-

ćih je bilo jačanje liberalizacije tržišta u segmentu kućanstava koje se intenziviralo od ljeta 2013. godine i jačeg ulaska konkurencije u opskrbu kućanstava električnom energijom. U to vrijeme HEP-Opskrba provela je istraživanje zadovoljstva kupaca električne energije među kućanstvima i poduzetništvom. Podaci dobiveni u istraživanju većim dijelom potvrđuju da se razmišljanje kupaca o materijalnim pitanjima HEP-a u domeni tržišta uklapaju u pretpostavke organizacije. S tržištem smo organizirali dijalog i na druge načine poput sudjelovanja u javnim razgovorima o pitanjima tržišta i davanja podrške takvim skupovima, organizacijom prezentacija novih tehnologija, komunikacije s potrošačima preko Korisničkog centra i slično.

Dinamične promjene na tržištu su ukazale da, unatoč dosadašnjim naporima postoji dosta prostora i mogućnosti za razvoj uključivanja dionika, a posebno udruženja potrošača i podizanja kvalitete komunikacije s potrošačima, kao i organizacije informativno-edukacijskih platformi.

Prostor za napredak u sljedećem izvještajnom razdoblju vidimo upravo u segmentu jačanja odnosa s kupcima.

Dinamične promjene na tržištu su ukazale da, unatoč dosadašnjim naporima postoji dosta prostora i mogućnosti za razvoj uključivanja dionika, a posebno udruženja potrošača i podizanja kvalitete komunikacije s potrošačima, kao i organizacije informativno-edukacijskih platformi.

Predstavnici HEP grupe aktivno sudjeluju u radu i savjetovanjima s međunarodnim i domaćim strukovnim i interesnim udruženjima. Akademske i znanstvene ustanove uključuju se najčešće u formatima savjetovanja, pri čemu HEP grupa podržava i sudjeluje u organizaciji znanstvenih i stručnih konferencija, seminara i javnih rasprava. Komunikacija s medijima najčešće se odvija uobičajenim metodama. Veliko zanimanje medija za sve aspekte poslovanja HEP grupe odražava se u dinamičnom odnosu, a razmjena informacija i dijalog se podjednako oblikuju formalnim i neformalnim metodama.

Svjesni smo rastuće važnosti uključenja dionika te nastojimo razvijati vlastite inicijative, pri čemu ima puno mogućnosti za napredak. Nastojimo se odazvati svim pozivima naših dionika za sudjelovanje u dijalogu koji oni organiziraju, kao i onima za manje formalne načine interakcije. O bitnim aktivnostima HEP grupe stalno izvješćujemo u organizacijskom glasilu HEP Vjesnik koje se tiska u nakladi od 7.000 primjeraka i namijenjen je zaposlenicima, ali se distribuira raznim dionicima – predstavnicima vlasti, najvećim kupcima i poslovnim partnerima, medijima, fakultetima, institutima, umirovljenicima HEP-a, te je dostupan u elektroničkom obliku na mrežnim stranicama. Pitanja od interesa dionika uključena su u Godišnje izvješće Hrvatske elektroprivrede d.d., u kojemu se osim financijskih podataka mogu pronaći i oni koji se odnose na područja utjecaja na društvo, zaštitu okoliša te pitanja radne okoline.

5.

Tržište

5. Tržište

Razvojni ciljevi

Optimizacija poslovanja koja podrazumijeva usklađivanje osnovnih čimbenika poput poslovne strategije, poslovnog modela, organizacije, poslovnih procesa, ljudskih potencijala, informacijskih tehnologija, metoda upravljanja te učinkovitosti ukupnog poslovnog sustava, a sastoji se od četiri osnovna elementa:

- > optimizacija poslovanja HEP grupe kao cjeline,
- > povećanje učinkovitosti poslovnih procesa,
- > uvođenje novih elemenata kontrole i novih metoda rada u ključne segmente,
- > prilagodba EU regulativi.

Razvojno-investicijski ciklus. Za ulaganja u proizvodne kapacitete HEP-a ključno je donošenje dugoročnih investicijskih odluka o izgradnji novih i rekonstrukciji postojećih proizvodnih kapaciteta. HEP ima niz potencijalnih projekata u različitim razvojnim fazama, na postojećim i novim lokacijama te s različitim tehnologijama. Uz objektivizirane postupke odlučivanja i strukturiranja isplativosti investicija, projekti se rangiraju prema kriterijima izvedivosti i isplativosti te prioritetu interesa HEP-a.

Kreiranje novih proizvoda i usluga na tržištu. Novim proizvodima u svim segmentima, korištenjem dosadašnjih iskustava i podataka iz baze kupaca te uvođenjem novih usluga na načelu pametnih mreža nastojat će se zadržati dominantni tržišni udjel.

Regionalni iskorak. Gubitak dijela domaćeg tržišta nameće potrebu snažnijeg iskoraka na druga tržišta, prvenstveno tržišta u regiji.

Ekonomski aspekti

U izvještajnom razdoblju u potpunosti je ispunjena misija HEP-a, a to je sigurna i kvalitetna opskrba kupaca energijom, uz visoki stupanj društvene odgovornosti.

Rezultati po djelatnostima

Poslovni rezultat	električna energija			toplinska energija			plin		
	2013.	2014.	14./13.	2013.	2014.	14./13.	2013.	2014.	14./13.
Poslovni prihodi	13.428,40	11.767,10	-12,40%	830,4	741,8	-10,70%	436,1	1.090,20	150%
Dobit (gubitak) iz poslovanja	2.543,00	3.265,30	28,40%	-166,6	-135,1	-18,90%	-2,8	70,2	

Proizvodnja i nabava električne energije

2013.

U elektranama u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu HEP-a proizvedeno je 14,7 TWh električne energije, što je 77 posto ukupnog prometa električne energije ostvarenog u 2013. godini. Uslijed povoljnih meteoroloških prilika, struktura izvora električne energije znatno je povoljnija u odnosu na prethodnu godinu. Zbog visoke energetske vrijednosti dotoka vode, u hidroelektranama je proizvedeno 8.054 GWh električne energije. Proizvodnja u termoelektranama je zbog visokih troškova proizvodnje smanjena za 13,2 posto u odnosu na 2012. godinu, čime su optimirani ukupni troškovi proizvodnje i nabave električne energije. Ukupno je izvan sustava nabavljeno 4.304 GWh, što je za 36,7 posto manje u odnosu na 2012. godinu, a od čega se 649 GWh odnosi na otkup od HROTE-a (električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije u sustavu poticaja).

2014.

U elektranama u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu HEP-a proizvedeno je 14,3 TWh električne energije, što je 84 posto ukupnog prometa električne energije ostvarenog u 2014. godini. Uslijed povoljnih meteoroloških prilika ostvarena je troškovno vrlo povoljna struktura izvora električne energije s povijesno najvećom proizvodnjom u hidroelektranama od 8.356 GWh električne energije što je 47 GWh više u odnosu na do tada najveću proizvodnju iz 2010. godine. Uslijed optimiranja troškova proizvodnje električne energije smanjena je proizvodnja u termoelektranama koje koriste plin te je proizvedeno 29,1 posto manje električne energije u odnosu na 2013. godinu. Ukupno je izvan sustava nabavljeno 2.768 GWh, što je za 35,7 posto manje u odnosu na prethodnu godinu, od čega se 913 GWh odnosi na otkup od HROTE-a za proizvodnju iz obnovljivih izvora energije i kogeneracija u sustavu poticaja.

Prodaja električne energije

2013.

Domaćim kupcima prodano je 14,5 TWh električne energije što je pad od 3,7 posto u odnosu na 2012. godinu. Prodaja domaćim kupcima predstavlja 95,5 posto ukupne prodaje električne energije u Republici Hrvatskoj. U strukturi prodane električne energije, udjel kupaca kućanstva iznosi 42,9 posto (6.244 GWh), kupaca u okviru zajamčene usluge 9,5 posto (1.377 GWh), a udjel ostalih kupaca u kategoriji poduzetništva 47,6 posto (6.921 GWh). Prodaja na inozemnom tržištu iznosi 2.227 GWh, što je 74,7 posto više negoli u 2012. godini.

2014.

Domaćim kupcima prodano je 12,9 TWh električne energije što je pad prodaje od 11,2 posto, odnosno za 1,6 TWh, u odnosu na prethodnu godinu, od čega se na kupce kućanstva odnosi 0,6 TWh, a na kupce poduzetništva 1 TWh. Prodaja HEP-a domaćim kupcima predstavlja 86,8 posto ukupne prodaje električne energije u Hrvatskoj u 2014. godini. U strukturi prodane električne energije domaćim

kupcima, udjel kupaca kućanstva iznosi 43,6 posto (5.634 GWh), kupaca poduzetništva 49,4 posto (6.376 GWh), a kupaca poduzetništva u okviru zajamčene opskrbe 7 posto (898 GWh). Prodaja na inozemnom tržištu iznosi 2.294 GWh, što je 3 posto više nego li u 2013. godini.

Na smanjenje prihoda od električne energije, osim smanjene prodaje električne energije domaćim kupcima, utjecale su i niže prodajne cijene za opskrbu kupaca kućanstva u okviru univerzalne usluge i kupaca poduzetništva u okviru zajamčene opskrbe, koje su smanjene od 1. listopada 2013. godine. Za kupce poduzetništva u okviru zajamčene opskrbe je od 1. srpnja 2014. došlo do povećanja cijena zbog primjene nove metodologije prema kojoj HERA određuje cijene, što je te kupce potaklo da se opredijele za kupnju električne energije od tržišnih opskrbljivača, koji nude niže cijene, pa je prodaja u okviru zajamčene opskrbe smanjena za 34,8% u odnosu na prethodnu godinu.

PRODAJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (GWh)

	KUPCI KUĆANSTVA	KUPCI U OKVIRU ZAJAMČENE USLUGE	KUPCI PODUZETNIŠTVA	IZVOZ I TRGOVANJE	UKUPNO
2014.	5,634	898	6,376	2,294	15,202
2013.	6,244	1,377	6,921	2,227	16,769
2012.	6,465	1,370	7,269	1,274	16,378

Proizvodnja i prodaja toplinske energije

2013.

Djelatnost proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom ostvarila je u 2013. godini gubitak iz poslovanja od 175,9 mil. kuna. Gubitak je u usporedbi s 2012. godinom umanjen za 281,2 milijuna kuna prvenstveno uslijed rasta prodajne cijene toplinske energije od 13. prosinca 2012. kada je odobreno prosječno povećanje za tarifne kupce od 36,8 posto na godišnjoj razini.

Proizvodnja i nabava ogrjevnje topline i tehnološke pare iznosila je 2,54 TWh te je u odnosu na 2012. godinu bila manja za 0,5 posto. Potrošnja toplinske energije ostvarena je u iznosu od 2,2 TWh (0,2% manje u odnosu na 2012.).

Na povećanje potrošnje kućanstava (0,2%), utjecale su vremenske okolnosti tijekom ogrjevnje sezone. Zbog nepovoljnih gospodarskih okolnosti, potrošnja kupaca kategorije gospodarstvo smanjena je za 0,8 posto.

2014.

Ostvaren je gubitak iz poslovanja od 135,1 milijuna kuna. Gubitak je u usporedbi s 2013. godinom umanjen za 31,5 milijuna kuna prvenstveno radi smanjenja troškova goriva i nabave toplinske energije, niže cijene goriva i manje potrošnje toplinske energije.

Proizvedeno je 2,2 TWh ogrjevnje topline i tehnološke pare, što je 12,8 posto manje u odnosu na 2013. godinu. Razlog je smanjenja potrošnja zbog blaže zime. Ostvarena je prodaja toplinske energije u iznosu od 1,9 TWh ili 15,8 posto manje u odnosu na 2013. godinu. Godišnja potrošnja kupaca kućanstva manja je za 15 posto, a gospodarstva za 17 posto.

Distribucija i opskrba plinom

2013.

U 2013. godini u ovoj je djelatnosti ostvaren gubitak iz poslovanja od 2,8 mil. kuna, dok je u 2012. godini ostvarena dobit od 2,2 milijuna kuna.

Budući da i na potrošnju plina velik utjecaj imaju vremenske okolnosti tijekom ogrjevne sezone te opće gospodarske okolnosti, uslijed blaže zime na opskrbnim područjima HEP-Plina i smanjene gospodarske aktivnosti, prodaja plina u 2013. godini smanjena je za 6,7 posto u odnosu na 2012. godinu. Kućanstva su smanjila potrošnju za 7,2 posto, a poduzetništvo za 6 posto.

Unatoč padu potrošnje u odnosu na 2012. godinu, prihodi od prodaje plina porasli su za 2,6 posto uslijed rasta prosječne prodajne cijene plina za 9,7 posto. Povećanje prodajne cijene plina ostvareno je 1. svibnja 2012. povećanjem tarifne stavke za distribuciju te uvođenjem fiksne mjesečne naknade.

2014.

HEP grupa obavlja djelatnost distribucije i opskrbe kupaca na maloprodajnom tržištu, a od 1. travnja 2014. i djelatnost opskrbljivača na veleprodajnom tržištu. U ovim djelatnostima je ostvarena dobit iz poslovanja od 70,2 milijuna kuna.

Djelatnosti distribucije i opskrbe plinom kupaca na maloprodajnom tržištu obavljaju se na području Osječko-baranjske, Virovitičko-podravske i Požeško-slavonske županije, ali otvaranjem tržišta plina HEP-Plin je započeo s opskrbom kupaca i na drugim distribucijskim područjima (Zagreb, Varaždin, Bjelovar, Zadar).

Prihodi od distribucije i opskrbe plinom kupaca na maloprodajnom tržištu iznose 371,5 milijuna kuna, što je 8,5 posto manje nego u 2013. godini i to zbog smanjenja potrošnje i nešto niže prodajne cijene. Potrošnja kupaca na maloprodajnom tržištu smanjena je za 8,1 posto u

odnosu na prethodnu godinu uslijed blaže zime. Prodaja plina kupcima kućanstva smanjena je za 17,3 posto dok je prodaja kupcima kategorije poduzetništva povećana za 6,1 posto zbog veće prodaje na distribucijskom području HEP-Plina te prodaje novim kupcima na drugim distribucijskim područjima.

Hrvatska elektroprivreda d.d. je Odlukom Vlade RH određena za opskrbljivača na veleprodajnom tržištu plina u razdoblju od 1. travnja 2014. do 31. ožujka 2017. Kao opskrbljivač na veleprodajnom tržištu, prema reguliranim uvjetima prodaje plin opskrbljivačima u obvezi javne usluge opskrbe kupaca kućanstva plinom te osigurava pouzdanu i sigurnu opskrbu plinom. Prihodi od djelatnosti veleprodaje plina u 2014. godini iznose 689,6 milijuna kuna.

Suradnja s dobavljačima

Sektor za nabavu HEP-a d.d. zadužen je za provođenje nabave unutar HEP-a d.d., za strateške i zajedničke nabave na razini HEP grupe te za participaciju u postupcima nabave u ovisnim društvima.

Za postupke nabave procijenjene vrijednosti veće od vrijednosti propisane izjavom o osnivanju ovisnog društva, za koje su ovisna društva dužna tražiti suglasnost nadzornog odbora za sklapanje ugovora/OS, ovisno društvo je obvezno tražiti imenovanje jednog ili više ovlaštenih predstavnika iz HEP-a d.d. sukladno članku 20. stavak 1. Pravilnika o nabavi i ugovaranja u HEP grupi od 11. prosinca 2014. godine.

Kao tvrtka u državnom vlasništvu, Hrvatska elektroprivreda d.d. je obveznik Zakona o javnoj nabavi, koji propisuje stroge uvjete suradnje s dobavljačima u svakom postupku nabave.

Kao tvrtka u državnom vlasništvu, Hrvatska elektroprivreda d.d. je obveznik Zakona o javnoj nabavi, koji propisuje stroge uvjete suradnje s dobavljačima u svakom postupku nabave.

**Broj postupaka nabave u izvještajnom razdoblju
(podaci se odnose samo na HEP d.d.)**

Postupak	2013.	2014.
Javna nabava	97	99
Bagatelna nabava	1.954	2.100

Stoga tvrtka prepoznaje ugovorne partnere i podizvoditelje kao sudionike svog dobavljačkog lanca. Napominjemo da HEP grupa u postupcima nabave traži informacije i o tipu ponuđene robe kao i o podizvoditelju pa se stoga i proizvođači mogu smatrati neizravnim sudionicima kompanijskog dobavljačkog lanca.

U postupcima nabave uglavnom su predmeti nabave podijeljeni na grupe, a grupe su, kad je to moguće i funkcionalno, formirane po regionalnom principu, uzimajući u obzir teritorijalnu raspršenost prvenstveno malih i srednje velikih tvrtki (poduzetnika) u Republici Hrvatskoj. Ponuditelji imaju mogućnost predati i zajedničku ponudu za predmet nabave, odnosno za pojedinu grupu predmeta nabave, a broj članova u zajedničkoj ponudi i njihovih podizvoditelja nije ograničen.

HEP grupa za vlastite potrebe izrađuje različite vrste izvještaja usmjerenih na stvaranje baza podataka o poslovnim partnerima, i to najčešće prema ugovorenim vrijednostima i financijskim isplatama.

Projekt uvođenja sustava kvalifikacije koji omogućuje Zakon o javnoj nabavi još nije uspostavljen, ali je pokrenuta procedura njegovog donošenja, odnosno formiranja. Naime, HEP d.d. želi kroz sustav kvalifikacije provoditi postupke nabave koji u konačnici imaju za cilj uvrštavanja uspješnih ponuditelja u popis, pri čemu je moguća daljnja podjela prema predmetu nabave za koje su pojedini podnositelji zahtjeva kvalificirani. Takvim će se načinom omogućiti uvođenje i definiranje procesa centralnog sustava nabave s povezivanjem dijela investicija, proračuna i potreba HEP-a za proizvodima i uslu-

gama te programsko praćenje tih procesa i u konačnici omogućiti uštede. Temeljem navedenog, na ovaj način će se podignuti razina kvalitete dobavljača, a kroz centralizaciju nabave koja će proizaći iz ovakvog sustava postići će se bolji nadzor nad cijenama, odnosno:

- > Upravljanje lancem nabave na siguran način te direktno upravljanje rizicima u procesima nabave,
- > Smanjenje rizika nabave nekvalitetnih roba, usluga i/ili radova
- > Kraći rokovi nabave roba, radova i usluga,
- > Određivanje nužnih i dovoljnih uvjeta za održavanje kvalitete i korporativne strategije, te direktan utjecaj na kreiranje i održavanje standarda gospodarskih subjekata koji sudjeluju u postupcima
- > Direktno sprječavanje korištenja poslovne funkcije za osobnu korist, te indirektno unaprjeđenje nabavne djelatnosti kao struke

HEP d.d. kroz postupke nabave uvodi praksu utvrđivanja stvarnih i potencijalnih negativnih utjecaja na okoliš u dobavljačkom lancu, odnosno kriterije „zelene nabave“. Aktivno je sudjelovao u projektu „Procura +“, a u svrhu provedbe i primjene održive zelene javne nabave (SPP) koji je podržan i od Europske komisije. Cilj projekta je promicanje dobre prakse održive javne nabave i primjene znanja stručnjaka diljem Europske unije. Sudjelujući aktivno u provedbi ovog programa HEP d.d. je održano nekoliko „zelenih“ radionica za lokalne vlasti te su prema programu provedene i dvije „zelene“ nabave sukladno kriterijima projekta (nabava električnih vozila i nabava električnih punionica). Postupci su bili ocijenjeni izuzetno „zelenim“ od strane europskih stručnjaka angažiranih na projektu te su navedeni (preporučeni) kao primjer ostalim državama članicama, a nalaze se na web stranici GPP 2020 kao jedan od standarda provedbe održive javne nabave.

Iako su postupci nabave vrlo precizno određeni Zakonom o javnoj nabavi te unatoč činjenici da je HEP grupi, kao jednom od najvećih gospodarskih subjekata u Hrvatskoj s prosječno velikim brojem potencijalnih dobavljača, vrlo teško postavljati pred njih zahtjeve koji nadilaze zakonske obveze, namjeravamo poticati početak razvoja održive nabave u Republici Hrvatskoj i sudjelovati u konzultacijama s dionicima oko najboljih mogućih rješenja koja će se ugraditi u eventualnu buduću zakonsku regulativu.

HEP grupa prepoznaje pozitivne učinke koje održiva nabava može imati ne samo na vlastito poslovanje, već i na podizanje standarda poslovanja u čitavom svom dugaćkom lancu vrijednosti.

HEP grupa prepoznaje pozitivne učinke koje održiva nabava može imati ne samo na vlastito poslovanje, već i na podizanje standarda poslovanja u čitavom svom dugaćkom lancu vrijednosti.

Odnosi s kupcima

Odnosi s kupcima električne energije: HEP-Operator distribucijskog sustava (ODS)

Kroz javnu uslugu opskrbe (univerzalna i zajamčena opskrba), na kraju 2014. godine HEP-ODS je opskrbljivao kupce na 2,1 milijun obračunskih mjernih mjesta.

HEP-ODS kontinuirano podiže kvalitetu usluga te unaprjeđuje distribucijsku mrežu radi podizanja kvalitete isporučene električne energije svim korisnicima distribucijske mreže.

Putem službenih internetskih stranica HEP-ODS-a kupci mogu na jednom mjestu dobiti većinu potrebnih informacija, a za sve ostala pitanja na raspolaganju je jedinstvena adresa elektroničke pošte. Aplikacija „Moj račun“, pored dostave očitavanja stanja brojila, omogućuje kupcima izradu informativnog obračuna, pregled povijesnih podataka o potrošnji i uplatama. Također, putem službenih internetskih stranica HEP-ODS-a kupcima je

omogućen uvid u pregled najavljenih prekida u isporuci električne energije za čitavo područje Hrvatske.

Osim internetskih stranica, kupcima je na raspolaganju i komunikacija na lokalnoj razini s djelatnicima distribucijskog područja, putem besplatnih telefonskih brojeva. Za potrebe dostave očitavanja stanja brojila, kupcima je kontinuirano na raspolaganju besplatni govorni automat na broju 0800 0555. Uz navedene kanale komunikacije, kupcima su u svakom distribucijskom području na raspolaganju djelatnici HEP-ODS-a, kojima kupci u izravnoj komunikaciji mogu uputiti svoj zahtjev ili prigovor, tražiti informacije ili dostaviti očitavanje brojila.

Kako bi kupci svoje obveze prema HEP-ODS-u mogli podmiriti bez plaćanja dodatnih naknada, kupcima kategorije kućanstvo omogućeno je plaćanje računa za utrošenu električnu energiju bez naknade u svim poslovnicama FINA-e i Hrvatske pošte. Također, kupci mogu svoje račune bez naknade plaćati i putem trajnih naloga ugovorenih s poslovnim bankama i kartičnim kućama, s kojima je HEP-ODS sklopio ugovor za ovu uslugu.

Odnosi s kupcima električne energije: HEP-Opskrba

HEP-Opskrba posebnu pozornost posvećuje izravnom kontaktu s kupcima. Poslovni je prioritet HEP-Opskrbe zadovoljstvo kupaca što ostvaruje kontinuiranom prilagodbom te ponudom sve kvalitetnije usluge i inovativnih proizvoda na načelima održivog razvoja i društveno odgovornog poslovanja.

Prema istraživanju Saveza za energetiku Hrvatske koje se odnosi na izvještajno razdoblje, a objavljeno je u veljači 2015., više od dvije trećine ispitanika smatra da HEP Opskrba na tržištu nudi najbolji omjer cijene i kvalitete pružene usluge.

U prilog tomu govori i istraživanje koje je provela konzultantska kuća PWC prema kojem HEP-Opskrba ima najbolji kontaktni centar u odnosu na druge alternativne opskrbljivače na tržištu.

Ključnim kupcima s potrošnjom većom od 1 GWh na usluzi je osobni prodajni savjetnik. Ostali kupci kontakt ostvaruju putem Korisničke službe. Neposredni se kontakt ostvaruje i na Susretima s kupcima. Cilj Susreta je upoznati kupce s novim proizvodima i uslugama, informirati ih o kretanjima na tržištu električne energije, kako u Hrvatskoj, tako i u regiji, pojasniti im izmjene u zakonodavnom okviru i upoznati ih s planovima za unaprjeđenje daljnje suradnje.

Prema istraživanju Saveza za energetiku Hrvatske koje se odnosi na izvještajno razdoblje, a objavljeno je u veljači 2015., više od dvije trećine ispitanika smatra da HEP-Opskrba na tržištu nudi najbolji omjer cijene i kvalitete pružene usluge.

U cilju povećanja konkurentnosti, kupcima je ponuđena mogućnost udruživanja kako bi ostvarili bolje ugovorne uvjete. Kupci međusobno sklapaju ugovor o udruživanju i biraju voditelja udruženja tj. tvrtku, članicu udruženja, koja u njihovo ime pregovara o uvjetima opskrbe. Ovaj je proizvod posebno zanimljiv za određene industrijske segmente kao što su brodogradnja, turizam, građevinarstvo, drvna industrija i sl. U 2013. godini sklopljena su 44 ugovora o udruživanju (i do 20 tvrtki po jednom ugovoru).

U 2013. godini lansiran je proizvod Hepi, namijenjen kupcima kategorije kućanstvo koji omogućava popuste u rasponu od 4,5 do 5,5 posto u odnosu na cijenu u okviru univerzalne usluge u trenutku lansiranja proizvoda. Kupci proizvoda Hepi koji račune primaju e-mailom, prikupljaju nagradne bodove za potrošenu električnu energiju i na taj način ostvaruju dodatne popuste i nagrade. Prednost u odnosu na konkurenciju jest plaćanje električne energije prema stvarnoj potrošnji, odgoda plaćanja od mjesec dana te mogućnost oslobođenja plaćanja opskrbne naknade.

Ugovaranje tarife Hepi u najvećem broju slučajeva odvija se online, putem zahtjeva na web stranici. Također, veliki broj zahtjeva zaprima se i u Korisničkoj službi u kojoj je od trenutka lansiranja proizvoda do kraja 2013. godine, u nešto više od mjesec dana, zaprimljeno 7.385 zahtjeva za sklapanje ugovora o opskrbi za kućanstvo. Kupcima je poslano na potpis ukupno 7.385 ugovora, od čega se vratilo 3.539 potpisanih ugovora.

Kupcima HEP-Opskrbe dostupan je pregled njihovih podataka korištenjem web aplikacije Moj račun, koja bilježi više od 23.000 posjeta u 2013. godini. U istom je razdoblju u Korisničkoj službi ostvareno 68.265 poziva. Za proizvod Hepi Korisnička služba pruža kompletnu uslugu, od davanja informacija, zaprimanja zahtjeva, do slanja i evidentiranja ugovora u aplikaciji Billing te rješavanja reklamacija.

Poseban je naglasak na kvaliteti Korisničke službe gdje se više od 94 posto upita kupaca u 2013. te više od 96 posto u 2014. rješavalo u prvom pozivu. Za odgovore na sva pitanja kupcima je dostupan besplatni telefon 0800 5255 i e-mail adresa opskrba@hep.hr, kao i telefon u Službi obračuna i naplate. U 2014. godini u Korisničkoj službi HEP-Opskrbe zabilježeno je više od 145.000 dolaznih poziva i odgovoreno na više od 17.000 e-mailova kupaca. Sve informacije o stanju na računu, dospjelim obvezama i ostalome kupcu su na usluzi 24 sata putem aplikacije Moj račun. Uz to, dodatne informacije kupac dobiva putem internetske stranice, Newslettera i Facebook stranice HEP-Opskrbe.

Brigu o ključnim kupcima vode prodajni savjetnici, posebno obučeni za rad s tako važnim portfeljem kupaca, gdje se komunikacija odvija gotovo svakodnevno i na obostranu inicijativu. Tradicionalni godišnji Susreti s kupcima HEP-Opskrbe organizirani su 2013. i 2014. godine u Splitu, Rijeci, Osijeku i Zagrebu, u sklopu kojih je svake godine okupljeno više od 700 ključnih kupaca.

Odnosi s kupcima toplinske energije: HEP-Toplinarstvo

HEP-Toplinarstvo je tijekom izvještajnog razdoblja, jednako kao i prijašnjih godina, pružalo kvalitetnu i pouzdanu opskrbu krajnjih kupaca toplinskom energijom, uz pravovremeno očitavanje i obračun isporučene energije. Svoje je poslovanje usmjerilo poboljšanju kvalitete usluga, štiteći njihova prava u vezi sa zaštitom osobnih podataka, pristupom informacijama i zaštitom potrošača.

Krajnji kupci su u skladu sa zakonskim propisima pravodobno i na propisani način informirani o početku i završetku ogrjevnice sezone, prekidima isporuke toplinske energije, planiranim radovima na revitalizaciji toplinskih sustava, cijenama toplinske energije, stupanju na snagu novog Zakona o tržištu toplinske energije (ZoTTE), te njihovim pravima i obvezama koje proizlaze iz navedenog Zakona.

Zakon o tržištu toplinske energije stavio je pred krajnje kupce nove obveze, dao im je mogućnost odabira kupca toplinske energije te ih potaknuo na provođenje mje-

ra energetske učinkovitosti i štednju energije u njihovim stambenim i poslovnim prostorima putem ugradnje razdjelnika topline ili mjerila toplinske energije (kalorimetara) i termostatskih radijatorskih ventila. S obzirom na značajne novosti i promjene za krajnje kupce, HEP-Toplinarstvo je uz račun za studeni 2013. poslalo letak s korisnim informacijama o novom Zakonu te je stavilo na raspolaganje brojeve telefona i adrese elektroničke pošte za sva pitanja o njegovim odredbama, nastojeći maksimalno izaći u susret krajnjim kupcima pravodobnim i stručnim informacijama i savjetima. Uz račun za toplinsku energiju za srpanj 2014. svim krajnjim kupcima toplinske energije u Zagrebu, Osijeku, Sisku, Velikoj Gorici, Samoboru i Zaprešiću, HEP-Toplinarstvo je uputilo dopise o dvjema najznačajnijim obvezama koje propisuje ZoTTE: obvezi donošenja odluke o sklapanju ugovora o potrošnji toplinske energije i obvezi sklapanja ugovora o potrošnji toplinske energije s kupcem toplinske energije.

Podupirući stvaranje tržišnih uvjeta poslovanja, HEP-Toplinarstvo je krajnje kupce informiralo da ugovor o potrošnji toplinske energije mogu sklopiti i s drugom pravnom ili fizičkom osobom koja je upisana u registar kupaca toplinske energije objavljen na mrežnoj stranici HERA-e, a u dopisima su navedeni kontakt brojevi telefona i elektroničke adrese putem kojih djelatnici HEP-Toplinarstva svakodnevno odgovaraju na upite krajnjih kupaca o odredbama Zakona.

Stručne službe HEP-Toplinarstva su sustavno zaprimale, obrađivale i u najkraćem mogućem roku odgovarale na sva pitanja, reklamacije i zahtjeve krajnjih kupaca pristigle putem pošte, potrošačkih telefona, telefona dežurne službe, elektroničke pošte, telefaksa i osobnim kontaktom. S obzirom da su od rujna 2014. uvedeni novi elementi cijene toplinske energije i novi izgled računa za toplinsku energiju, kao još jedna obveza koja proizlazi iz Zakona i podzakonskih akata kojima je regulirana toplinska djelatnost, HEP-Toplinarstvo je svim krajnjim kupcima uz račun za rujna 2014. poslalo informacije o promjenama te nove cjenike namijenjene njihovim toplinskim sustavima.

HEP-Toplinarstvo je ostvarilo odličnu suradnju s ostalim sudionicima na tržištu toplinske energije - Ministarstvom gospodarstva, HERA-om, gradskim vijećima gradova u kojima posluje, medijima i drugima, kako bi se pravodobno informirala javnost o svim aktualnim događajima i promjenama na tržištu toplinske energije.

U suradnji s upraviteljima stambenih zgrada održane su četiri tribine o Zakonu o tržištu toplinske energije na kojima je sudjelovalo više od tisuću predstavnika suvlasnika te su održane tematske prezentacije u Zagrebu, Osijeku, Sisku, Velikoj Gorici, Varaždinu, Karlovcu, Vukovaru i Slavonskom Brodu.

HEP-Toplinarstvo je ostvarilo odličnu suradnju s ostalim sudionicima na tržištu toplinske energije - Ministarstvom gospodarstva, HERA-om, gradskim vijećima gradova u kojima posluje, medijima i drugima, kako bi se pravodobno informirala javnost o svim aktualnim događajima i promjenama na tržištu toplinske energije.

Odnosi s kupcima plina: HEP-Plin

Opskrba kupaca plinom obavlja se u skladu s Općim uvjetima za opskrbu kupaca prirodnim plinom. Kraći prekidi isporuke plina u izvještajnom razdoblju, zbog planiranih radova na mreži ili zbog priključivanja novih kupaca, redovito su najavljivani izravnim pisanim obavijestima i u sredstvima javnoga priopćavanja. Isporuka plina pravodobno je očitavana i obračunavana.

Budući da je opskrba velike većine kupaca obavljana prema načelima pružanja javne usluge, prodaja im je obračunavana prema reguliranim cijenama koje je propisivala Vlada RH, odnosno HERA. Tijekom izvještajnog razdoblja prodajna cijena za kućanstva nije se mijenjala, a za većinu kupaca iz kategorije poduzetništvo mijenjala se svakoga mjeseca (zbog stalnih promjena kupovne cijene koja je vezana za kretanje cijena nafte, plina i tečaja USD-a). To je otežavalo obračun isporučenog plina. Naplata prodanoga plina naročito od kupaca iz kategorije poduzetništva bila je otežana.

Povjerenstva za reklamacije

Na temelju Zakona o zaštiti potrošača, u 21 distribucijskom području HEP-ODS-a, u HEP-Toplinarstvu i HEP-Plinu funkcioniraju povjerenstva za reklamacije potrošača. Članovi povjerenstava su predstavnici pojedinih društava HEP grupe, odnosno područja, te predstavnici udruga potrošača. Povjerenstva su redovito održavala sjednice na kojima su pravovremeno razmatrala i rješavala sve reklamacije kupaca. Premda su povjerenstva savjetodavnog karaktera, u društvima se postupa prema njihovim odlukama.

Broj reklamacija razmatranih na povjerenstvima HEP-ODS-a - 2013./2014.

	Razlog reklamacije															UKUPNO		
	Obračun			Neispravno brojilo			Uključenje / Isključenje			Naponske okolnosti			Ostalo			Ukupno	Prihvaćeno	Odbijeno
	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno			
2013.	349	64	285	17	6	11	3	0	3	0	0	0	14	0	14	383	70	313
2014.	278	45	233	11	4	7	4	0	4	2	0	2	34	5	29	329	54	275

Broj reklamacija razmatranih na povjerenstvima HEP-Toplinarstva – 2013./2014.

	Razlog reklamacije															UKUPNO					
	Kvaliteta usluga opskrbe			Kvaliteta toplinske energije			Promjena priključne snage			Promjena na obračunskom mjestu			Preraspodjela količine isporučene toplinske energije			Ostali razlozi			Ukupno	Prihvaćeno	Odbijeno
	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno	ukupno	prihvaćeno	odbijeno			
2013.	3	0	3	0	0	0	0	0	0	3	1	2	0	0	0	5	0	5	11	1	10
2014.	4	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	5	0	5

**Broj reklamacija razmatranih na povjerenstvima
HEP-Plina - 2013./2014.**

	Ukupno	Prihvaćeno	Odbijeno
2013.	2	0	2
2014.	35	0	35

Do povećanja broja reklamacija došlo je uslijed dužeg vremena između dva očitavanja (očitanje za prosinac bilo je tek između 2. i 6. siječnja 2014. pa je prosječno razdoblje između dvaju očitavanja za taj mjesec bilo oko 35 dana, što je utjecalo na nešto više račune). Na nešto više račune utjecalo je i povećanje potrošnje – prosječna temperatura u prosincu 2013. bila je 1,8 stupnjeva, a u studenome 7,8 stupnjeva.

HEP-Opskrba sve reklamacije nastoji riješiti mirnim putem, a za eventualne sporove koristi pet certificiranih miritelja.

U izvještajnom razdoblju nisu zabilježeni slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s marketinškim komunikacijama, uključujući oglašavanje, promidžbu i pokroviteljstvo. Podjednako, u HEP grupi nije bilo ni slučajeva prodaje zabranjenih ili osporenih proizvoda.

Pokazatelji pouzdanosti napajanja električnom energijom**2013.**

Red. br.	Distribucijsko područje	Planirani prekidi			Prisilni prekidi			Ukupni prekidi		
		SAIFI	SAIDI (min)	CAIDI (min)	SAIFI	SAIDI (min)	CAIDI (min)	SAIFI	SAIDI (min)	CAIDI (min)
1.	Zagreb	1,01	251,87	249,38	1,65	153,90	93,27	2,66	405,77	152,55
2.	Zabok	1,18	233,74	198,08	2,71	244,84	90,35	3,89	478,58	123,03
3.	Varaždin	2,41	236,40	98,09	4,66	296,53	63,63	7,07	532,93	75,38
4.	Čakovec	0,84	85,05	101,25	0,50	24,03	48,06	1,34	109,08	81,40
5.	Koprivnica	1,42	190,64	134,25	2,34	89,31	38,17	3,76	279,95	74,45
6.	Bjelovar	3,14	501,72	159,78	2,38	280,81	117,99	5,52	782,53	141,76
7.	Križ	2,69	399,10	148,36	2,75	235,18	85,52	5,44	634,28	116,60
8.	Osijek	2,47	361,07	146,18	2,77	262,10	94,62	5,24	623,17	118,93
9.	Vinkovci	2,43	342,62	141,00	2,69	204,61	76,06	5,12	547,23	106,88
10.	Slavonski Brod	2,55	388,22	152,24	3,19	176,78	55,42	5,74	565,00	98,43
11.	Pula	1,11	175,93	158,50	2,23	169,22	75,88	3,34	345,15	103,34
12.	Rijeka	0,85	136,29	160,34	2,08	203,52	97,85	2,93	339,81	115,98
13.	Split	2,14	249,28	116,49	2,55	292,82	114,83	4,69	542,10	115,59
14.	Zadar	2,08	239,95	115,36	4,54	303,73	66,90	6,62	543,68	82,13
15.	Šibenik	1,72	163,31	94,95	5,15	481,40	93,48	6,87	644,71	93,84
16.	Dubrovnik	1,49	270,55	181,58	4,04	233,75	57,86	5,53	504,30	91,19
17.	Karlovac	1,01	216,89	214,74	5,06	1.425,37	281,69	6,07	1.642,26	270,55
18.	Sisak	2,77	379,13	136,87	3,62	438,54	121,14	6,39	817,67	127,96
19.	Gospić	1,78	464,31	260,85	4,10	1.405,91	342,90	5,88	1.870,22	318,06
20.	Virovitica	1,21	73,98	61,14	0,93	147,73	158,85	2,14	221,71	103,60
21.	Požega	1,14	163,91	143,78	1,74	103,07	59,24	2,88	266,98	92,70
UKUPNO		1,63	253,47	155,50	2,69	305,99	113,75	4,32	559,46	129,50

SAIFI (System Average Interruption Frequency Index) – omjer ukupnog broja prekida korisnika mreže i ukupnog broja priključenih korisnika iz određene napojne točke u mreži; SAIDI (System Average Interruption Duration Index) – omjer ukupnog trajanja prekida korisnika mreže i ukupnog broja priključenih korisnika iz određene napojne točke u mreži; CAIDI (Customer Average Interruption Duration Index) – omjer ukupnog trajanja prekida napajanja korisnika mreže cjelokupnog broja prekinutih korisnika iz određene napojne točke mreže; ENS (Energy not supplied) – neisporučena električna energija.

Pokazatelji pouzdanosti napajanja električnom energijom

2014.

Red. br.	Distribucijsko područje	Planirani prekidi			Prisilni prekidi			Ukupni prekidi		
		SAIFI	SAIDI (min)	CAIDI (min)	SAIFI	SAIDI (min)	CAIDI (min)	SAIFI	SAIDI (min)	CAIDI (min)
1.	Zagreb	1,17	253,62	216,77	1,42	123,82	87,20	2,59	377,44	145,73
2.	Zabok	1,45	359,75	248,10	3,13	336,04	107,36	4,58	695,79	151,92
3.	Varaždin	2,02	236,74	117,20	4,99	221,61	44,41	7,01	458,35	65,39
4.	Čakovec	1,01	87,78	86,91	0,84	47,48	56,52	1,85	135,26	73,11
5.	Koprivnica	1,76	230,64	131,05	1,79	79,31	44,31	3,55	309,95	87,31
6.	Bjelovar	2,65	429,63	162,12	3,20	426,45	133,27	5,85	856,08	146,34
7.	Križ	1,85	229,89	124,26	3,26	418,81	128,47	5,11	648,70	126,95
8.	Osijek	2,78	349,13	125,59	2,37	214,43	90,48	5,15	563,56	109,43
9.	Vinkovci	2,61	326,76	125,20	2,74	216,68	79,08	5,35	543,44	101,58
10.	Slavonski Brod	2,13	273,13	128,23	3,58	219,38	61,28	5,71	492,51	86,25
11.	Pula	0,97	148,05	152,63	1,83	157,08	85,84	2,80	305,13	108,98
12.	Rijeka	0,85	129,88	152,80	2,00	1.047,57	523,79	2,85	1.177,45	413,14
13.	Split	2,09	252,31	120,72	3,08	500,88	162,62	5,17	753,19	145,68
14.	Zadar	1,93	237,40	123,01	3,52	292,90	83,21	5,45	530,30	97,30
15.	Šibenik	1,13	110,81	98,06	4,09	437,92	107,07	5,22	548,73	105,12
16.	Dubrovnik	0,58	115,49	199,12	2,72	219,31	80,63	3,30	334,80	101,45
17.	Karlovac	1,57	309,49	197,13	5,14	1.587,98	308,95	6,71	1.897,47	282,78
18.	Sisak	2,39	476,73	199,47	4,79	563,70	117,68	7,18	1.040,43	144,91
19.	Gospić	2,00	495,25	247,63	3,10	853,54	275,34	5,10	1.348,79	264,47
20.	Virovitica	1,29	137,80	106,82	0,98	108,31	110,52	2,27	246,11	108,42
21.	Požega	2,08	277,61	133,47	7,45	324,96	43,62	9,53	602,57	63,23
UKUPNO		1,63	250,15	153,47	2,71	411,57	151,87	4,34	661,72	152,47

SAIFI (System Average Interruption Frequency Index) – omjer ukupnog broja prekida korisnika mreže i ukupnog broja priključenih korisnika iz određene napojne točke u mreži; SAIDI (System Average Interruption Duration Index) – omjer ukupnog trajanja prekida korisnika mreže i ukupnog broja priključenih korisnika iz određene napojne točke u mreži; CAIDI (Customer Average Interruption Duration Index) – omjer ukupnog trajanja prekida napajanja korisnika mreže cjelokupnog broja prekinutih korisnika iz određene napojne točke mreže; ENS (Energy not supplied) – neisporučena električna energija.

6.

A decorative white line graphic consisting of a horizontal segment on the left, a diagonal segment rising to the right, and another horizontal segment extending to the right edge of the slide.

Važnost upravljanja
utjecajem na okoliš

6. Važnost upravljanja utjecajem na okoliš

Kao jedna od najvećih proizvodnih tvrtki u Hrvatskoj, te s obzirom na djelatnosti kojima se bavi i broj zaposlenih, HEP je svjestan svojih utjecaja na okoliš. Stoga teži biti pozitivan primjer upravljanja tim utjecajima kako bi ih spriječio te poduzima aktivnosti i mjere za sanaciju i vraćanje okoliša u prvobitno stanje u najvećoj mogućoj mjeri, ukoliko do onečišćenja dođe.

HEP grupa kontinuirano ulaže u zaštitu okoliša, od usavršavanja djelatnika koji se bave poslovima zaštite okoliša, preko ulaganja u modernizaciju elektroenergetskih objekata, do unaprjeđenja izvještavanja nadležnim institucijama, jedinicama lokalne samouprave i zainteresiranoj javnosti.

Organizacija i koordinacija poslova zaštite okoliša za HEP grupu u nadležnosti je Sektora za održivi razvoj i unaprjeđenje kvalitete HEP-a d.d. U cilju upravljanja utjecajima, Sektor surađuje s djelatnicima u društvima HEP grupe koji se bave zaštitom okoliša, a podršku Sektoru pružaju i članovi Tima za koordinaciju i standardizaciju poslovnih postupaka u području zaštite okoliša, Tima za provedbu odredbi Kyotskog protokola i Tima za ishođenje okolišnih dozvola.

Svi timovi su osnovani odlukom predsjednika Uprave HEP-a jer zahtijevaju suradnju različitih struka i organizacijskih dijelova HEP grupe. Tim za koordinaciju i standardizaciju poslovnih postupaka u području zaštite okoliša usmjeren je na sve sastavnice okoliša na koje HEP grupa ima utjecaja. Područje rada tima su koordinacija provedbe odredbi koje proizlaze iz zakonskih propisa iz područja zaštite okoliša te unaprjeđenje poslovanja HEP-a u segmentu zaštite okoliša.

HEP grupa kontinuirano ulaže u zaštitu okoliša, od usavršavanja djelatnika koji se bave poslovima zaštite okoliša, preko ulaganja u modernizaciju elektroenergetskih objekata, do unaprjeđenja izvještavanja nadležnim institucijama, jedinicama lokalne samouprave i zainteresiranoj javnosti.

Tim za ishodaenje okolišnih dozvola osnovan je s ciljem pripreme podloga za ishodaenje okolišnih dozvola nadležnog Ministarstva zaštite okoliša i prirode koje su uvjet za rad termoenergetskih postrojenja nazivne toplinske snage veće od 50 MWt. Članovi ovog tima pružaju stručnu potporu ovlaštenicima u postupku ishodaenja okolišnih dozvola koja se sastoji od pripreme podataka za podloge, revizije dokumenata te pripreme odgovora u postupku savjetovanja sa zainteresiranom javnosti. Tim će nastaviti s radom dok sva postojeća termoenergetska postrojenja ne ishode okolišne dozvole, sudjelovati u revizijama okolišnih dozvola koje pokreće nadležno ministarstvo i pratiti donošenje novih te izmjene i dopune postojećih zakonskih propisa koji se odnose na okolišne dozvole te izmjene i dopune dokumenata u kojima su navedene najbolje raspoložive tehnike (NRT) za smanjenje utjecaja termoenergetskih postrojenja na okoliš.

Tim za provedbu odredbi Kyotskog protokola osnovan je s ciljem pripreme HEP-a za uključivanje u treće razdoblje trgovanja u europskom sustavu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (EU-ETS) koje traje od 2013. do 2021. godine. Rad ovog tima rezultirao je uspješnim završetkom prve dvije HEP-ove godine sudjelovanja u EU-ETS tj. pravovremenom predajom emisijskih jedinica na svih devet HEP-ovih računa operatera postrojenja otvorenih u Registru EU. Nakon uspješnog uključivanja HEP-a u EU-ETS, tim prati izmjene u sustavu trgovanja koje imaju za cilj povećanje cijene emisijskih jedinica te jače poticanje smanjenja emisija stakleničkih plinova što zahtijeva prilagodbe i promjene u procesu proizvodnje električne i toplinske energije.

Sukladno djelatnostima HEP grupe, najvažniji pokazatelji utjecaja su emisije onečišćujućih tvari u okoliš i količina proizvodnog otpada.

Energija

Kad je riječ o energiji, HEP kao proizvođač ne vodi računa samo o njenoj proizvodnji, nego i o vlastitoj potrošnji. U izvještajnom je razdoblju HEP grupa poduzela brojne mjere koje su usmjerene na praćenje i smanjenje vlastite potrošnje energije unutar i izvan organizacije. Sva društva HEP grupe su u svim svojim objektima u 2013. godini potrošila ukupno 62,8 GWh električne energije (isporučene na mreži distribucije), a u 2014. godini 58,9 GWh.

Iako HEP grupa, zbog svoje veličine i kompleksnosti, još uvijek nema usporedive podatke o vlastitoj potrošnji svih oblika energije, sukladno zahtjevima Zakona o energetskej učinkovitosti i podzakonskim propisima započeta je provedba energetskih pregleda u HEP grupi na temelju kojih će se o vlastitoj potrošnji svih oblika energije izvijestiti u sljedećim izvještajnim razdobljima.

Tijekom 2013. i 2014. HEP grupa započela je projekte koji su, između ostalog, usmjereni na postizanje veće energetske učinkovitosti vlastite proizvodnje. Tako je u TE-TO Zagreb u tijeku izgradnja akumulatora topline koji će povećati učinkovitost svih proizvodnih jedinica na lokaciji te je napravljena rekonstrukcija regulacijskog sustava turboagregata Bloka C i rekonstrukcija hlađenja Voithovih spojki na cirkulacijskim crpkama mrežne vode. Ovi će zahvati pridonijeti povećanju učinkovitosti rada bloka C a time i smanjenju potrošnje goriva i utjecaja na pojedine sastavnice okoliša. Nadalje, u TE-TO Osijek je u svrhu poboljšanja iskorištenja otpadne toplinske energije provedena modifikacija i rekonstrukcija sustava zagrijavanja sirove vode, dok je u TE Rijeka vanjska rasvjeta zamijenjena energetskej učinkovitijom.

HEP-Toplinarstvo je nastavilo projekt revitalizacije magistralnih dijelova vrelovodne toplinske mreže u Zagrebu, Osijeku i Sisku. Revitalizacija se provodi primjenom tehnologije predizoliranih cijevi, a rezultirat će smanjenjem toplinskih gubitaka, povećavanjem pouzdanosti isporuke, smanjenjem potrošnje goriva te smanjenjem emisija onečišćujućih tvari u zrak. Osim revitalizacije vrelovodne mreže, modernizirana je i oprema u toplinskim stanicama, a nastavljena je i izgradnja vrelovoda i parovoda za naselje Dubrava na temelju kojeg se planira priključivanje kotlovnica u CTS čime će se povećati energetska učinkovitost i smanjiti emisije onečišćujućih tvari u zrak.

Za HEP grupu HEP-ESCO je početkom 2014. godine proveo projekt postavljanja fotonaponskih sustava (devet fotonaponskih integriranih elektrana na krovovima zgrada u vlasništvu HEP grupe u Zagrebu, Osijeku, Čakovcu, Šibeniku, Splitu, Opatiji, Zadru i Dubrovniku).

Instalirane su elektrane ukupne snage 207 kW i proizvodnog potencijala od približno 247 tisuća kWh godišnje. Ovim projektom, usmjerenjem na proizvodnju električne energije na mjestu njenog korištenja, u zgradama, HEP doprinosi smanjenju utjecaja na okoliš, što je u skladu s europskim direktivama i hrvatskim propisima iz područja energetske učinkovitosti u zgradarstvu.

HEP je početkom 2014. godine proveo projekt postavljanja fotonaponskih sustava (devet fotonaponskih integriranih elektrana na krovovima zgrada u vlasništvu HEP grupe u Zagrebu, Osijeku, Čakovcu, Šibeniku, Splitu, Opatiji, Zadru i Dubrovniku).

U 2014. HEP grupa je pokrenula obnovu upravne zgrade u zagrebačkoj Ulici grada Vukovara koja podrazumijeva energetska obnovu pročelja što uključuje poboljšanje toplinskih karakteristika te rekonstrukciju eksterijera i interijera u području glavnog ulaza radi sanacije dotrajalih dijelova te prilagodbe osobama smanjene pokretljivosti. HEP-ESCO je obavio energetski pregled i energetsku certifikaciju četiriju zgrada kompleksa u sjedištu HEP-a u Zagrebu sa stanovišta uštede energije još u rujnu 2012., a tijekom 2013. obavljene su aktivnosti vezane za procjenu investicije u mjere koje uključuju izvedbu građevinskih sanacija vanjske ovojnice. Procjena ušteda toplinske energije iznosi oko 1.461.674 kWh godišnje, a financijskih ušteda oko 587.376 kuna godišnje bez PDV-a.

Također, koristeći EU projekt SUNSHINE i razvoj računalno poslovnog sustava ESCO monitor, HEP-ESCO je uspješno pripremio i proveo instaliranje i puštanje u rad sustava daljinskog očitavanja za 10 pilot objekata HEP-a. Kroz sustav daljinskog očitavanja uspješno su povezana očitavanja s mjerila električne energije, plina, toplinske energije, te su postavljeni temperaturni osjetnici za praćenje temperature na referentnim mjestima.

ZelEn – energija iz obnovljivih izvora

HEP-Opskrba u veljači 2014. godine predstavila je jedinstven proizvod na tržištu, električnu energiju dobivenu isključivo iz obnovljivih izvora energije, odnosno 26 certificiranih HEP-ovih hidroelektrana. Riječ je o proizvodu kojim HEP i Hrvatska odgovaraju na zadaću ispunjenja ciljeva energetske i klimatske politike Europske unije, stoga je ZelEn i iskaz našeg društveno odgovornog i održivog poslovanja.

Sva sredstva prikupljena prodajom proizvoda ZelEn HEP koristi isključivo za financiranje projekata iz područja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, i to za potrebe ustanova javnog sektora koje skrbe za socijalno osjetljive kategorije stanovništva, (kao što su dječji domovi, domovi umirovljenika, bolnice, vrtići, škole i slično).

Proizvod je promoviran u direktnom kontaktu s kupcima, putem prezentacije u kojoj su naglašene sve prednosti korištenja zelene energije te putem internetske stranice zelen.hep.hr i objava u medijima.

ELEN – prijevoz budućnosti

HEP grupa nositelj je projekta eMobilnosti, u skladu s ciljevima tvrtke i Strategijom energetske razvoja RH, sa željom da postane vodeća tvrtka u regiji na području elektromobilnosti, u izgradnji infrastrukture za punjenje električnih vozila temeljene na konceptu naprednih elektroenergetskih mreža. Koncept omogućava integraciju većeg broja distribuiranih izvora električne energije i trošila, punjenje vozila u satima nižeg opterećenja elektroenergetskog sustava te punjenje u satima s velikom proizvodnjom iz obnovljivih izvora (vjetroelektrane, fotonaponske elektrane itd.). Izgradnjom vlastite infrastrukture, HEP želi povezati cijelu Hrvatsku, priključiti se europskoj energetskej autocesti i pridonijeti smanjenju emisija CO₂ i očuvanju okoliša.

HEP na vlastitim punionicama jamči da je električna energija kojom se pune električna vozila proizvedena u potpunosti iz obnovljivih izvora energije.

Sva sredstva prikupljena prodajom proizvoda ZelEn HEP koristi isključivo za financiranje projekata iz područja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, i to za potrebe ustanova javnog sektora koje skrbe za socijalno osjetljive kategorije stanovništva.

Hepi

Projekt je prezentiran na konferencijama, seminarima, sajmovima, okruglim stolovima i ostalim događajima vezanim uz energetska učinkovitost, korištenje obnovljivih izvora energije i električna vozila. U sklopu projekta kreiran je brand ELEN, čija je svrha prepoznatljivost HEP-ove mreže punionica za električna vozila. Projektom ELEN, HEP planira postavljanje javno dostupnih punionica na strateškim mjestima na hrvatskim autocestama, kao i u gradovima, ali i kod privatnih korisnika. Budući da je projekt u fazi testiranja, punjenje je besplatno za sve korisnike. Internetska stranica elen.hep.hr dobitnik je nagrade GREENOVATION 2013. za najbolji web program.

Za ova dva projekta, kao i za cjelokupne svoje napore u poticanju održivog razvoja nacionalnog energetskeg sustava i industrije, HEP-Opskrba dobila je u lipnju 2014. nagradu „Croatian Energy Award“ koju dodjeljuje Savez za energetiku Hrvatske.

HEP grupa razvija vlastite proizvode i usluge na način da zadovoljavaju zahtjeve okolišne učinkovitosti pa je stoga putem svog projekta „Razveselite svoje kućanstvo uz Hepi“ ponudila inovativni paket usluga opskrbe električnom energijom koji, uz povoljniju cijenu, građanima omogućuje plaćanje prema stvarnoj potrošnji. Jedinstvena ponuda na tržištu rezultat je višemjesečnog razvoja kompleksne informatičke infrastrukture koja kupcima omogućava samoočitavanje, prijavu stanja brojila te online prikaz računa čime se smanjuje potrošnja papira potrebnog za tiskanje računa te potrošnja goriva potrebnog za njegovo dostavljanje do kupca. Kupci su prepoznali ovu inicijativu, pa tako više od 50 posto Hepi kupaca koristi online način dostave računa.

Zaštita biološke raznolikosti

HEP kontinuirano usklađuje i unaprjeđuje obavljanje svoje djelatnosti sa zahtjevima zaštite i očuvanja biološke raznolikosti u skladu sa zakonskim propisima te stručnim i znanstvenim trendovima u čijoj primjeni surađuje sa znanstvenim institucijama i nadležnim tijelima.

Dravske hidroelektrane

Na rijeci Dravi nalaze se hidroelektrane Varaždin, Čakovec i Dubrava. Kao međunarodno važna područja za ptice, sve se tri hidroelektrane nalaze u Regionalnom parku Mura. Dio akumulacije HE Varaždin teritorijalno pripada Republici Sloveniji koja je taj dio proglasila ornitološkim rezervatom pod nazivom Rezervat Ormoško jezero.

Akumulacije dravskih hidroelektrana postale su zimovališta i staništa mnogim zaštićenim ptičjim vrstama kao jedno od važnih zimovališta europskih ptica močvarica te su dio europske ekološke mreže NATURA 2000.

S ciljem održavanja visoke razine biološke i krajobrazne raznolikosti vlažnih i vodenih staništa, u sklopu rješavanja problema nanosa, u akumulacijskom jezeru HE Varaždin izgrađen je otok za gniježđenje ptica. U ostvarenju ovog projekta HEP je surađivao s Državnim zavodom za zaštitu prirode i Udrugom BIOM. Također, uz akumulacije HE Varaždin i HE Dubrava postavljene su promatračnice za promatranje ptica.

Kako bi se očuvala ihtiofauna, dravske hidroelektrane sufinanciraju poribljavanje pastrvama, smuđem, štukom i vretenastim šaranom koje provode sportsko ribolovna društva Međimurske i Varaždinske županije. Isto tako, u lijevom drenažnom kanalu HE Dubrava zabilježena je rijetka i ugrožena vrsta riba koja se nalazi na Crvenom popisu slatkovodnih riba Hrvatske – crnka.

Akumulacije dravskih hidroelektrana postale su zimovališta i staništa mnogim zaštićenim ptičjim vrstama kao jedno od važnih zimovališta europskih ptica močvarica te su dio europske ekološke mreže NATURA 2000.

Usklađivanje proizvodnje električne energije i očuvanja svih sastavnica okoliša na području dravskih hidroelektrana uređeno je odredbama Plana gospodarenja prirodnim dobrima na tom području. Neke od najznačajnijih aktivnosti uključuju regulaciju razine i praćenje kvalitete vode na područjima mriješta, inkubacije i ranog razvoja ličina-ka riba i vodozemaca, revitalizaciju starog rukavca rijeke Drave. Uklanjanjem višegodišnjih nanosa te raslinja omogućene su migracija i mrijest riba u stari rukavac Drave, ali i gniježđenje ptica močvarica, uklanjanje invazivnih vrsta u okviru redovnih aktivnosti održavanja školjkaša raznorodne trokutnjače te cvjetnjače - vodene kuge roda *Elodea* i krocnji roda *Myriophyllum*. Omogućena je i ručna košnja livada i drenažnih jaraka na području dravskih hidroelektrana u cilju očuvanja kritično ugrožene biljke kebrač koja se nalazi i na Crvenom popisu ugroženih biljaka i životinja Hrvatske te orhideja kacigasti kaćun te kokica papučica, kao i kontrola aktivnosti u blizini brana HE Čakovec i HE Dubrava kako bi se očuvalo stanište vidre.

Hidroelektrane rijeke Cetine i Zrmanje

Na rijeci Cetini nalaze se hidroelektrane Peruća, Orlovac, Đale, Kraljevac (sve na području ekološke mreže) te Zakućac. Za pogon HE Orlovac tražena je prethodna ocjena prihvatljivosti od strane Županije za potrebe izvođenja radova na cjevovodu koja je pozitivno riješena. Pogon HE Zakućac je u području Zaštićenog krajobraza. U cilju očuvanja ihtiofaune hidroelektrane na rijeci Cetini sufinanciraju poribljavanje šaranom akumulacije Peruća te ostalih dijelova sliva rijeke Cetine potočnom pastrvom koje provode ovlaštenici ribolovnih prava tj. Športsko-ribolovno društvo Cetina.

RHE Velebit se nalazi na području Parka prirode uz rijeku Zrmanju. Planirano je čišćenje akumulacije Opsenica. S obzirom da se nalazi u Parku prirode, od Ministarstva zaštite okoliša i prirode tražena je prethodna ocjena prihvatljivosti za zahvat čišćenja. Dobivena je pozitivna ocjena s tim da se na području Opsenice nalazi zaštićena riblja vrsta pijor. Kod čišćenja akumulacije će se angažirati „SRU Pijor“ koja će napraviti plan zbrinjavanja.

nja i spašavanja riba te će sudjelovati u svim fazama uklanjanja nanosa i čišćenja akumulacije. Za pogone na rijeci Cetini vrše se ispitivanja kakvoće vode sukladno traženjima vodopravnih dozvola. Ispitivanja provodi Zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije. Ispituju se fizikalno kemijski parametri i stupanj trofije.

Hidroelektrane u nacionalnom parku Krka

Pogon HE na Krki čine četiri hidroelektrane: HE Jaruga (izgrađena 1903. godine), HE Miljacka (1906.), HE Golubić i MHE Krčić, od kojih se Jaruga i Miljacka, dvije najstarije hidroelektrane nalaze unutar Nacionalnog parka Krka. Na svim vodotocima na kojima se nalaze HEP-ove hidroelektrane posebna pažnja pridaje se postizanju ravnoteže između zaštite okoliša i korištenja vode za proizvodnju električne energije pa tako i u hidroelektranama na Krki. Nacionalni Park Krka i hidroelektrane na Krki također su dio europske ekološke mreže NATURA 2000 što je dokaz rada hidroelektrana u skladu s prirodom.

TE-TO Zagreb i ornitološki rezervat Savica

U neposrednoj blizini Termoelektrane-toplane Zagreb nalazi se ornitološki rezervat Jezero Savica. Savica se sastoji se od 12 međusobno povezanih jezera, a proglašena je značajnim ornitološkim rezervatom 1991. godine. O njemu zajedničku brigu vode Športsko-ribolovno društvo „Peščenica“, Hrvatsko ornitološko društvo, Grad Zagreb i TE-TO Zagreb. Savica je jedino preostalo prirodno močvarno područje u Zagrebu i okolici, a njegovu biološku vrijednost dokazuje velika brojnost i raznolikost ptica koje ovdje obitavaju. Ovo je područje mozaik bujnih šumaraka i otvorenih vodenih površina bogatih ribom, kukcima i vodenom vegetacijom te predstavlja idealna hranilišta i odmorišta te gnjezdilišta za ptice. Ornitolozi su na Savici zabilježili 180 vrsta ptica, što je gotovo polovica ukupne hrvatske ornitofaune. Od tih 180 vrsta, 18 ih je strogo zaštićeno i na međunarodnoj razini.

Savica je stari rukavac rijeke Save koja je ga je do 1965. godine opskrbljivala vodom. Nakon velike poplave u Zagrebu, izgrađen je nasip te je Savica ostala bez prirodnog dotoka vode. Nakon 1965. godine, TE-TO Zagreb prihranjuje jezero Savicu čistim rashladnim vodama (cca 2.000 m³/h) koje se zahvaćaju iz rijeke Save i omogućava razvoj biljnog i životinjskog svijeta. Vrijednost jezera Savice leži i u obrazovanju mladih naraštaja o zaštiti prirode što su prepoznali i Državni zavod za zaštitu prirode i Hrvatsko ornitološko društvo koji na Savici organiziraju promatranje ptica i njihovo prstenovanje.

Zaštita i prstenovanje bijelih roda

HEP d.d. je 2004. godine s nadležnim tijelom za zaštitu prirode potpisao Sporazum o suradnji pri provođenju mjera zaštite zaštićene vrste bijele rode (*Ciconia ciconia*). Prema podacima za 2013. godinu, na stupovima distribucijske mreže HEP-a evidentirana su čak 903 rodina gnijezda. S obzirom na to da u čitavoj Hrvatskoj postoji između 1.100 i 1.300 gnijezdećih parova, može se reći da se glavnina bijelih roda u Hrvatskoj gnijezdi upravo na stupovima elektrodistribucijske mreže. Na temelju spomenutog sporazuma, HEP-Operator distribucijskog sustava punih deset godina provodi propisane mjere zaštite bijele rode u distribucijskim područjima u kojima su prisutne populacije gnijezdećih roda.

HEP-Operator distribucijskog sustava punih deset godina provodi propisane mjere zaštite bijele rode u distribucijskim područjima u kojima su prisutne populacije gnijezdećih roda.

Zaštita ptica i malih sisavaca od električnog udara

U svrhu omogućavanja njihovog sigurnog gniježdenja provode se sljedeće mjere zaštite: ugradnja nosača za rodina gnijezda, popravak i zamjena nosača, a po potrebi i izmještanje samog gnijezda na zasebno postavljen stup. Ove aktivnosti postale su sastavni dio naše djelatnosti te se redovito i odgovorno provode od strane naših radnika, koji su pokazali veliko razumijevanje i interes za sudjelovanje u očuvanju ove strogo zaštićene vrste ptica. U provedbi aktivnosti zaštite bijele rode HEP redovito surađuje sa stručnjacima Državnog zavoda za zaštitu prirode, Zavoda za ornitologiju HAZU, javnih ustanova za zaštićena područja te udrugom BIOM.

Osim osiguravanja uvjeta sigurnog gniježdenja bijelih roda na elektrodistribucijskoj mreži, veći broj distribucijskih područja sudjeluje na projektu praćenja populacije, monitoringa i prstenovanja roda u suradnji s Hrvatskim zavodom za ornitologiju HAZU, kao i nadležnim ustanovama s područja zaštite prirode, pružajući potporu osiguravanjem hidraulične dizalice i potrebne opreme za provedbu aktivnosti ovog projekta.

Iako se zaštita ptica i malih sisavaca sustavno provodi dulji niz godina, te su se aktivnosti značajno intenzivirale u 2013. i 2014. godini, zbog novih zakonskih obveza. Nakon proglašenja ekološke mreže Natura 2000, u 2014. godini na snagu je stupio Pravilnik o ciljevima očuvanja i osnovnim mjerama za očuvanje ptica u području ekološke mreže (NN 15/14) koji donosi za HEP-ODS posebno važne mjere zaštite iz domene energetike. Temeljem Pravilnika HEP-ODS ima obvezu planiranja i izgradnje elektroenergetske infrastrukture na način da se spriječi elektrokucija ptica na srednjenaponskim dalekovodima te obvezu provedbe mjera sprječavanja stradavanja ptica na dionicama postojećih dalekovoda na kojima se na temelju praćenja potvrdi povećani rizik od elektrokucije.

U 2014. godini identificirani su svi potencijalno rizični srednjenaponski nadzemni vodovi unutar NATURA 2000 područja očuvanja značajnih za ptice te je na tim područjima uspostavljeno pojačano praćenje stradavanja.

Mjere zaštite ptica i malih sisavaca provode se u svim distribucijskim područjima HEP-ODS-a te se na godišnjoj razini u izolacijski materijal i opremu potrebnu za provedbu ovih mjera ulaže više od milijun kuna. Pritom je ostvarena suradnja s brojnim udrugama i institucijama s područja zaštite prirode i okoliša poput Ministarstva zaštite okoliša i prirode, javnih ustanova za zaštitu prirode, Državnog zavoda za zaštitu prirode, Udruge BIOM, a korisne informacije zaprimaju se i od građana.

Dobar primjer ovakve suradnje predstavlja distribucijsko područje Elektroprimorje Rijeka gdje su, u suradnji s ustanovama i udrugama za zaštitu prirode, izrađene detaljne karte mikrolokacija staništa zaštićenih vrsta ptica i životinja te njihovih migracijskih ruta. Identificirana su područja najčešćih stradanja zaštićenih i rijetkih ptica, koja su dobila prioritet u zaštiti postrojenja i mreže. Do sada su, samo na otoku Cresu, mjere zaštite ptica od strujnog udara provedene na čak 50 potencijalno rizičnih stupova elektrodistribucijske mreže te su doneseni planovi za daljnju provedbu takvih mjera.

Emisije u zrak

Emisije onečišćujućih tvari u zrak potječu u najvećoj količini iz termoenergetskih postrojenja TE Plomin 1 i 2, TE-TO Zagreb, EL-TO Zagreb, TE-TO Osijek, TE Sisak, KTE Jertovec i TE Rijeka, a ostatak iz kotlovnica za grijanje gradova HEP-Toplinarstva d.o.o. te kotlovnica za grijanje vlastitih poslovnih prostora.

U odnosu na 2012., u 2013. godini smanjene su emisije gotovo svih vrsta onečišćujućih tvari iz termoenergetskih postrojenja u zrak uslijed povećanja udjela za okoliš prihvatljivijeg prirodnog plina u proizvodnji električne i toplinske energije te tehnološke pare u odnosu na tekuće gorivo. Također, od 1. siječnja 2012. HEP nabavlja isključivo niskosumporno tekuće gorivo, što je rezultiralo dodatnim smanjenjem emisija onečišćujućih tvari u zrak.

U 2014. su, kao i tijekom 2013. godine, smanjene gotovo sve vrste onečišćujućih tvari zbog povećanja udjela prirodnog plina u proizvodnji energije te povećanog angažmana hidroelektrana uslijed povoljnih hidroloških prilika. Iznimka su emisije krutih čestica koje su se povećale zbog obveze potrošnje uskladištenih starih zaliha tekućeg goriva do kraja 2015. godine.

U 2014. su, kao i tijekom 2013. godine, smanjene gotovo sve vrste onečišćujućih tvari zbog povećanja udjela prirodnog plina u proizvodnji energije te povećanog angažmana hidroelektrana uslijed povoljnih hidroloških prilika.

Izravne i neizravne emisije stakleničkih plinova

Staklenički plin ugljikov dioksid nastaje izgaranjem fosilnih goriva (ugljena, tekućih goriva i prirodnog plina) u procesu proizvodnje električne i toplinske energije i tehnološke pare. Izvori CO₂ su HEP-ove termoelektrane i termoelektrane toplane (TE Plomin 1, TE Plomin 2, TE Rijeka, TE Sisak, TE-TO Zagreb, EL-TO Zagreb, KTE Jertovec i TE-TO Osijek), kotlovnice za proizvodnju toplinske energije za grijanje gradova (Zagreb, Zaprešić, Samobor, Velika Gorica i Osijek) i kotlovnice za grijanje vlastitih poslovnih prostora.

Intenzitet emisija stakleničkih plinova (tCO₂ /GWh)

	Hidroelektrane /GWh	Termoelektrane /GWh	Nuklearna elektrana/GWh	Nabava/GWh	CO ₂ /t	tCO ₂ /GWh
2013.	8.054	4.078	3.030	4.304	3.490.584	179
2014.	8.356	2.891	2.518	2.768	2.947.102	178

U tablici su prikazane ukupne emisije CO₂ koje su tijekom 2013. i 2014. godine ispuštene iz HEP-ovih izvora. Svi HEP-ovi izvori nazivne toplinske snage veće od 20 MW, a ima ih ukupno devet (uz osam termoelektrana i termoelektrana-toplana čiji je operater HEP-Proizvodnja d.o.o., obveznik trgovanja je i Pogon Osijek operatera HEP-Toplinarstvo d.o.o.), uključeni su od 1. siječnja 2013. godine u europski sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (EU-ETS). Svi HEP-ovi izvori u EU-ETS sustavu imaju dozvolu za emisije stakleničkih plinova koju su ishodili od nadležnog Ministarstva zaštite okoliša i prirode. Emisije CO₂ iz procesa izgaranja goriva računaju se prema Prilogu VI. Vodiča za izradu Plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja i to množenjem ukupne količine potrošenog goriva po vrstama goriva, donje ogrjevne vrijednosti, emisijskog faktora CO₂ i oksidacijskog faktora. HEP-ovi izvori emisija CO₂ u EU-ETS sustavu obavezni su dostavljati izvješće o emisijama i izvješće o verifikaciji Agenciji za zaštitu okoliša do 31. ožujka tekuće godine za proteklu

kalendarsku godinu. Izvješće o verifikaciji izrađuje verifikator tj. kompetentno i neovisno ovlašteno tijelo odgovorno za rad na izvještajima u procesu verifikacije u skladu s detaljnim zahtjevima koje su postavile države članice prema Prilogu V. Direktive o trgovanju emisijskim jedinicama stakleničkih plinova 2003/87/EK. Izvješće o verifikaciji je standardizirani postupak kojim se osigurava pouzdanost, točnost i vjerodostojnost izvješća o emisijama stakleničkih plinova iz postrojenja te njegova usklađenost s propisanim uputama o praćenju i izvješćivanju. Obveznici EU-ETS-a moraju nabaviti emisijske jedinice stakleničkih plinova u količinama koje odgovaraju količinama u Izvješću o verifikaciji. HEP-ovim termoenergetskim postrojenjima (TE-TO Zagreb, EL-TO Zagreb, TE Sisak, TE-O Osijek operatera HEP-Proizvodnje d.o.o. i Pogon Osijek operatera HEP-Toplinarstvo d.o.o.) tijekom 2013. i 2014. godine dodijeljene su besplatne emisijske jedinice stakleničkih plinova za proizvodnju toplinske energije predane u centralni toplinski sustav (CTS) te predaju tehnološke pare tzv. „carbon leakage“ postrojenjima tj. postrojenjima za koja postoji opasnost da se zbog cijene emisijskih jedinica stakleničkih plinova izmjesti u države koje nisu

obveznici sustava trgovanja. Pravila o besplatnoj dodjeli emisijskih jedinica na nivou Europske unije propisana su Odlukom 2009/278, čije su odredbe prenesene u Pravilnik o načinu besplatne dodjele emisijskih jedinica postrojenjima (“Narodne novine”, broj 43/12). Operateri postrojenja podatke potrebne za besplatnu dodjelu emisijskih jedinica dostavljaju jednom godišnje nadležnom Ministarstvu zaštite okoliša i prirode.

Besplatno dodijeljene emisijske jedinice stakleničkih plinova HEP-ovim pogonima u 2013. i 2014. godini

Naziv pogona	Broj besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica	
	2013.	2014.
Pogon Osijek	45	402
TE-TO Zagreb	200.475	176.365
EL-TO Zagreb	167.026	143.701
TE-TO Osijek	59.365	50.913
TE Sisak	12.021	9.028
UKUPNO	438.932	380.409

Kupljene emisijske jedinice obveznici predaju na račune operatera postrojenja otvorene u Registru stakleničkih

plinova EU do 30. travnja tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Odlukom Uprave HEP-a (studen 2012.) uspostavljen je sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova te su utvrđene obveze pojedinih organizacijskih jedinica unutar HEP grupe. Prve dvije godine sudjelovanja HEP-a u EU-ETS-u završile su uspješno i rezultat su odlične suradnje sektora i društava HEP grupe, koja se realizira kroz povjerenstvo (osnovano u ožujku 2013.) s ciljem davanja smjernica HEP-Trgovini d.o.o. koja je zadužena za kupoprodaju emisijskih jedinica u HEP grupi.

Budući da na cijene emisijskih jedinica utječe niz čimbenika (omjer ponude i potražnje na tržištu, meteorološke okolnosti i gospodarsko okruženje te političke odluke), za predviđanje količine emisija CO₂, a time i planiranje financijskih sredstva za kupovinu emisijskih jedinica koristi se simulator tržišta PLEXOS. O stakleničkom plinu SF₆ (sumporov heksafluorid) koji se nalazi u upotrebi u elektroopremi (transformatorima) HEP izvještava jednom godišnje Ministarstvo zaštite okoliša i prirode.

Druge emisije

Izvori emisija NO_x (dušikovih oksida), sumporovih oksida (SO₂), ugljikovog monoksida (CO) i čestica su HEP-ove termoelektrane, termoelektrane toplane, kotlovnice za grijanje gradova te kotlovnice za grijanje vlastitih poslovnih prostora. Mjerenja emisija onečišćujućih tvari u zrak provode se prvim, povremenim, kontinuiranim i posebnim mjerenjem na ispustu/dimnjaku. Učestalost mjerenja onečišćujućih tvari u zrak iz pojedinog ispusta/dimnjaka uređena je zakonskim propisom; emisije onečišćujućih tvari u zrak iz HEP-ovih termoelektrana i termoelektrana-toplana mjere se kontinuirano automatskim mjernim sustavima (AMS), a podaci se prenose računalnom mrežom u Informatički sustav o praćenju emisija onečišćujućih tvari iz nepokretnih izvora koji vodi Agencija za zaštitu okoliša i prirode. Emisije iz kotlovnica HEP-Toplinarstva za grijanje gradova te kotlovnica za grijanje vlastitih poslovnih prostora HEP-Operatora distribucijskog sustava mjere se povremenim mjerenjima.

Kontinuirana i povremena mjerenja, umjeravanje uređaja za kontinuirana mjerenja te parametri stanja otpadnih plinova, propisani su normama.

Kad je riječ o emisijama tvari koje oštećuju ozonski omotač, klimatizacijske uređaje i aparate za gašenje požara u HEP grupi koji sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj redovito održavaju tvrtke s dozvolom Ministarstva zaštite okoliša i prirode za djelatnost prikupljanja, provjere propuštanja, ugradnje i servisiranja. Ovlašteni serviser obvezan je voditi očevidnik o prikupljenim i/ili preuzetim uporabljenim količinama tvarima koje oštećuju ozonski sloj, postupanju s tim tvarima i o količinama unesenih nerabljenih, obnovljenih ili oporabljenih tvari. Podatke iz očevidnika ovlašteni serviser dostavlja Agenciji za zaštitu okoliša do 31. siječnja tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu na propisanim obrascima.

Materijali

Kad je riječ o upotrijebljenim materijalima, u proizvodnji električne energije ključnu ulogu igra gorivo koje pokreće proizvodne pogone.

HEP se u svojoj proizvodnoj mreži snažno oslanja na proizvodnju energije snagom vode, u svojim hidroelektranama, a nastoji povećati i druge kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. No, goriva koja predstavljaju opterećenje za okoliš su tekuće gorivo, prirodni plin i ugljen koje HEP koristi u svojim termoenergetskim postrojenjima. Do pada potrošnje tih goriva u 2014. godini došlo je zbog povoljnih meteoroloških prilika.

Vrsta goriva	2013.	2014.
Tekuće gorivo/ x10 ³ t	50	32
Prirodni plin/ x10 ⁶ m ³	620	385
Ugljen/ x10 ³ t	933	919

HEP se u svojoj proizvodnoj mreži snažno oslanja na proizvodnju energije snagom vode, u svojim hidroelektranama, a nastoji povećati i druge kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

Upravljanje vodama i otpadne vode

Sve HEP-ove hidroelektrane imaju koncesije za korištenje vodne snage za proizvodnju električne energije. Sastavni dio koncesija su i koncesijski uvjeti, odnosno vodopravne dozvole za korištenje voda. Sva termoenergetska postrojenja (termoelektrane i termoelektrane-toplane) imaju ishodbene koncesije za zahvaćanje voda koje se koriste u proizvodnom procesu za proizvodnju električne i toplinske energije te kao rashladne vode. O zahvaćenim količinama vode HEP-ove hidroelektrane, termoelektrane i termoelektrane-toplane izvještavaju Hrvatske vode u obliku mjesečnih i godišnjih izvješća. Koncesijski uvjeti i uvjeti u vodopravnim dozvolama propisuju se u cilju zaštite voda. U skladu s uvjetima iz vodopravnih dozvola, odnosno koncesijskim uvjetima, HEP-ove hidroelektrane provode sljedeće aktivnosti:

- > Mjesečna ispitivanja kakvoća voda na svojim akumulacijama koja obavljaju ovlašteni laboratoriji
- > Periodička ispitivanja kakvoće podzemnih i nadzemnih voda u hidroakumulacijskih sustava (dovodnim i odvodnim kanalima, akumulacijama, drenažnim kanalima, zaobalju, starima koritima rijeka) koja obavljaju ovlašteni laboratoriji i znanstvene institucije
- > Izrađuju i provode odredbe iz operativnih planova interventnih mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda
- > Osiguravaju stalni protok u količinama propisanim za svaku hidroelektranu zasebno u cilju očuvanja ekosustava vodotoka
- > Osiguravaju provedbe odredbi o akumulacijama koje propisuju Hrvatske vode

HEP-ove hidroelektrane, u cilju očuvanja vlastitih objekata te poboljšanja kakvoće vode, dugi niz godina uklanjaju i zbrinjavaju mješoviti otpad (naplavine) koji se u vrijeme visokih voda zaustavlja na ulaznim uređajima i rešetkama postrojenja. Godišnje se na rešetkama zaustavi 2.500 do 4.500 tona otpada. Uklanjanje naplavina zahtijeva značajna materijalna ulaganja.

Hidroelektrane na čijim se rešetkama zaustavljaju naplavine nisu proizvođači toga otpada, ali Hrvatska elektroprivreda, premda nema zakonsku obvezu, u potpunosti financira izdvajanje iz vodotoka i gospodarenje otpadom od naplavina.

Termoenergetska postrojenja imaju ishodbene okolišne dozvole čiji su sastavni dio i vodopravni uvjeti za ispuštanje otpadnih voda. Za termoenergetska postrojenja koja su još uvijek u postupku ishodbena okolišne dozvole vrijede vodopravne dozvole za ispuštanje otpadnih voda. U skladu s rješenjima o okolišnim dozvolama, odnosno vodopravnim dozvolama te uvjetima iz koncesija, u termoenergetskim postrojenjima provode se sljedeće aktivnosti:

- > Mjesečna ispitivanja kakvoće otpadnih voda (kompozitni uzorci) na kontrolnim mjernim oknima koja obavljaju ovlašteni laboratoriji
- > Vođenje očevidnika o količinama ispuštenih otpadnih voda
- > Mjerenja temperature i količine ispuštene rashladne vode
- > Mjerenja protoka otpadne vode
- > Provjere i ispitivanje vodonepropusnosti vodnih građevina za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda
- > Izrada i provedba operativnih planova interventnih mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda

---

Hidroelektrane na čijim se rešetkama zaustavljaju naplavine nisu proizvođači toga otpada, ali Hrvatska elektroprivreda, premda nema zakonsku obvezu, u potpunosti financira izdvajanje iz vodotoka i gospodarenje otpadom od naplavina.

HEP jednom godišnje izvještava o izvorima, vrstama, količini, kakvoći i načinima ispuštanja otpadnih voda te uređajima za pročišćavanje otpadnih voda putem elektroničke baze Registar onečišćavanja okoliša (ROO) koji vodi Agencija za zaštitu okoliša.

U procesu proizvodnje toplinske i električne energije koristi se demineralizirana voda, a kao nusproizvod nastaje određena količina kondenzata koja se sabire i odvodi u spremnike kondenzata volumena 500 m³. Sakupljeni kondenzat pogona dovodi se iz spremnika crpkama u Postrojenje za obradu nečistog kondenzata (PONK) gdje se procesom ionske izmjene priprema demineralizirana voda. Postrojenje za obradu nečistih kondenzata (PONK) kapaciteta 85 m³/h izgrađeno je u sklopu postrojenja za

proizvodnju demineralizirane vode KPV u TE-TO Zagreb, a pušteno je u pogon prvi put krajem kolovoza 2013. te je od tada u povremenom radu, ovisno o količinama sakupljenog kondenzata. U procesu proizvodnje dodatno se iskorištava toplinska energija kondenzata predajom topline u sustav demineralizirane i napojne vode, a smanjuje se količina iscrpljene bunarske vode te količina ispuštenih otpadnih voda.

Tijekom izvještajnog razdoblja nije bilo onečišćenja voda niti zaštićenih područja HEP-ovim otpadnim vodama.

Izvori vode znatno pogođeni crpljenjem

Sustav vodoopskrbe plominskih termoelektrana oslanja se na korištenje vode iz izvora Bubić jama i vode iz sustava javne vodoopskrbe. Izvor Bubić jama izdašnosti cca 100 lit/s, nalazi se u koncesijskom režimu korištenja HEP-a s koncesijskom količinom od 44 l/s (1.387.584 m³/god). Izvor osigurava vodu za tehnološke potrebe termoelektrana (demineralizacija, hlađenje, protupožarni sustav). Tijekom 2013. iz izvora je korišteno 708.810 m³, a tijekom 2014. korišteno je 732.820 m³ vode.

Bubić jama smještena je na lokaciji termoelektrana te se iz nje voda crpi i podiže u vodospremu Sv. Matej zapremine 500 m³ (2 x 250 m³) na koti 84 mnv. Potopnim pumpama u Bubić jami stalno se održavaju punim spremnici sirove vode Sv. Matej čime se osigurava hidrostatički tlak mreže od cca 6 bara. Pumpe dobavljaju vodu tlačnim cjevovodom DN 250, s mogućnošću punjenja jednog ili oba spremnika istovremeno, a spremnici se prazne gravitacijskim cjevovodom DN 200. Osim punjenja crpke spremnika, crpke u Bubić jami mogu pumpati

vodu direktno u gravitacijski cjevovod. Spremnici sirove vode također su povezani s vodovodnom mrežom Labina cjevovodom DN 250, kako bi se osigurao rezervni sustav opskrbe.

Navedenim se kombinacijama može ostvariti više varijanti nesmetanog napajanja sirovom vodom neophodnom u proizvodnom procesu i protupožarnoj zaštiti.

Kakvoća tekućica (vodotoci Posert/Raša i Boljunčica) te izvora podzemnih voda (Plomin, Kožljak i Bubić jama) prati se kontinuirano po programima Hrvatskih voda i Istarske županije te TE Plomin 1 i 2, a provodi ga ovlašteni Zavod za javno zdravstvo Istarske županije.

Otpad

Tijekom 2013. godine na snagu je stupio Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13) najavivši donošenje niza novih podzakonskih propisa koji se trebaju ugraditi u postojeći sustav gospodarenja otpadom u HEP-u. I u izvještajnom razdoblju nastavljen je višegodišnji trend poboljšanja sustava gospodarenja otpadom ulaganjima u postojeća i nova privremena skladišta otpada te u edukaciju zaposlenika. U svim društvima i pogonima HEP grupe nastavljena je izgradnja, obnova i opremanje privremenih skladišta otpada te njihovo opremanje spremnicima za odvojeno prikupljanje otpada, a podaci o tijeku i nastanku otpada vode se na zakonski propisanim obrascima i aplikaciji „Otpad“ u okviru HEP-ovog Informacijskog sustava zaštite okoliša koju je na temelju ideje Sektora za održivi razvoj i unaprjeđenje kvalitete kreirao Sektor za informatiku i telekomunikacije HEP d.d.

U 2013. godini u HEP-u je proizvedeno ukupno 1.565 tona opasnog i 101.705 tona neopasnog otpada.

Smanjene količine proizvedenog opasnog i neopasnog otpada rezultat su kontinuiranog unaprjeđivanja sustava gospodarenja otpadom u HEP-u, odvajanjem otpada na mjestu nastanka, uređivanjem privremenih skladišta otpada, povećanjem kvalitete vođenja evidencija o otpadu i edukacijom zaposlenika HEP-a.

Sav proizvedeni otpad predan je ovlaštenim tvrtkama koje imaju dozvole Ministarstva zaštite okoliša i prirode i nadležnih županijskih tijela za zaštitu okoliša.

U 2014. godini u HEP grupi je proizvedeno ukupno 1.964 tona opasnog i 109.698 tona neopasnog otpada. Povećanje količine opasnog i neopasnog otpada u odnosu na 2013. godinu uzrokovano je rashodom dotrajale opreme i materijala, obnovom voznog parka te čišćenjem spremnika tekućih goriva i uljnih jama. Sav proizvedeni otpad predan je ovlaštenim tvrtkama za skupljanje, izvoz i obradu otpada na daljnju obradu i konačno zbrinjavanje.

Smanjene količine proizvedenog opasnog i neopasnog otpada rezultat su kontinuiranog unaprjeđivanja sustava gospodarenja otpadom u HEP-u, odvajanjem otpada na mjestu nastanka, uređivanjem privremenih skladišta otpada, povećanjem kvalitete vođenja evidencija o otpadu i edukacijom zaposlenika HEP-a.

Na lokaciji plominskih termoelektrana nalazi se jedino HEP-ovo odlagalište i to interno odlagalište neopasnog otpada. Na interno odlagalište neopasnog otpada odlaže se isključivo vlastiti otpad koji nastaje u procesu proizvodnje električne energije iz ugljena - pepeo s rešetke ložišta, talog i prašina kotla (šljaka), lebdeći pepeo od izgaranja ugljena, kruti reakcijski otpad na bazi kalcija, koji nastaje pri odsumporavanju dimnih plinova (gips), muljeviti reakcijski otpad na bazi kalcija, koji nastaje pri odsumporavanju dimnih plinova i muljevi iz ostalih obrada industrijskih otpadnih voda. Otpadom koji nastaje u plominskim termoelektranama gospodari se u skladu s redom prvenstva u gospodarenju otpadom u cilju smanjenja količine otpada koji se odlaže na odlagalište neopasnog otpada. Lebdeći pepeo, gips i šljaka koriste se u tvornici cementa Holcim u Koromačnu kao mineralni dodaci u procesu proizvodnje miješanih portland cementa. Lebdeći pepeo, šljaka i gips odlažu se na odlagalište neopasnog otpada u krugu plominskih termoelektrana kada ih Tvornica cementa Holcim ne može preuzeti zbog smanjenja proizvodnje, remonta ili zastoja u radu.

Sva količina muljeva reakcijskog otpada na bazi kalcija, koji nastaje pri odsumporavanju dimnih plinova te muljevi iz ostalih obrada industrijskih otpadnih voda, odlažu se na interno odlagalište neopasnog otpada u krugu plominskih termoelektrana jer za njih nema interesa na tržištu. Plominsko odlagalište neopasnog otpada ishodilo je 2000. godine građevinsku dozvolu koja je dobivena na temelju provedene sanacije odlagališta te ima dozvolu za obavljanje djelatnosti odlaganja otpada na odlagalište neopasnog otpada na mjestu nastanka koju je izdao Upravni odjel za održivi razvoj Istarske županije.

HEP jednom godišnje izvještava o količinama proizvedenog otpada putem elektroničke baze Registar onečišćavanja okoliša (ROO) koji vodi Agencija za zaštitu okoliša.

Gospodarenje kemikalijama i zaštita tla

Sve HEP-ove termoelektrane i termoelektrane toplane imaju ishoda Rješenja za korištenje opasnih kemikalija sukladno Zakonu o kemikalijama, a koje se koriste u svrhu pripreme vode za proizvodnju električne i toplinske energije te regeneracije ionskih izmjenjivača u kemijskim pripremama vode.

U HEP-ovim rasklopnim postrojenjima i trafostanicama redovito se provode ispitivanja vodonepropusnosti uljnih jama i cjevovoda te se u skladu s rezultatima ispitivanja planira i provodi sanacija. U svim HEP-ovim hidroelektranama, termoelektranama i termoelektranama toplana se ispituje vodonepropusnost svih vodnih građevina za odvodnju otpadnih voda te privremenih skladišta otpada.

HEP vodi očevidnik o kemikalijama koje uvozi za potrebe poslovnih procesa ili ih koristi tijekom proizvodnih procesa u okviru interne baze podataka o okolišu INFO-ZOK. Do izmjena zakonskih propisa, HEP je podatke o količinama i vrstama korištenih kemikalija jednom godišnje dostavljao u Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping. HEP-ovi djelatnici koji rade s kemikalijama te odgovorne osobe redovito se, sukladno zakonskim propisima, educiraju za rad s kemikalijama prema programu Hrvatskog zavoda za toksikologiju i antidoping.

Operater postrojenja koji na svom području utvrdi prisutnost opasnih tvari obvezan je uvesti Sustav upravljanja sigurnošću (SUS) te poduzeti preventivne mjere nužne za smanjenje rizika nastanka i sprječavanje nastanka velikih nesreća kao i mjere za ograničavanje utjecaja velikih nesreća na ljude, materijalna dobra i okoliš.

Sve HEP-ove termoelektrane i termoelektrane toplane su uvele sustav upravljanja sigurnošću te su potpisale Politike sprječavanja velikih nesreća. Ovisno o prisutnosti količina opasnih tvari, postrojenja TE Rijeka, TE-TO Sisak, TE-TO Zagreb, EL-TO Zagreb i TE-TO Osijek spadaju u kategoriju višeg razreda postrojenja te imaju obvezu izrade Izvješća o sigurnosti. Postrojenja KTE Jertovec i TE Plomin spadaju u postrojenja nižeg razreda postrojenja te imaju obvezu izrade Operativnog plana zaštite i spašavanja.

Ulaganja u zaštitu okoliša

Najznačajnija ulaganja u 2013. i 2014. bili su projekti unapređenja sustava gospodarenja otpadom u pogonima HEP-a te projekti zaštite prirode i okoliša.

Ukupni izdaci za zaštitu prirode i okoliša društava HEP grupe u 2014. godini iznosili su 154,13 milijuna kuna, dok su u 2013. iznosili 101,08 milijuna kuna.

Troškovi redovnog poslovanja u vezi sa zaštitom okoliša povećali su se zbog uključivanja HEP-a u sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova EU.

Ukupni izdaci za zaštitu prirode i okoliša društava HEP grupe u 2014. godini iznosili su 154,13 milijuna kuna, dok su u 2013. iznosili 101,08 milijuna kuna.

Još neka ostvarenja...

Ostvarenja 2013./14.	Ostvarenja 2013./14.	Ostvarenja 2013./14.	Ostvarenja 2013./14.
<p>TE Sisak</p> <ul style="list-style-type: none"> > Napravljena su kontrolna mjerenja sustava za kontinuirano mjerenje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz kotlova Bloka A te povremeno mjerenje emisija u zrak iz kotlova Bloka A i pomoćnih kotlovnica. > Započela je ugradnja uređaja za mjerenje protoka otpadnih voda i uređaja za mjerenje protoka zahvaćene vode i ispuštene rashladne vode iz postrojenja, kao i čišćenje uređaja za obradu otpadnih voda i sustava odvodnje. U sklopu revitalizacije parne mreže sustava HEP Toplinarstva izveden je projekt prikupljanja kondenzata parnog grijanja iz glavnih toplinskih stanica. Kondenzat se vraća u TE Sisak i koristi za napajanje pomoćnih parnih kotlova, uz stalno praćenje kvalitete kondenzata, što smanjuje količinu napojne vode za pomoćne kotlove. > U 2013. saniran je dio internog sustava odvodnje kako bi se postigla strukturalna stabilnost i funkcionalnost odnosno vodonepropusnost. Sanacija sustava odvodnje obuhvatila je glavni kolektor, odvodnju mješovitih, tehnoloških, sanitarnih, oborinskih i zauljenih otpadnih voda te septičku jamu. Ugrađen je uređaj za mjerenje protoka otpadnih voda i uređaja za mjerenje protoka zahvaćene vode i ispuštene rashladne vode iz postrojenja. 	<p>TE Plomin</p> <ul style="list-style-type: none"> > U 2013. dorađen je sustav adaptivnih regulatora elektrofiltara za smanjenje koncentracija lebdećeg pepela na ispustu u zrak iz TE Plomina 1 > Unaprijeđeno je privremeno skladištenje otpada. > S ciljem usklađivanja TE Plomin s najboljim raspoloživim tehnikama do 2018., a prema mjerama iz Zahtjeva okolišne dozvole, izrađen je akustički model postojećeg stanja, konfliktna i strateška karta buke s ciljem smanjenja buke na granicama postrojenja. > Na temelju projekta isporuke, ugradnje i puštanja u rad opreme za ekološka mjerenja kao preduvjeta povećanja energetske učinkovitosti, boljeg iskorištavanja sirovina i pomoćnih tvari te smanjenja utjecaja na okoliš, na lokaciji plominskih elektrana omogućeno je praćenje protokola za sedam mjernih mjesta, četiri spojna mjesta na vodovodnu mrežu, jedan izvor svježje vode i izlaznih protoka morske vode iz TE Plomin 1 i 2. > U cilju zadovoljenja graničnih vrijednosti emisija za dušikove okside (NO_x) nakon završetka prijelaznog razdoblja prilagodbe Direktivi o industrijskim emisijama sukladno odredbama Ugovora o pristupanju RH Europskoj uniji (nakon 1. siječnja 2018.), u drugom bloku TE Plomin 2014. započet je postupak izgradnje DeNO_x postrojenja. Vrijednost investicije je 17,3 milijuna eura. 	<p>TE-TO Zagreb</p> <ul style="list-style-type: none"> > U 2013. obavljena je zamjena svih osam kombiniranih plinsko-mazutnih i osam potpalnih gorionika, sigurnosnih i regulacijskih armatura na plinu, mazutu i pari za ispuhivanje/raspršivanje i zraku za izgaranje, zamjena mjerne opreme u polju, ugradnja novog sustava za upravljanje i nadzor gorionika i njegovo povezivanje u sustav vođenja bloka C. Napravljena je i rekonstrukcija vrelovodnih kotlova VK5 i VK6, čime je postignuto učinkovitije izgaranje, a time i smanjenje onečišćujućih tvari u zrak. > Također, u 2013. izgrađena je i puštena u rad nova kemijska priprema vode, potpuno automatizirano postrojenje s mikroprocesorskom tehnikom upravljanja te postrojenje za obradu čistih kondenzata i njihovog povratka u sustav demineralizirane vode za napajanje kotlova, čime se smanjuje količina crpljene sirove vode i ispuštanje otpadne vode u sustav javne odvodnje. > U 2014. zamijenjen je uređaj za mjerenje emisija onečišćujućih tvari u zrak na glavnom dimnjaku (200 m), a u tijeku je rekonstrukcija odvajanja zauljenih voda u okviru gospodarenja tekućim gorivom. <p>TE-TO Osijek</p> <ul style="list-style-type: none"> > U 2014., u svrhu sprječavanja izlivanja turbinskog ulja iz vanjskog spremnika u tlo ugrađena nepropusna tankvana. U cilju sprečavanja izlivanja kemikalija u tlo prilikom prelijevanja iz cisterni u spremnike uređen je prostor pretakališta. 	<p>KTE Jertovec</p> <ul style="list-style-type: none"> > U 2013. obavljena su povremena mjerenja onečišćujućih tvari u zrak iz plinskih turbina u, a iste godine sanirani su i ispitani pojedini dijelovi kanalizacijskog sustava. <p>Hidroelektrane</p> <ul style="list-style-type: none"> > U Proizvodnom području HE Sjever u 2013. je započela gradnja građevine za zaštitu vodotoka od onečišćenja na odvodnom kanalu HE Dubrava, a u 2014. uklanjanje nataloženog nanosa iz akumulacijskog jezera HE Varaždin, radi održavanja sigurnosti i uspostave prvobitnog stanja akumulacije. Nastavljeno je uklanjanje nataloženog nanosa iz akumulacijskog jezera HE Varaždin radi održavanja sigurnosti i uspostave prvobitnog stanja akumulacije. > U Proizvodnom području HE Jug, u HE Peruća i HE Orlovac su u 2013. uljne jame očišćene i ispitane na vodonepropusnost, a u pogonu HE Zakućac ugrađen je uređaj za utvrđivanje ulja u sustavu i drenažnim bunarima te uljni separatori. U HE Jaruga, koja se nalazi unutar NP Krka, uljni prekidači zamijenjeni su onima bez ulja. > Na svim vodotocima na kojima se nalaze HEP-ove hidroelektrane nastavljeno je s čišćenjem naplavina, njihovim razvrstavanjem te odgovarajućom obradom i zbrinjavanjem.

Certifikati iz područja zaštite okoliša

“Zeleni” certifikati

U 26 hidroelektrana HEP-a, koje čine više od polovice proizvodnih kapaciteta hrvatskog elektroenergetskog sustava, proizvodi se certificirana “zelena energija”.

Sve hidroelektrane HEP-a imaju certifikat tvrtke TÜV SÜD o proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora.

Sustavi upravljanja prema ISO normama

HEP je započeo s pripremama za uvođenje sustava upravljanja okolišem prema međunarodnoj normi ISO 14001 krajem 2002. godine.

Prvi HEP-ov pogon koji je uveo i certificirao sustav upravljanja okolišem prema ISO normi bila je termoelektrana-toplana Zagreb – TE-TO Zagreb.

Na temelju stečenih iskustava nastavilo se s uvođenjem sustava upravljanja okolišem prema međunarodnoj normi ISO 14001 integrirano s uvođenjem sustava upravljanja kvalitetom prema međunarodnoj normi ISO 9001 u sve termoelektrane, termoelektrane-toplane i hidroelektrane.

U prvo distribucijsko područje HEP-Operatora distribucijskog sustava, Elektru Zagreb, 2007. godine uveden je i certificiran sustav upravljanja okolišem prema međunarodnoj normi ISO 14001, a zatim se nastavilo s uvođenjem sustava upravljanja okolišem prema normi ISO 14001 u sva distribucijska područja.

ISO 14001 u HEP-Proizvodnji

Od 2005. do kraja 2014. godine sve termoelektrane i termoelektrane-toplane, TE Plomin 1, TE Plomin 2, TE Rijeka, TE Sisak, TE-TO Zagreb, EL-TO Zagreb, KTE Jertovec i TE-TO Osijek, uvele su i certificirale integrirane sustave upravljanja okolišem sukladno zahtjevima međunarodne norme ISO 14001 i sustave upravljanja kvalitetom prema međunarodnoj normi ISO 9001.

Sve hidroelektrane Proizvodnog područja HE Sjever sa sjedištem u Varaždinu s pogonima HE Varaždin, HE Dubrava i HE Čakovec, te Proizvodnog područja HE Zapad sa sjedištem u Rijeci, s pogonima HE Ozalj, HE Gojak, HE Lešće, HE Vinodol, HE Rijeka i HE Senj, uvele su i certificirale integrirane sustave upravljanja okolišem sukladno zahtjevima međunarodne norme ISO 14001 i sustave upravljanja kvalitetom prema međunarodnoj normi ISO 9001.

U tijeku je uvođenje integriranih sustava upravljanja okolišem i kvalitetom u Proizvodnom području HE Jug sa sjedištem u Splitu te u Pogonu HE Dubrovnik.

ISO 14001 u HEP-Operatoru distribucijskog sustava

Od 2007. do 2012. godine sva su distribucijska područja uvela i certificirala sustave upravljanja okolišem sukladno zahtjevima međunarodne norme ISO 14001.

Zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva

Zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva obveza je Republike Hrvatske te je 2007. osnovan Fond za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenoga nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško. Glavna djelatnost Fonda je prikupljanje, očuvanje i povećanje vrijednosti sredstava za financiranje razgradnje Nuklearne elektrane Krško, zbrinjavanje nisko i srednje radioaktivnog otpada (NSRAO) te istrošenog nuklearnog goriva (ING) sukladno Strategiji zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva Republike Hrvatske.

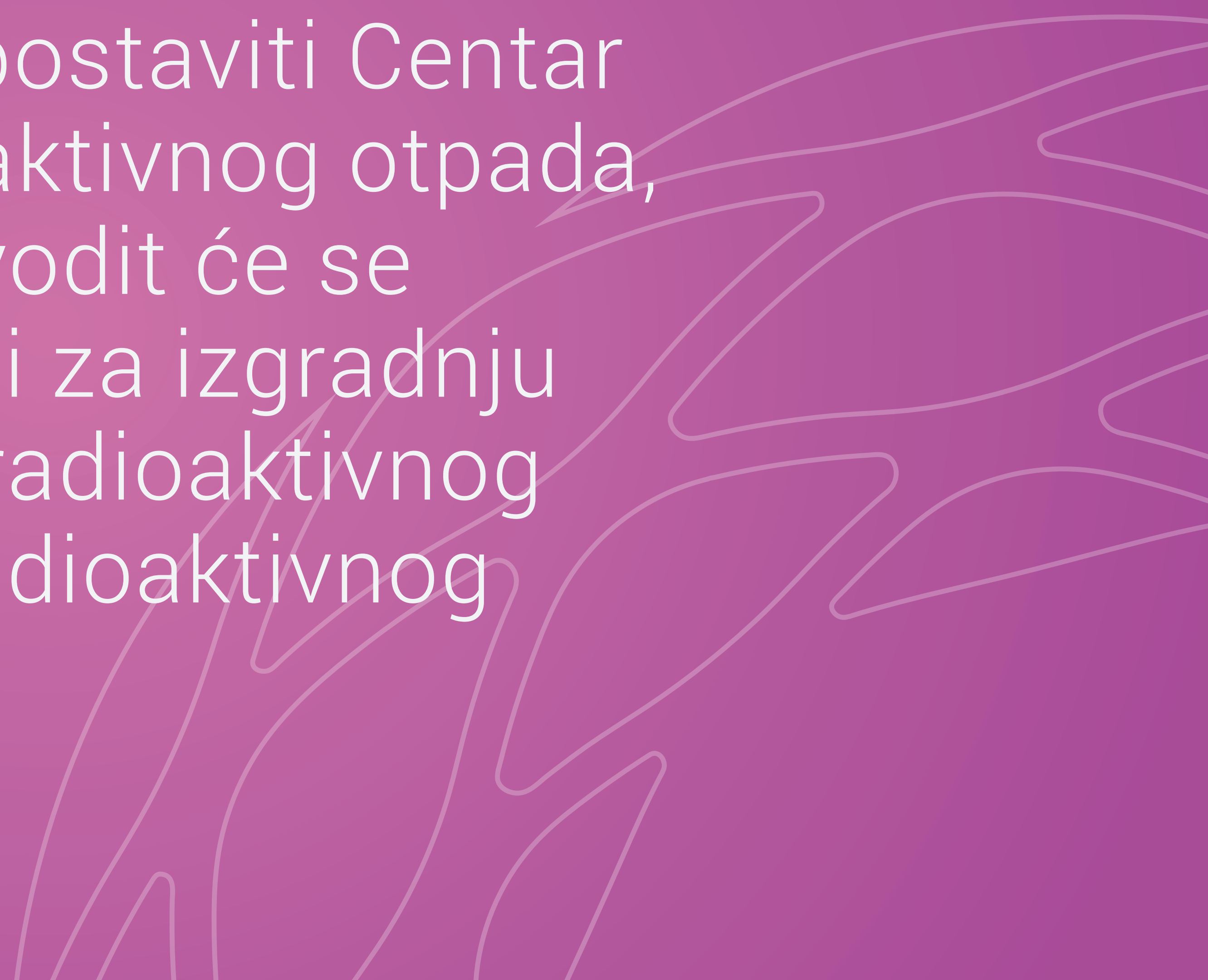
Hrvatska elektroprivreda obveznik je uplate sredstava u Fond i to u iznosu od 14,25 milijuna eura godišnje, što je iznos definiran važećim Programom razgradnje. Od početka rada Fonda do kraja 2014. godine ukupno je u Fond uplaćeno 1.159,7 milijuna kuna, odnosno 157,1 milijun eura, a vrijednost neto imovine Fonda na 31.12.2014. godine iznosila je 1.387,8 milijuna kuna ili 181,1 milijun eura.

Članice Europske unije Direktiva 2011/70/EURATOM obvezuje na zbrinjavanje radioaktivnog otpada (RAO) i istrošenog nuklearnog goriva (ING) pa je i Republika Hrvatska obvezna zbrinjavati svoj radioaktivni otpad (to uključuje i institucionalni otpad te radioaktivni otpad na postojećim, privremenim skladištima nisko i srednje radioaktivnog otpada, ne samo otpad koji nastaje u Nuklearnoj elektrani Krško). Hrvatski sabor je u listopadu 2014. godine usvojio Strategiju zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva. U toj su strategiji, između ostalog, definirane osnovne smjernice i ciljevi zbrinjavanja institucionalnog radioaktivnog otpada u Hrvatskoj, radioaktivnog i istrošenog nuklearnog goriva iz NE Krško, kao i smjernice i ciljevi koji se odnose na sanaciju lokacija s prirodnim radioaktivnim materijalima.

Kako bi se sustavno organiziralo zbrinjavanje navedenog otpada, u Hrvatskoj će se uspostaviti Centar za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, a na istoj lokaciji provodit će se detaljni istražni radovi za izgradnju budućeg odlagališta radioaktivnog otpada uopće kao i radioaktivnog otpada iz NE Krško.

U Hrvatskoj će se uspostaviti Centar za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, a na istoj lokaciji provodit će se detaljni istražni radovi za izgradnju budućeg odlagališta radioaktivnog otpada uopće kao i radioaktivnog otpada iz NE Krško.

Trenutno se sav radioaktivni otpad i istrošeno nuklearno gorivo skladište na lokaciji Nuklearne elektrane Krško. U 2014. godini NEK je uskladištio 124 paketa radioaktivnog otpada ukupnog volumena 34,4 m³. Sukladno ustaljenoj praksi, prešanje stišljivog otpada uz pomoć superkompaktora provodi se čim nastane te se priprema pošiljka gorivog otpada za spaljivanje kod vanjskog izvođača usluge. U 2014. godini na spaljivanje je poslano 350 bačvi gorivog otpada. Ukupni volumen radioaktivnog otpada u privremenom skladištu na dan 31. prosinca 2014. iznosio je 2.258,4 m³. U bazenu za gorivo spremljeno je 1.096 uporabljenih gorivih elemenata iz prethodnih 26 gorivnih ciklusa. Ukupna masa istrošenog gorivog materijala iznosi 448 tona.

Nuklearnoj elektrani Krško odobren je produljeni životni vijek do 2043. godine. S obzirom da u bazenu za istrošeno gorivo ima mjesta za 1.709 gorivih elemenata (što je prema prvobitnom dizajnu, trebalo biti dostatno za pogon do 2023. godine), vlasnici su se odlučili za projekt suhog skladištenja istrošenog nuklearnog goriva kao najbolje rješenje za povećanje nuklearne sigurnosti i skladišnog kapaciteta. Projekt suhog skladišta ING nije dio Programa razgradnje te će biti financiran iz financijskih sredstava Nuklearne elektrane Krško.

Brojčani podaci

Izdaci za zaštitu prirode i okoliša u HEP grupi u 2013. i 2014. godini
(u tisućama kuna)

Područje zaštite okoliša	Troškovi redovnog poslovanja 2013.	Investicije 2013.	Troškovi redovnog poslovanja 2014.	Investicije 2014.
Zrak i klima	5.360	130	56.023	69
Otpadne vode	1.507	66	3.392	195
Otpad	7.924	3.643	8.640	4.083
Zaštita tla i podzemnih voda	557	51	1.488	64
Buka i vibracije	18	0	19	0
Zaštita prirode i krajolika	6.854	4.118	6.143	4725
Zaštita od zračenja	45	0	38	0
Istraživanje i razvoj	117	518	41	1140
Ostalo (većinom naknade u redovnom poslovanju)	61.807	8.378	67.720	348
Ukupno	84.180	16.904	143.504	10.625
Ukupno (redovno poslovanje + investicije)	101.084		154.129	

Emisije onečišćujućih tvari u zrak iz izvora HEP grupe
(2012.-2014. u tonama)

Godina	NO _x t/god	SO ₂ t/god	krute čestice (PM10) t/god	CO ₂ t/god
2012.	5.156	8.055	179	3.726.274
2013.	5.286	6.025	93	3.490.584
2014.	4.779	3.747	145	2.947.102
2014./2013. (%)	-9,6	-37,8	55,2	-15,6

Količina proizvedenog opasnog i neopasnog otpada
(2012.-2014. u tonama)

Godina	Opasni otpad/ t	Neopasni otpad/ t
2012.	2.259	103.519
2013.	1.565	101.705
2014.	1.964	109.698
2014./2013. %	25,5	7,9

PODACI O VODOZAHVATU I ISPUSTU OTPADNIH VODA SEKTORA ZA TERMoeLEKTRANE U 2013. (m³)

Pogon	Izvor	Količina voda	Otpadna voda	Sustav obrade	Ispust	Količina voda
TE Plomin	Bubić jama	708.810	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Čepić kanal-more	166.407
			oborinske vode s odlagališta ugljena	lamelni taložnik		
			zaujljene vode	separacija ulja		
	Bubić jama (+ javni vodovod)	11.108	sanitarne vode	BIO uređaj		4.975
More (rashladna voda)	427.503.780	rashladne vode	bez obrade		278.545.283	
TE Rijeka	Javni vodovod	52.094	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	More	4.714
			zaujljene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	4.800	sanitarne vode	BIO uređaj		3.720
More (rashladna voda)	15.264.000	rashladne vode	bez obrade		15.264.000	
TE-TO Sisak	Rijeka Sava	252.404	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Rijeka Sava	7.986
			zaujljene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	8.208	sanitarne vode	bez obrade		6.566
Rijeka Sava (rashladna voda)	3.278.042	rashladne vode	bez obrade		3.278.042	
TE-TO Zagreb	Bunari (+ javni vodovod)	1.063.778	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Gradska kanalizacija	482.632
			zaujljene vode	separacija ulja		
			sanitarne vode	bez obrade		
Rijeka Sava (rashladna voda)	88.859.200	rashladne vode	bez obrade	Rijeka Sava Jezero Savica	71.087.360 17.771.840	
EL-TO Zagreb	Bunari	1.009.842	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Gradska kanalizacija	129.812
			zaujljene vode	separacija ulja		
Javni vodovod	4.417	sanitarne vode	bez obrade			
TE-TO Osijek	Rijeka Drava	357.812	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Gradska kanalizacija	163.596
			zaujljene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	2.581	sanitarne vode	bez obrade	Kanal Palčić	14.479
		čiste oborinske vode	bez obrade			
KTE Jertovec	Rijeka Krapina	13.972	tehnološke	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Potok Jertovec	8.786
			zaujljene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	1.914	sanitarne vode	bez obrade		

PODACI O VODOZAHVATU I ISPUSTU OTPADNIH VODA SEKTORA ZA TERMoeLEKTRANE U 2014. (m³)

Pogon	Izvor	Količina voda	Otpadna voda	Sustav obrade	Ispust	Količina voda
TE Plomin	Bubić jama	733.180	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Čepić kanal-more	167.262
			oborinske vode s odlagališta ugljena	lamelni taložnik		
	Bubić jama (+ javni vodovod)	13.763	sanitarne vode	BIO uređaj		4.528
	More (rashladna voda)	400.986.360	rashladne vode	bez obrade		260.641.132
TE Rijeka	Javni vodovod	32.812	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	More	2.498
	Javni vodovod	6.000	zaujljene vode	separacija ulja		3.760
			sanitarne vode	BIO uređaj		
More (rashladna voda)	0	rashladne vode	bez obrade	0		
TE-TO Sisak	Rijeka Sava	244.370	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Rijeka Sava	6.754
	Javni vodovod	5.622	zaujljene vode	separacija ulja		4.496
	Rijeka Sava (rashladna voda)	0	sanitarne vode	bez obrade		0
TE-TO Zagreb	Bunari (+ javni vodovod)	955.707	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Gradska kanalizacija	436.269
			zaujljene vode	separacija ulja		
	Rijeka Sava (rashladna voda)	55.233.000	sanitarne vode	bez obrade	Rijeka Sava Jezero Savica	44.186.400 11.046.600
EL-TO Zagreb	Bunari	950.299	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Gradska kanalizacija	155.298
	Javni vodovod	5.706	zaujljene vode	separacija ulja		
TE-TO Osijek	Rijeka Drava	377.178	tehnološke vode	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Gradska kanalizacija	172.804
			zaujljene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	30.743	sanitarne vode	bez obrade	Kanal Palčić	15.170
		čiste oborinske vode	bez obrade			
KTE Jertovec	Rijeka Krapina	14.732	tehnološke	uređaj za obradu otpadnih voda, neutralizacija i taloženje	Potok Jertovec	8.649
			zaujljene vode	separacija ulja		
	Javni vodovod	2.019	sanitarne vode	bez obrade		

7.

Radna okolina:
naši ljudi

7. Radna okolina: naši ljudi

BROJ RADNIKA PO DRUŠTVIMA HEP GRUPE (na dan 31. prosinca)

HEP GRUPA - UKUPNO (bez HOPS-a)

2013.	2014.
10.877	11.006
RAZLIKA 129	

HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o.		HEP-Plin d.o.o.		HEP-Telekomunikacije d.o.o.		HEP-Odmor i rekreacija d.o.o.	
2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.
7.531	7.627	134	143	0	26	12	12
RAZLIKA 96		RAZLIKA 9		RAZLIKA 26		RAZLIKA 0	
HEP-Proizvodnja d.o.o.		HEP-Opskrba d.o.o.		HEP-ESCO d.o.o.		HEP-Obnovljivi izvori energije d.o.o.	
2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.
2.182	2.184	75	73	22	22	9	9
RAZLIKA 2		RAZLIKA -2		RAZLIKA 0		RAZLIKA 0	
HEP d.d.		Crpna stanica Buško blato d.o.o.		APO d.o.o.		Program Sava d.o.o.	
2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.
460	451	42	42	20	17	8	8
RAZLIKA -9		RAZLIKA 0		RAZLIKA -3		RAZLIKA 0	
HEP-Toplinarstvo d.o.o.		HEP-Trgovina d.o.o.		HEP-NOC Velika		HEP-Opskrba plinom d.o.o.	
2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.
347	345	23	27	12	12	0	8
RAZLIKA -2		RAZLIKA 4		RAZLIKA 0		RAZLIKA 8	

Sastav upravljačkih tijela te struktura zaposlenika po kategorijama prema spolu, dobnoj skupini, pripadnosti manjinskoj skupini i drugim pokazateljima različitosti

MENADŽERI

SVI ZAPOSLENICI

	MENADŽERI						SVI ZAPOSLENICI					
	<30	30-50	>50	MUŠKARCI	ŽENE	UKUPNO	<30	30-50	>50	MUŠKARCI	ŽENE	UKUPNO
2014.	0	73	44	94	23	117	473	5.251	5.282	8.634	2.372	11.006
	0%	61,86%	38,14%	79,66%	20,34%	100%	4,30%	47,70%	48,00%	78,45%	21,55%	100%
2013.	0	65	47	88	24	112	385	5.351	5.141	8.534	2.343	10.877
	0%	57,52%	42,48%	77,88%	22,12%	100%	3,54%	49,20%	47,26%	78,46%	21,54%	100%

KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA

STRUČNA SPREMA		2013.		2014.
dr.sc. i mr.sc.	1,8%	199	1,8%	203
VSS	15,6%	1.693	16,6%	1.824
VŠS	8,0%	874	8,0%	881
SSS	44,7%	4.858	44,9%	4.939
NSS, NKV, PKV	4,5%	492	4,3%	478
VKV	13,8%	1.501	13,1%	1.446
KV	11,7%	1.267	11,3%	1.241
UKUPNO	100%	10.877	100%	11.006

DOBNA STRUKTURA

GODINE ŽIVOTA	BROJ RADNIKA 2013.	BROJ RADNIKA 2014.
do 20	1	7
20-25	28	68
25-30	356	398
30-35	702	702
35-40	1.405	1.316
40-45	1.502	1.526
45-50	1.742	1.707
50-55	2.189	2.042
55-60	2.114	2.171
60-65	838	1.069
UKUPNO	10.877	11.006

PROSJEČNA BRUTO
POČETNA PLAĆA U
HEP GRUPIPROSJEČNA BRUTO
MINIMALNA PLAĆA
U HEP GRUPI

MUŠKARCI

8.689,32

ŽENE

6.280,57

MUŠKARCI

6.346,08

ŽENE

7.844,60

MUŠKARCI

6.279,80

ŽENE

5.769,73

MUŠKARCI

5.911,58

ŽENE

5.327,92

Do razlike u početnim plaćama muškaraca i žena došlo je uslijed raznolikosti radnih mjesta u HEP grupi na kojima su se zapošljavali pretežno muškarci ili pretežno žene. Dakle, radi se o razlikama u početnim plaćama za različita radna mjesta, a ne o pitanju razlikovanja početnih plaća prema spolu.

2014.

2013.

S posljednjim danom prosinca 2014. HEP grupa zapošljavala je ukupno 11.006 zaposlenika, od čega je njih 10.904 bilo u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a 97 u radnom odnosu na određeno vrijeme (od toga 86 pripravnika koji su u radnom odnosu na određeno vrijeme) te pet zaposlenika kojima miruju prava iz radnog odnosa. Velika većina zaposlenika obuhvaćena je kolektivnim ugovorom - u 2013. njih 10.815 (99,61 posto), a u 2014. 10.964 zaposlenika (99,77 posto). U travnju 2013. sklopljen je kolektivni ugovor između HEP grupe i dvaju reprezentativnih sindikata s primjenom od 1. travnja 2013. do 31. ožujka 2014., dok je trenutno važeći kolektivni ugovor sklopljen za razdoblje od 1. listopada 2014. do 30. lipnja 2016. U razdoblju bez važećeg kolektivnog ugovora (od 1. travnja do 30. rujna 2014.) radni odnosi i prava radnika u društvima HEP grupe bili su uređeni pravilnicima o radu društava. Hrvatski državljani zaposleni u NE Krško zaposleni su te primaju plaću i druge naknade isključivo od NEK d.o.o., poslovnog subjekta registriranog u Sloveniji. Svi članovi menadžmenta HEP grupe su hrvatski državljani i zaposleni su iz lokalne zajednice.

Sukladno članku 153. Kolektivnog ugovora za HEP grupu stranke su osnovale Zajedničku komisiju za tumačenje odredbi kolektivnog ugovora. Komisija se sastajala periodično, u skladu s odredbama Kolektivnog ugovora, te ovisno o pristiglim zahtjevima za tumačenje. O svim bitnim promjenama u poslovanju Uprava na vrijeme obavještava zaposlenike, no rokovi za takve obavijesti nisu propisani kolektivnim ugovorom. U društvima HEP grupe u kojima su izabrana radnička vijeća poslodavci su ispunjavali svoje obveze obavještavanja, savjetovanja i suodlučivanja radničkih vijeća o pitanjima bitnim za interese radnika.

U društvima HEP grupe registrirano je i djeluje pet sindikata: Hrvatski elektrogospodarski sindikat (HES), Nezavisni sindikat radnika Hrvatske elektroprivrede (NSR HEP-a), Strukovni sindikat radnika Hrvatske elektroprivrede (TEHNOS), Samostalni sindikat radnika energitike, kemije i nemetala Hrvatske (EKN) i Hrvatski elektrodistribucijski sindikat (HEDISS). Radni odnosi i prava radnika u društvima HEP grupe uređeni su pravilnicima o radu društava i Kolektivnim ugovorom za HEP grupu.

Upravljanje ljudskim potencijalima

U HEP grupi implementiraju se suvremene prakse upravljanja ljudskim potencijalima čiji je cilj privlačiti i razvijati kompetentne zaposlenike koji će predstavljati konkurentsku prednost u uvjetima poslovanja na otvorenom tržištu. Standardizirani procesi zapošljavanja i izbora stipendista te uvođenja novih radnika u posao, odnosno praćenje tijeka osposobljavanja pripravnika za samostalan rad, uspostavljeni su i funkcioniraju tako da omogućće odabir najboljih kandidata te njihovu što bržu i uspješniju prilagodbu radnom okruženju. Svim zaposlenicima pružamo jednaku mogućnost profesionalnog i osobnog razvoja, neovisno o njihovu spolu ili rasi te

poštujemo kulturne, vjerske, tradicijske i sve druge materijalne i duhovne posebnosti. Svjesni smo da u velikom sustavu poput HEP grupe može doći i do rijetkih propusta u procesima odabira zaposlenika. Jedan takav slučaj zabilježen sredinom 2014. godine te je korigiran. Poboljšanja sustava se očekuju u sljedećem razdoblju provedbom projekta transformacije društava.

Tijekom 2014. godine HEP grupa je u suradnji s konzultantima započela pripreme za provedbu projekta operativne i strateške transformacije HEP grupe.

Tijekom 2014. godine HEP grupa je u suradnji s konzultantima započela pripreme za provedbu projekta operativne i strateške transformacije HEP grupe.

Projekt je predstavljen direktorima društava HEP grupe i sektora HEP-a d.d. te predstavnicima sindikata u prosincu 2014. Tijekom 2014. je zaposlenicima preko intranetske platforme bilo omogućeno da ugovore pojedinačne razgovore s članovima projektnog tima, kao i da postavljaju pitanja o planiranom procesu. O projektu su zaposlenici kontinuirano informirani na internoj platformi, a javnost na konferenciji za novinare te objavom na mrežnim stranicama i u člancima HEP Vjesnika.

Tijekom 2013. provedeno je restrukturiranje poslovnog i organizacijskog ustroja HEP-Operatora distribucijskog sustava. Od ožujka te godine počeo se primjenjivati novi Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji društva. Provedba reorganizacije i Programa zbrinjavanja viška radnika rezultirala je smanjenjem broja zaposlenika u tom društvu te se broj zaposlenih smanjio za 1.521 zaposlenika. Pripreme za daljnje restrukturiranje očekuju se tijekom 2015. godine.

GODINA	Broj radnika koji ispunjavaju uvjete za odlazak u mirovinu
2015.	80
2016.	138
2017.	199
2018.	255
2019.	376
2020.	410
UKUPNO	1.458

U namjeri da aktivno sudjeluju u brizi i poticanju svojih radnika na osiguranje, odnosno povećanje vlastite mirovine i tako utječu na socijalnu sigurnost radnika i članova njihovih obitelji, društva HEP grupe osnivači su i pokrovitelji Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda HEP grupe – skraćeno HEP mirovinski fond. HEP mirovinski fond djeluje od 2006. godine i njime upravlja mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom Croatia osiguranje. U Fond se može učlaniti svaka osoba koja je radnik nekog od društava u sastavu HEP grupe na neodređeno ili određeno vrijeme.

Pokrovitelj, u cilju poticanja učlanjivanja svojih radnika, na ime i za osobni račun svakog radnika koji prihvati ponudu za članstvo jednokratno uplaćuje poticajna sredstva u iznosu od 400 kuna neto. Pored toga, na osobno uplaćena sredstva radnika članova Fonda poslodavac kao pokrovitelj Fonda uplaćuje i poticajna sredstva u visini utvrđenoj poslovnom odlukom pokrovitelja. Prema važećim odlukama pokrovitelja, poticajna sredstva su u visini 15 posto radnikovog uplaćenog doprinosa na osobnom računu, a godišnje najviše 750 kuna neto. Ova poticajna sredstva poslodavci pokrovitelji Fonda uplaćuju jednom godišnje. Po prestanku radnog odnosa, radnik može ostati članom Fonda, ali bez prava na poticajna sredstva na vlastite uplate.

Korištenje roditeljskih dopusta u izvještajnom razdoblju

Sve osobe koje su koristile roditeljske dopuste, nakon korištenja su se vratile u HEP grupu. U izvještajnom razdoblju osobe su nakon povratka s roditeljskog dopusta dobile premještaj unutar HEP grupe, što je prikazano u tablicama. Premještaji u 2013. godini odnose se na izdvajanje HOPS-a.

2013.	broj roditelja	zaposlenici s datumom prestanka radnog odnosa u društvu
HEP-ESCO d.o.o.	1	0
HEP-Obnovljivi izvori energije d.o.o.	2	2
HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o.	61	4
HEP-Operator prijenosnog sustava d.o.o.	8	8
HEP-Opskrba d.o.o.	4	0
HEP-Plin d.o.o.	1	0
HEP-Proizvodnja d.o.o.	8	2
HEP-Toplinarstvo d.o.o.	10	0
Hrvatska elektroprivreda d.d.	13	5
Ukupno	108	21

2014.	broj roditelja	zaposlenici s datumom prestanka radnog odnosa u društvu
HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o.	27	0
HEP-Opskrba d.o.o.	3	0
HEP-Plin d.o.o.	1	0
HEP-Proizvodnja d.o.o.	3	0
HEP-Toplinarstvo d.o.o.	2	0
Hrvatska elektroprivreda d.d.	12	1
Ukupno	48	1

Edukacija, usavršavanje i poticaji

Uvažavajući potrebu za cjeloživotnim obrazovanjem koje će pridonositi razvoju specijalističkih znanja i vještina potrebnih za učinkovito obavljanje posla te omogućiti praćenje i implementaciju suvremenih trendova u svim segmentima poslovanja HEP grupe, tvrtka izdvaja znatna financijska sredstva za obrazovanje radnika, ciljana stručna usavršavanja u Hrvatskoj i inozemstvu (konferencije, seminari, tečajevi) te stručna osposobljavanja u skladu s potrebama posla. U 2013. godini ulaganja u edukaciju ukupno su iznosila 9.321.911 kuna, a u 2014. godini 7.329.733 kune.

Prosječan broj sati obuke (h)	2013.	2014.	
Muškarci	13,56	20,4	Spol
Žene	4,64	11,9	
Radnici	11,46	18,23	Kategorija zaposlenika
Menadžment	29,26	47,93	

S obzirom na sve veće izazove, zahtjevno i konkurentno elektroenergetsko tržište, utjecaj novih tehnologija na poslovanje i promjene u poslovnom okružju, prioritet nam je smanjiti fluktuaciju zaposlenika i zadržati ključne ljude koji svojim interdisciplinarnim znanjima i metodičkim kompetencijama uspješno ispunjavaju poslovne ciljeve, unaprjeđuju poslovanje i osiguravaju postizanje poslovne izvrsnosti.

Stoga kontinuirano vodimo brigu o obrazovnim potrebama visokokvalificiranog kadra upućivanjem na ciljana stručna usavršavanja/osposobljavanja kojima se stječu specijalistička znanja i vještine iz područja ključnih za konkurentnost tvrtke (marketing, obnovljivi izvori energije, energetska učinkovitost, zaštita okoliša i slično).

Kontinuirano vodimo brigu o obrazovnim potrebama visokokvalificiranog kadra upućivanjem na ciljana stručna usavršavanja/osposobljavanja kojima se stječu specijalistička znanja i vještine iz područja ključnih za konkurentnost tvrtke.

Također, kontinuirano provodimo interne edukacije za pripravnike i ostale zainteresirane zaposlenike, primarno s ciljem razvoja tzv. mekih vještina (komunikacijske vještine i poslovni bonton, prezentacijske vještine, poslovno dopisivanje, vještine rješavanja problema i selekcijski intervju). U budućnosti se planira u što većoj mjeri staviti naglasak na optimalno usklađivanje planiranih obrazovnih programa/obrazovnih potreba radnika s razvojnim i poslovnim potrebama društava HEP grupe. Od zaposlenika se očekuje da aktivno dijele stečena znanja s kolegama te tako doprinose razvoju internih kompetencija. No, kad je riječ o evaluaciji rada, HEP grupa trenutno nema sustav procjene radnog učinka.

Proces transformacije dijelom je fokusiran na zadržavanje znanja u HEP grupi. Zato se u izradi projekta provelo popisivanje svih ključnih znanja i stručnjaka koji ih posjeduju, što prije nije bilo sustavno uređeno. U okviru projekta pokrenuto je i osnivanje internog Centra znanja kako bi se osiguralo da visokospecijalizirana i teško dostupna znanja ostanu u tvrtki novim generacijama zaposlenika.

S ciljem jedinstvenog vođenja evidencije iz područja obrazovanja te objedinjavanja podataka i izrade izvješća za potrebe HEP grupe, u primjeni je aplikacija "Evidencija obrazovanja". Prema Uputi o provedbi Odluke o obveznoj primjeni aplikacije, matične kadrovske službe HEP grupe obavljaju unos podataka o obrazovanju radnika, ovisno o vrsti obrazovanja koju je zaposlenik pohađao (poslijediplomski studij, doškoloavanje, prekvalifikacija, stručno usavršavanje i stručno osposobljavanje), stipendiranju učenika i studenata, stipendiranju djece umrlih/poginulih radnika HEP-a te stručnoj praksi učenika i studenata. Podaci koji se bilježe su vrsta obrazovanja, naziv obrazovnog programa, naziv obrazovne ustanove, trajanje obrazovnog programa, troškovi, način plaćanja, utvrđivanje radnikove obveze završetka obrazovnog programa i ostanka na radu u HEP grupi ako je riječ o vrsti obrazovanja za koju se sklapa ugovor (uz praćenje ugovornih obveza roka završetka obrazovnog programa, podmirenja troškova pri raskidu ugovora). Podaci se koriste za potrebe izrade različitih izvještaja – godišnjih izvještaja, rejtinga, prema zahtjevu ovlaštene osobe; sudjelovanje u anketama mjerodavnih institucija, praćenje realizacije

obrazovnih potreba radnika (vidljivo iz obrazovnog dosjea zaposlenika) i slično.

Slijedom odredbi Kolektivnog ugovora zaposlenici imaju pravo na plaćeni dopust u slučaju izvanrednih situacija poput sklapanja braka, rođenja djeteta, smrti ili bolesti u obitelji, selidbe te obrazovanja ili usavršavanja. Uz to Kolektivni ugovor propisuje i razne mogućnosti isplata dodataka na plaću zbog zahtjevnih uvjeta rada, izvanrednih i posebnih okolnosti. Zaposlenici imaju pravo i na nagrade za dugogodišnji rad, razne vrste jednokratnih pomoći u izvanrednim okolnostima i jednokratnu potporu za rođenje djeteta.

Interna komunikacija

Interna komunikacija u velikom sustavu poput HEP grupe predstavlja poseban izazov. Od 2011. funkcionalna je interna informacijska platforma – intranetski portal HEP grupe. Platforma služi za razmjenu informacija među društvima, sektorima, timovima i projektima, dijeljenje dokumenata i informativno-edukacijske sadržaje.

Uz to, on omogućava interaktivnu i dvosmjernu komunikaciju. Dio intranetskog portala namijenjen objavi novosti i obavijesti nazvan Infohep u središnjoj rubrici Novosti donosi vijesti o događajima u HEP grupi ili izravno povezanim s poslovanjem HEP-a. U rubrici Zaposlenici objavljuju se statistike kretanja broja zaposlenika, interni natječaj za radna mjesta i važni dokumenti s područja prava zaposlenika i slično, a u rubrici Sindikati svi sindikati mogu objavljivati vijesti iz svog područja djelovanja. Postoji i posebna rubrika Branitelji za zaposlenike branitelje iz Domovinskog rata. U rubrici Najave donosi

se pregled nadolazećih stručnih skupova, konferencija i drugih događaja koje mogu zanimati zaposlenike. Rubrika Oko nas donosi novosti u legislativi, energetici u Hrvatskoj i svijetu, tehnologijama i drugim aktualnim temama. U rubrici Odmor zaposlenicima se prezentira ponuda kapaciteta za ljetni odmor kojima upravlja HEP-Odmor i rekreacija. Uz to, objavljuju se i posebne ponude poslovnih partnera HEP-a za zaposlenike.

Informativno-edukativni sadržaji zaposlenicima su dostupni u organizacijskom glasilu – HEP Vjesniku koji se tiska u nakladi od 7.000 primjeraka i dostupan je na mrežnoj stranici.

Uključivanje zaposlenika provodilo se u izvještajnom razdoblju i izravnom komunikacijom na sastancima te drugim formalnim i neformalnim oblicima interakcije. O značajnim projektima i informacijama od strateške važnosti za organizaciju informira se i na tematskim prezentacijama za menadžment i projektne timove društava grupe. U rujnu 2013. Uprava HEP-a d.d. je *road-show* prezentacijama u Splitu, Rijeci, Varaždinu, Osijeku i Za-

grebu, menadžerima i zaposlenicima društava predstavila Program rada Uprave HEP-a za razdoblje od 2013. do 2016. godine. Komunikacija s predstavnicima sindikata odvija se na internim sastancima.

Sigurnost i zaštita zdravlja na radu

Za provođenje mjera zaštite odgovoran je prema zakonu poslodavac, a u organizacijskim jedinicama odgovorni su, u ime poslodavca ovlaštenici poslodavca. U skladu sa zakonskim odredbama, u svakoj je organizacijskoj jedinici zaposlen jedan ili više stručnjaka za zaštitu na radu, ovisno o broju radnika u organizacijskoj jedinici. Stručnjaci za zaštitu na radu pružaju stručnu pomoć poslodavcu i njegovim ovlaštenicima u provedbi i poboljšanju sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu. Služba zaštite na radu izrađuje kvartalna izvješća za Radničko vijeće, u kojima opisuje poslove i aktivnosti obavljene u izvještajnom razdoblju. Odredbe koje se odnose na sigurnost i zaštitu na radu nalaze se i u Kolektivnom ugovoru.

U HEP-u je 2013. formiran središnji Odbor za zaštitu na radu koji se sastoji od stručnjaka zaštite na radu koji su zaposleni u društvima HEP grupe, povjerenika radnika, specijalista medicine rada, ovlaštenika poslodavca od strane HEP-a te državnog inspektora zaštite na radu. Odbor se sastaje četiri puta godišnje na prijedlog ovlaštenika poslodavca, odnosno nakon određenih događaja u proizvodnom procesu te teže, skupne ili smrtne ozljede na radu.

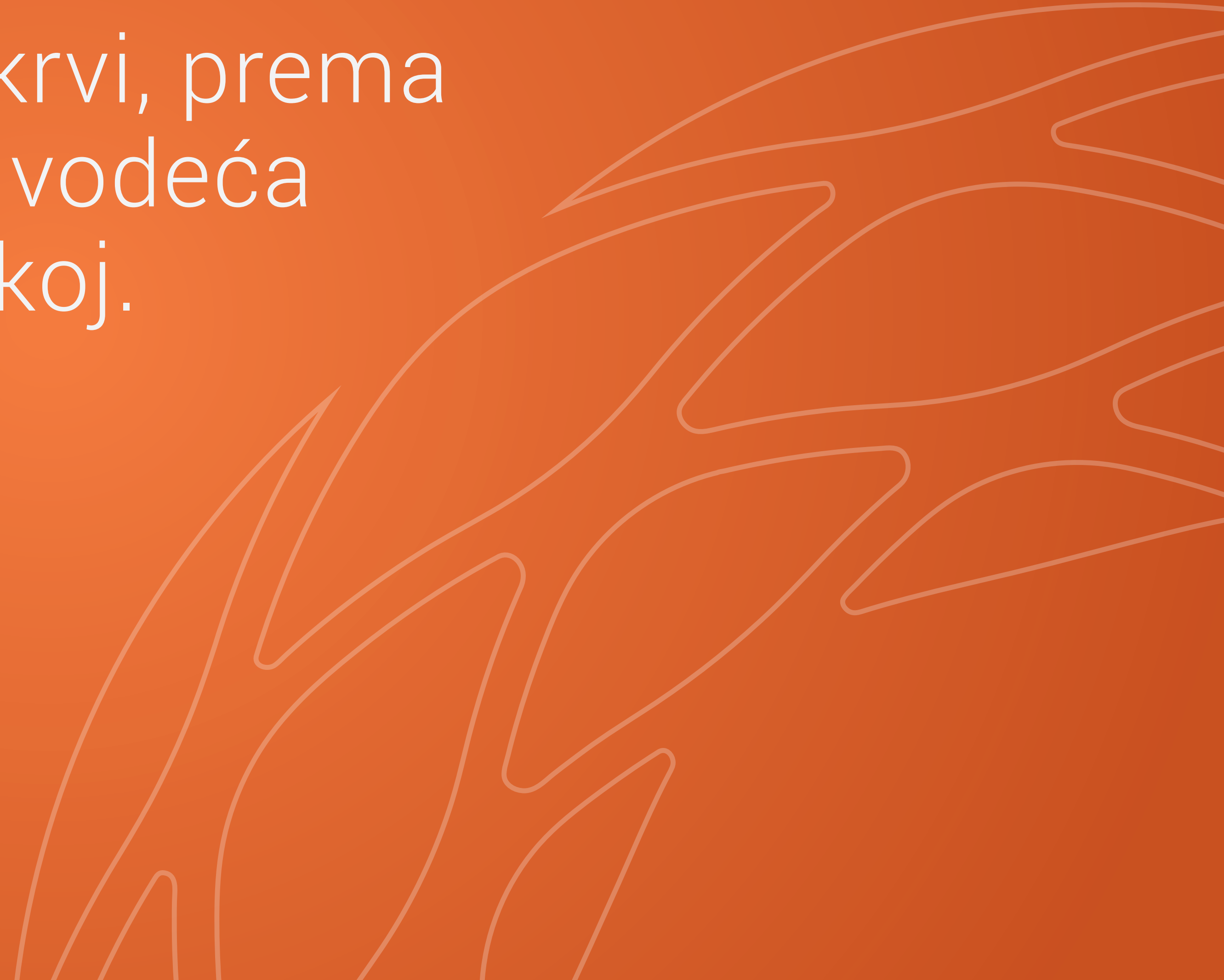
U 2013. zabilježeno je 146 ozljeda na radu, 19 teških i 127 lakših, dok je u 2014. godini registrirano 159 ozljeda na radu, od toga 25 teških i 134 lakših ozljeda. Ozljede su najčešće rezultat neprimjenjivanja pravila zaštite na radu te HEP stoga stalnu pozornost posvećuje edukaciji zaposlenika na svim razinama o osnovama zaštite zdravlja i sigurnosti na radu. U HEP grupi nema radnih mjesta kod kojih postoji visoka učestalost ili veliki rizik od specifičnih bolesti.

Osposobljavanje za rad na siguran način provodi se redovito s novim radnicima ili radnicima koji su promijenili radno mjesto. Ostala osposobljavanja provode se prema iskazanim potrebama po područjima i pogonima interno ili eksterno u ovlaštenim društvima, ovisno o vrsti osposobljavanja. Redovito se održavaju vježbe i simulacije vezane uz zaštitu na radu u onim dijelovima grupe čija djelatnost traži povećane mjere zaštite na radu. Strojevi i uređaji s povećanom opasnošću, koji se nalaze na Listi strojeva, kao i sustavi za dojavu i gašenje požara, ispituju se prema redoslijedu ispitivanja i rokova određenih propisima.

Kolektivnim ugovorom utvrđeno je pravo radnika na sistematski pregled, pravo na zaštitu na radu primjerenu tehničko-tehnološkim i znanstvenim dostignućima te zaštita privatnosti radnika kojom se osiguravaju uvjeti rada u kojima radnik neće biti izložen diskriminaciji, uznemiravanju ili spolnom uznemiravanju.

Posebno smo ponosni što imamo veliki broj darivatelja krvi, prema čemu smo vjerojatno vodeća organizacija u Hrvatskoj.

Radni sporovi

U okviru HEP grupe tijekom 2013. godine zabilježeno je 14 pokrenutih sudskih sporova u vezi s radnim odnosima te su tijekom izvještajnog razdoblja riješena dva spora (u 2014. godini). Tijekom 2014. godine zabilježeno je šest pokrenutih sudskih sporova u vezi s radnim odnosima i svi su bili u postupku tijekom 2014. godine.

Devet je sudskih sporova u vezi s radnim odnosima koji su pokrenuti prije početka izvještajnog razdoblja riješeno, i to šest sporova u 2013. godini te tri spora u 2014. godini. U izvještajnom razoblju nije zabilježen ni jedan slučaj diskriminacije.

Humanitarna djela i osobni razvoj

HEP grupa podržava humanost na djelu svojih zaposlenika. Posebno smo ponosni što imamo veliki broj darivatelja krvi, prema čemu smo vjerojatno vodeća organizacija u Hrvatskoj. U suradnji s lokalnim transfuzijskim centrima, našim zaposlenicima su omogućene akcije darivanja krvi unutar organizacije.

Za svoje zaposlenike HEP grupa osigurava i sadržaje za odmor putem društva HEP – Odmor i rekreacija (od 2015. društvo se zove HEP – Upravljanje imovinom). Naime, ovo društvo u svom portfelju ima niz objekata na jadranskoj obali (13 objekata u 2013. a 15 u 2014. godini) u kojima zaposlenicima HEP-a pruža mogućnost subvencioniranog ljetnog odmora, a odnedavno dio tih smještajnih kapaciteta mogu koristiti i vanjski gosti. Internim natječajem djelatnici HEP grupe mogu koristiti po 10 dana ljetovanja u tim objektima između 20. lipnja i 8. rujna svake godine.

8.

Sudjelovanje u razvoju
društva i ulaganja
u zajednicu

8. Sudjelovanje u razvoju društva i ulaganja u zajednicu

HEP-ovi projekti – informiranje i uključivanje dionika

Investicije u pogone i proizvodnju sa sobom nose promjene o kojima je važno informirati i educirati zainteresiranu javnost i ostale dionike. U izvještajnom razdoblju, HEP je poduzeo niz aktivnosti vezanih uz svoje razvojne projekte kojima je uključio svoje dionike.

Komunikacija s dionicima, organizacija dijaloga s njima te njihovo uključivanje u izvještajnom razdoblju provodilo se na različite načine, od organizacije edukativno-informativnih sadržaja, organizacije ili sudjelovanja u podršci raznim javnim predstavljanjima, stručnim ili drugim

skupovima, konferencijama, seminarima, organizacije sastanaka s pojedinim skupinama dionika, vezano uz projekte, do organizacije ili davanja podrške raznim drugim tematskim projektima od interesa dionika. Uključivanje dionika se provodilo i organizacijom više posjeta raznim pogonima unutar HEP grupe ili dana otvorenih vrata.

TE Plomin

Iako je javna rasprava o studiji utjecaja na okoliš za rekonstrukciju TE Plomin, odnosno zamjenu postojećeg bloka 1 novim blokom C, održana još potkraj 2011. godine, s obzirom na protivljenje dijela javnosti realizaciji projekta TE Plomina C na ugljen, HEP je nastavio redovno i otvoreno komunicirati s javnošću o svim aspektima i mogućim utjecajima rekonstrukcije TE Plomin na društvo, gospodarstvo i okoliš.

HEP je nastavio redovno i otvoreno komunicirati s javnošću o svim aspektima i mogućim utjecajima rekonstrukcije TE Plomin na društvo, gospodarstvo i okoliš.

HEP je stoga objavio niz članaka o važnosti i statusu razvoja projekta Plomina C u svom glasniku HEP Vjesnik te njegovoj prihvatljivosti za okoliš, financijskoj isplativosti i važnosti za energetska neovisnost Hrvatske. Također, HEP je u suradnji s Večernjim listom te Hrvatskim ogrankom CIGRE 19. travnja 2013. organizirao i okrugli stol na kojem je bilo rasprave upravo o tim važnim aspektima ovog projekta te je zaključeno da je rekonstrukcija Plomina prema predloženoj tehnologiji financijski isplativa opcija, sigurna za zdravlje i okoliš, a rekonstrukcija termoelektrane spominjala se i na drugim energetskim i gospodarskim skupovima kao primjer projekta važnog za razvoj Hrvatske.

S javnošću je HEP o TE Plominu C komunicirao i uskom suradnjom s nacionalnim, a naročito lokalnim medijima, u kojima je također odgovarao na pitanja vezana uz sigurnost projekta. Uključivanje te transparentno i otvoreno informiranje dionika doprinijelo je razvoju ovog projekta: Vlada RH je tako sredinom svibnja 2014. rekonstrukciju termoelektrane Plomin proglasila strateškim projektom Republike Hrvatske.

Od izgradnje i početka rada TE Plomin, HEP je, svjestan važnosti pravovremenog informiranja javnosti, neprestano komunicirao sve važne promjene u blokovima 1 i 2 te postupke njihovog održavanja i modernizacije. S predstavnicima lokalne zajednice kao najvažnijim dionicima HEP održava stalne kontakte te ih uključuje u odlučivanje. Tako je u veljači 2014. HEP predstavio aktualne investicije u zaštitu okoliša u Termoelektrani Plomin s naglaskom na uređeno odlagalište šljake i pepela, namijenjenu čelnicima grada Labina i općina s područja Labinštine, predstavnicima Istarske županije, županijskog Zavoda za javno zdravstvo i medija, dok je u prosincu 2014. predstavio i projekt deNOx postrojenja u TE Plominu 2 čelnicima jedinica lokalne samouprave s područja i drugim važnim dionicima.

HE Ombla

Uvažavajući činjenicu da je došlo do promjene u regulativi u zaštiti prirode u odnosu na razdoblje kada je za projekt gradnje podzemne hidroelektrane Ombla ishodeno Rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš, HEP je kao društveno odgovorna tvrtka ponovio istražne radove. Tijekom 2012. i 2014. godine provedeni su opsežni istražni radovi na samoj lokaciji zahvata i širem području u svrhu ocjene prihvatljivosti izgradnje hidroenergetskih objekata na dubrovačkom području.

HE Ombla je, poput ostalih HEP-ovih hidroenergetskih objekata, zamišljena kao strateški, stabilni i predvidljivi obnovljivi izvor energije koji će doprinijeti energetskej neovisnosti Republike Hrvatske. Temeljem provedenih istražnih radova, projekt hidroelektrane Ombla poboljšan je novim tehnološkim rješenjima i mjerama zaštite okoliša i prirode kako bi ponudilo trenutno najbolje inženjersko rješenje zahvata. Slijedom provedenih istražnih

radova i izrade stručne dokumentacije, HEP je pokrenuo postupak ocjene prihvatljivosti HE Ombla za ekološku mrežu.

Svu potrebnu stručnu dokumentaciju iz područja zaštite prirode, zajedno s rezultatima provedenih istražnih radova, HEP je objavio na svojim internetskim stranicama te je bila dostupna svoj zainteresiranoj javnost.

Osim javne objave informacija o projektu, provedena su javna predstavljanja projekta za građane Dubrovnika.

Nakon provedbe postupka prethodne ocjene prihvatljivosti HE Ombla za ekološku mrežu, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode je u prosincu 2014. godine naložilo HEP-u da provede Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu, što je intenziviralo aktivnosti na ovom projektu.

Svu potrebnu stručnu dokumentaciju iz područja zaštite prirode, zajedno s rezultatima provedenih istražnih radova za projekt HE Ombla, HEP je objavio na svojim internetskim stranicama te je bila dostupna svoj zainteresiranoj javnosti.

HE Kosinj i HE Senj 2

HEP je 2013. godine zatražio od Ministarstva da izda uputu o sadržaju studije o utjecaju na okoliš za projekte hidroelektrana Kosinj i Senj 2. Ovo je bila dobrovoljna odluka HEP-a da u proces koji prethodi postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš pravodobno uključi nadležna tijela (ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, poljoprivrede, kulture, gospodarstva, Park prirode Velebit, te jedinice lokalne samouprave) i zainteresiranu javnost kako bi ovlaštenu izvođač mogao izraditi što cjelovitiju i obuhvatniju studiju. Stoga su informacije o zahtjevu za izdavanje upute o sadržaju studije o utjecaju na okoliš, zajedno s elaboratima zaštite okoliša za HE Kosinj i HE Senj 2 bile objavljene na internetskim stranicama Ministarstva zaštite okoliša i prirode, a nakon razmotrenih mišljenja nadležnih tijela i zainteresirane javnosti ministarstvo je donijelo uputu kojom određuje sadržaj studije.

Ove projekte HEP je i javno predstavio stanovništvu i tijelima lokalne samouprave u veljači 2013. u Senju, Gospiću, Otočcu i Gornjem Kosinju.

Cilj niza javnih predstavljanja je poticaj lokalnoj zajednici da u ranoj fazi projekta izrazi svoja mišljenja, primjedbe i očekivanja u vezi s projektom da bi se na temelju toga mogao dopuniti propisani sadržaj studije o utjecaju na okoliš.

Vodeći računa o osjetljivosti zahvata koji podrazumijeva potapanje dvaju naselja kako bi se stvorila akumulacija buduće hidroelektrane, HEP je obavio i anketiranje stanovnika naselja Gornji Kosinj i Mlakva. Istraživanje je provedeno u srpnju 2013., u vrijeme blagdana sv. Ane kad se u Kosinju tradicionalno okupljaju ne samo lokalni stanovnici, nego i Kosinjani koji žive u drugim krajevima Republike Hrvatske, pa i u inozemstvu, te je djelomice dopunjeno tijekom kolovoza i rujna 2013. Dodatni razgovori s nekolicinom osoba koje u Kosinju imaju kuće za odmor obavljani su tijekom kolovoza i rujna 2013. u Zagrebu.

Cilj niza javnih predstavljanja je poticaj lokalnoj zajednici da u ranoj fazi projekta izrazi svoja mišljenja, primjedbe i očekivanja u vezi s projektom HE Kosinj i HE Senj 2 da bi se na temelju toga mogao dopuniti propisani sadržaj studije o utjecaju na okoliš.

KKE Osijek

Pri planiranju projekta plinske kogeneracijske kombi elektrane Osijek, HEP je uključio lokalnu zajednicu te je krajem listopada 2013. zajedno s predstavnicima suradničkih tvrtki prezentirao projekt u Osijeku. Zaključak je prezentacije i rasprave da je takvo postrojenje prije-ko potrebno gradu Osijeku, ali i istočnoj Slavoniji, jer će zahvaljujući njemu biti dugoročno i u potpunosti pokrivena opskrba električnom i toplinskom energijom grada uz Dravu. Elektrana može poslužiti i kao regulator u elektroenergetskom sustavu te za sigurnu opskrbu električnom energijom istočnog dijela Hrvatske, ali i susjednih država. Multidisciplinarna izlaganja stručnjaka na prezentaciji projekta u Osijeku bila su dio ranog informiranja javnosti i uključivanja zainteresirane javnosti u razvoj ovog velikog i vrijednog investicijskog projekta. Javno izlaganje studije utjecaja na okoliš i elaborata glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu KKE Osijek održano je 3. travnja 2014.

Program Sava

Zagreb na Savi program je zaštite, uređenja i korištenja rijeke Save od granice s Republikom Slovenijom do Siska. Nova koncepcija programa razvijena je 2013. godine te je EU Programu Sava dodijelio 1,5 milijuna eura tehničke pomoći za izradu studije izvedljivosti i strateške procjene utjecaja na okoliš. Nova koncepcija predviđa stabilizaciju razine podzemnih voda, plovnost, oslobađanje prostornog potencijala u Zagrebu te energetske korištenje rijeke na području od slovenske granice do Siska. S obzirom da je od početka postavljen model upravljanja koji inzistira na stručnoj i znanstvenoj verifikaciji te uključivanju javnosti, koncepcija Programa prezentirana je na tridesetak stručnih skupova, seminara i konferencija. Tijekom 2013. i 2014. godine nastavljen je rad Stručnog savjeta u kojem su zastupljeni stručnjaci, akademska javnost te predstavnici nevladinih organizacija sa zadaćom sustavnog praćenja razvoja programa te stalne dvosmjerne komunikacije sa stručnom javnošću.

Također, 2013. pokrenuta je i mrežna stranica www.zagrebnasavi.hr kako bi cijeli proces razvoja Programa bio dostupan široj javnosti.

Posjetom dvojice britanskih specijalista za održivost u veljači 2014. počela je procjena održivosti programa Zagreb na Savi prema Hydropower sustainability assessment protocolu. Naime, Zagreb na Savi je prvi program u svijetu koji je podvrgnut provjeri stupnja održivosti u ranoj fazi razvoja kako bi dobio smjernice za daljnji razvoj.

Procjena je trajala do kraja kolovoza 2014., a proveli su je akreditirani stručnjaci iz Međunarodnog udruženja za hidroenergiju (International Hydropower Association). Održivost programa evaluirana je u nekoliko kategorija, a u potpunosti se financira iz EU projekta Hydro 4LIFE. Tijekom evaluacije, inozemni su stručnjaci posjetili sve lokacije planiranih objekata te intervjuirali više desetaka predstavnika dionika, a održivost programa se ocjenjivati i u sljedećim fazama.

Protokol su zajednički razvili Svjetska banka, Worldwide Fund for Nature (WWF), The Nature Conservancy, Transparency International, Citi Institutional Clients Group te ministarstva za zaštitu okoliša nekoliko država. To je metoda ocjene pojedinačnih projekata prema globalno primjenjivim kriterijima od strane nepristranih akreditiranih stručnjaka. Cilj je ovog zajedničkog projekta izbor održivih projekata sa smanjenim rizikom ulaganja, a Zagreb na Savi je prvi projekt u svijetu ocijenjen u ranoj fazi pripreme.

U ožujku 2014., više od 50 studenata sa četiri zagrebačka fakulteta, okupljenih u multidisciplinarne skupine, te petnaestak njihovih mentora sudjelovalo je u izradi radova urbanističkog promišljanja obala Save u Zagrebu, prema novoj koncepciji Programa Zagreb na Savi. U osam radova, objedinjenih u katalog, obuhvatili su osam prostornih cjelina na području od Podsuseda do Ivanje Reke. Svima je zajednička značajka proširenje namjene sportskih i rekreacijskih prostora te mogućnosti različitih javnih i društvenih sadržaja, kao i snažna orijentacija na očuvanje postojećeg zelenog koridora uz rijeku Savu.

Zagreb na Savi je prvi program u svijetu koji je prema Hydropower sustainability assessment protocolu podvrgnut provjeri stupnja održivosti u ranoj fazi razvoja kako bi dobio smjernice za daljnji razvoj.

Studenti smatraju da se taj prostor ne bi trebao koristiti za novu stanogradnju te predlažu razvoj ptičjih rezervata, gradnju vodenog parka, golf terena, splavi s kafićima i klubovima te slične sadržaje. Studentska radionica i katalog radova zajednički su projekt Društva arhitekata Zagreba, zagrebačkog Arhitektonskog fakulteta te tvrtke Program Sava, koja razvija Program Zagreb na Savi. Javno izlaganje za stratešku PUO za Program zaštite, uređenja i korištenja rijeke Save i zaobalja od granice s Republikom Slovenijom do Siska održano je 31. ožujka 2014.

Ostali projekti uključivanja javnosti

Tijekom izvještajnog razdoblja održana su i javna izlaganja za različite projekte HEP grupe koji su uključili dio-nike prema regulativi koja uređuje ovo područje. Tako je u travnju 2014. održano javno izlaganje elaborata glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za retenciju Drežničko polje, a u svibnju javno izlaganje studije utjecaja na okoliš za novo kombi kogeneracijsko postrojenje E u EL-TO Zagreb. Također, održano je i nekoliko javnih rasprava vezanih uz ishodenje okolišnih dozvola (objedinjeni uvjeti zaštite okoliša) za termoenergetska postrojenja, primjerice za TE Plomin 1 i 2 (javna izlaganja održana su 17. i 18. srpnja 2014.) i za TE-TO Zagreb u prosincu 2013. Nakon ovog javnog izlaganja dogovoren je i realiziran sastanak s predstavnicima mjesnog odbora Savica-Šanci, kojima je omogućen obilazak cijele lokacije na kojoj je smješteno postrojenje TE-TO Zagreb, te su raspravljani svi problemi i predloženi modeli suradnje. Predstavnici odbora upoznati su s osnovnim djelatnostima pogona i obišli su cijeli pogon, posebno mjesta unutar pogona koja su navedena kao problematična za svakodnevni život građana MO Savica-Šanci.

Upravljanje štetama od vremenskih nepogoda

Nepredvidljivost vremenskih prilika, naročito onih koje donose ekstremne uvjete, može iznenaditi i najpripremljenije. Tijekom 2014. dva su značajna takva događaja pogodila Hrvatsku, no brzom reakcijom HEP je osigurao uspostavu opskrbe električnom energijom za pogođena područja.

Početak veljače 2014. ledena vremenska nepogoda u Gorskom kotaru uništila je 510 km električnih vodova - polovicu distribucijske mreže na tom području. Kiša koja se smrzavala u dodiru s tlom, na vodičima je stvarala ledeni omotač nerijetko i od 20 cm, što znači da su bili opterećeni 40 puta više od normalnog stanja.

Tijekom nevremena na tom je području bez električne energije ostalo 15 tisuća kućanstava, odnosno 23 tisuće stanovnika, a prouzročena šteta iznosila je 84,4 milijuna kuna, što je najveća mirnodopska šteta u povijesti HEP-a.

Tijekom nevremena na području Gorskog kotara bez električne energije ostalo je 15 tisuća kućanstava, odnosno 23 tisuće stanovnika, a prouzročena šteta iznosila je 84,4 milijuna kuna, što je najveća mirnodopska šteta u povijesti HEP-a.

Unatoč izuzetno teškim uvjetima, više od 400 radnika HEP-ODS-a tri je tjedna radilo na popravku mreže i uspostavi opskrbe električnom energijom uz pomoć ekipa Hrvatskih šuma i Hrvatske gorske službe spašavanja. Izravna šteta koju je HEP prijavio u skladu s kriterijima Fonda solidarnosti Europske unije iznosila je 54,4 milijuna kuna.

Nakon katastrofalnih poplava koje su pogodile područja u Vukovarsko-srijemskoj županiji u svibnju 2014., HEP-Operator distribucijskog sustava - Elektra Vinkovci proveo je opsežne aktivnosti na zaštiti ljudi i imovine na poplavljenim područjima, s primarnom zadaćom vraćanja napona u 3.550 objekata isključenih iz mreže, koja je u poplavama pretrpjela značajna oštećenja. Šteta na elektrodistribucijskoj mreži i priključcima iznosila je približno 12 milijuna kuna.

Predviđanje i pripremanje za moguće opasnosti koje za opskrbu energijom nosi priroda stalan je dio posla HEP grupe. Tako su se u siječnju 2013. poduzimale aktivnosti predviđene za slučajeve velikih dotoka rijeka na području Like odnosno hidroenergetskog sustava Senj. Tijekom visokih vodostaja i poplava radnici Elektrolike uspjeli su održati elektroenergetsku mrežu kosinjskog područja pod naponom.

Opskrba električnom energijom morala se ponovno uspostavljati nakon snijega koji je u siječnju 2013. uzrokovao gubitak opskrbe na karlovačkom području te nevremena koje je pogodilo velikogoričko te područje Zadra i zadarskih otoka u studenom 2013. U oba slučaja HEP-ove su ekipe brzo i efikasno uklonile kvarove.

Informiranje kupaca - razdjelnici

U sklopu ispunjavanja pretpostavki za ugradnju razdjelnika ili mjerila topline te ugradnju termostatskih radijatorskih ventila u sve stambene i poslovne prostore spojene na toplinski sustav, što je prema Direktivi EU 27/2012 obaveza za sve članice Europske unije, HEP-Toplinarstvo provelo je niz aktivnosti kako bi pravodobno informiralo i savjetovalo svoje krajnje kupce oko ispunjavanja ove obveze. U studenom 2013. tvrtka je uz račun za toplinsku energiju svim svojim krajnjim kupcima uputila letak u kojem ih je obavijestila o obvezi ugradnje razdjelnika ili mjerila topline i termostatskih radijatorskih ventila, koja proizlazi iz Zakona o tržištu toplinske energije, kao i o propisanim rokovima za ugradnju ovih uređaja. U letcima su navedeni kontakt brojevi telefona i elektroničke adrese putem kojih djelatnici HEP-Toplinarstva svakodnevno odgovaraju na upite krajnjih kupaca o ugradnji navedenih uređaja. Isto tako, informacije o razdjelnicima i savjete za štednju toplinske energije HEP-Toplinarstvo je objavilo na svojoj web stranici, a o temi ušteda često komunicira i putem medija.

Također, zajedno s Ministarstvom gospodarstva i Hrvatskom energetsom regulatornom agencijom (HERA-om) HEP-Toplinarstvo je tijekom 2013. sudjelovalo na tribinama organiziranim za predstavnike suvlasnika zgrada o odredbama novog Zakona o tržištu toplinske energije, uključujući i odredbu obavezne ugradnje razdjelnika topline ili mjerila toplinske energije (kalorimetara) i termostatskih radijatorskih ventila s ciljem racionalizacije potrošnje te načinima štednje toplinske energije, koje su organizirane u Zagrebu, Osijeku, Sisku, Velikoj Gorici, Varaždinu, Karlovcu, Vukovaru, Slavonskom Brodu i Rijeci.

Naknade općinama i gradovima

Naknade općinama i gradovima uplaćuju se na temelju Odluke Vlade RH o visini naknade za korištenje prostora koje koriste proizvodna postrojenja za proizvodnju električne energije. Visina naknade za pojedinu elektranu utvrđuje se tako da se koeficijent za obračun naknade utvrđen Odlukom množi s količinom proizvedene električne energije. Za elektranu koja je smještena na području dviju ili više jedinica lokalne samouprave, odnosno grada ili općine, naknada se raspoređuje na svaku od njih, razmjerno površini koju koristi elektrana. Jedino u slučaju elektrana TE Plomin 1 i 2 pravo na korištenje naknade prošireno je s općine Kršan i grada Labina i na susjedne općine Pićan, Raša i Sveta Nedjelja.

HEP grupa je u 2013. godini isplatila naknade u ukupnom iznosu od 65.110.129 kuna, a u 2014. godini 86.373.391 kuna. Do značajnog je povećanja iznosa naknade u 2014. godini došlo zbog povećanja koeficijenta za obračun naknade prema novoj odluci iz srpnja 2013.

NAKNADA ZA KORIŠTENJE PROSTORA ELEKTRANA /HRK

Općina / Grad	%	2013.	2014.
HEP PROIZVODNJA d.o.o.		56.246.577	74.919.142
SEKTOR ZA HIDROELEKTRANE		39.483.497	63.393.362
Proizvodno područje HE SJEVER		7.458.017	13.445.246
HE Varaždin		2.827.916	5.058.006
Varaždin	14%	395.908	708.121
Sračinec	22%	622.142	1.112.761
Petrijanec	39%	1.102.887	1.972.622
Cestica	25%	706.979	1.264.502
HE Čakovec		2.346.914	4.063.752
Orehovica	5%	117.346	203.188
Čakovec	26%	610.198	1.056.575
Nedelišće	8%	187.753	325.100
Varaždin	9%	211.222	365.738
Trnovec Bartolovečki	48%	1.126.519	1.950.601
Sveti Đurđ	4%	93.877	162.550
HE Dubrava		2.283.187	4.323.488
Prelog	43%	981.770	1.859.100
Sveta Marija	12%	273.982	518.819
D. Vidovec	2%	45.664	86.470
D. Dubrava	3%	68.496	129.705
Sveti Đurđ	24%	547.965	1.037.637
Mali Bukovec	2%	45.664	86.470
Veliki Bukovec	14%	319.646	605.288

Općina / Grad	%	2013.	2014.	
Proizvodno područje HE ZAPAD		10.154.364	19.469.234	
HE Rijeka		592.620	892.650	
Rijeka	64%	379.277	571.296	
Jelenje	36%	213.343	321.354	
HE Vinodol		1.109.251	1.915.287	
HE Vinodol		1.065.937	1.831.586	
Vinodolska	22%	234.506	402.949	
Lokve	35%	373.078	641.055	
Fužine	40%	426.375	732.635	
Kraljevica	3%	31.978	54.948	
HE Zeleni Vir	100%	43.314	83.701	
HE Senj i Sklope		6.467.556	12.737.468	
HE Senj		5.889.839	11.702.141	
Senj	18%	1.060.171	2.106.385	
Otočac	29%	1.708.053	3.393.621	
Perušić	29%	1.708.053	3.393.621	
Gospić	24%	1.413.561	2.808.514	
HE Sklope		577.717	1.035.327	
Perušić	20%	115.543	207.065	
Gospić	80%	462.174	828.261	
HE Gojak	Ogulin	100%	1.247.168	2.508.590
HE Ozalj	Ozalj	100%	131.301	252.579
HE Lešće UKUPNO		606.468	1.162.660	
Ogulin	32%	194.439	372.051	
Generalski stol	23%	140.025	267.412	
Bosiljevo	45%	272.004	523.197	

Općina / Grad	%	2013.	2014.
HE Lešće		531.753	1.086.325
Ogulin	32%	170.491	347.624
Generalski stol	23%	122.783	249.855
Bosiljevo	45%	238.478	488.846
ABM Lešće		74.715	76.335
Ogulin	32%	23.948	24.427
Generalski stol	23%	17.242	17.557
Bosiljevo	45%	33.525	34.351
Proizvodno područje HE JUG		18.983.535	27.381.881
RHE Velebit		3.129.193	4.643.101
Obrovac	39%	1.220.385	1.810.809
Gračac	8%	250.335	371.448
Lovinac	41%	1.282.969	1.903.671
Jasenice	12%	375.503	557.172
HE Đale		844.942	1.004.531
Trilj	26%	219.685	261.178
Vrlika	29%	245.033	291.314
Hrvace	20%	168.988	200.906
Otok	25%	211.235	251.133
HE Kraljevac		609.744	610.668
Omiš	10%	60.974	61.067
Zadvarje	90%	548.770	549.601
HE Orlovac		2.276.003	2.599.912
Otok	67%	1.524.922	1.741.941
Trilj	33%	751.081	857.971

	Općina / Grad	%	2013.	2014.
HE Zakučac			10.311.114	15.938.757
	Vrlika	22%	2.268.445	3.506.527
	Hrvace	14%	1.443.556	2.231.426
	Otok	19%	1.959.112	3.028.364
	Omiš	21%	2.165.334	3.347.139
	Trilj	24%	2.474.667	3.825.302
HE Peruća			1.058.417	1.401.362
	Vrlika	60%	635.050	840.817
	Hrvace	40%	423.367	560.545
HE na Krki			754.120	1.183.550
HE Miljacka			473.676	735.918
	Promina	50%	236.838	367.959
	Ervenik	22%	104.209	161.902
	Kistanje	28%	132.629	206.057
HE Jaruga			174.307	277.137
	Skradin	38%	66.237	105.312
	Drnish	50%	87.153	138.568
	Šibenik	12%	20.917	33.256
HE Golubić	Knin	100%	100.054	157.827
HE Krčić	Knin	100%	6.083	12.668
Pogon HE Dubrovnik			2.887.582	3.097.002
HE Dubrovnik			2.868.724	3.045.646
	Konavle	35%	1.004.054	1.065.976
	Župa	65%	1.864.671	1.979.670
HE Zavrelje	Župa	100%	18.857	51.356

	Općina / Grad	%	2013.	2014.
SEKTOR ZA TERMOELEKTRANE			16.763.079	11.525.781
TE Sisak	Sisak	100%	187.895	0
TE Rijeka	Kostrena	100%	329.167	0
TE Plomin			4.647.402	5.510.839
	Kršan	50%	3.200.584	2.755.419
	Labin	26%	806.502	1.432.818
	Raša	8%	213.439	440.867
	Pićan	8%	213.439	440.867
	Sveta Nedelja	8%	213.439	440.867
KTE Jertovec	Konjšćina	100%	12.670	12.943
TE TO Zagreb	Grad Zagreb	100%	8.735.818	3.099.071
TE TO Osijek			663.539	814.243
TE TO Osijek	Osijek	100%	439.209	567.431
PTE Osijek	Osijek	100%	224.330	246.812
EL TO Zagreb	Grad Zagreb	100%	2.186.588	2.088.685
TE Plomin d.o.o.			8.863.553	11.454.249
	Kršan	50%	6.218.090	5.727.124
	Labin	26%	1.485.965	2.978.105
	Raša	8%	386.499	916.340
	Pićan	8%	386.499	916.340
	Sveta Nedelja	8%	386.499	916.340
HEP GRUPA			65.110.129	86.373.391

HEP grupa i zajednica

Za svjetlo i siguran korak na zajedničkom putu

Kad tvrtka ima tako velik utjecaj na društvo kao što ima Hrvatska elektroprivreda, brojna su područja u kojima ona može potpomagati projekte usmjerene na rast kvalitete života te razvoj znanja i vještina. HEP stoga od 2010. godine objavljuje svoj godišnji natječaj za dodjelu donacija pod imenom "Svjetlo na zajedničkom putu", na koji svake godine pristigne više od tisuću prijava. Odluka o dodjeli donacijskih sredstava donosi se na temelju prosudbe kvalitete i izvornosti projekta, stupnja korisnosti za lokalnu ili širu društvenu zajednicu te učinkovitog i odgovornog gospodarenja sredstvima. HEP je u 2013. sufinancirao projekte i programe 348 udruga, klubova i ustanova, dok je u 2014. donacijska sredstva namijenio za 373 projekta. U izvještajnom je razdoblju HEP tako izdvojio 5 milijuna kuna kako bi potpomogao inicijative raznih organizacija usmjerene na rad s mladima, zaštitu okoliša, umjetnost i kulturu te razvoj znanosti i društva, a od početka ovog svog programa dodijelio je 11,5 milijuna kuna.

Donacije HEP ne dodjeljuje samo putem svog javnog natječaja, već ostvaruje i posebnu suradnju i s nizom drugih organizacija koje su mu važne; primjerice, kao ulaganje u svoje zaposlenike, HEP redovito podupire rad Zajednice umirovljeničkih udruga HEP-a i Udruge hrvatskih branitelja HEP-a 1990.-1995.

No, posebno značajan program, unutar kojeg je tvrtka u razdoblju od 1998. do 2014. godine uložila i donirala više od 73 milijuna kuna, jest program humanitarnog razmišljanja minski zagađenih površina zaostalih iz Domovinskog rata diljem Republike Hrvatske.

Posebno značajan program, unutar kojeg je tvrtka u razdoblju od 1998. do 2014. uložila i donirala više od 73 milijuna kuna, jest program humanitarnog razminiranja minski zagađenih površina zaostalih iz Domovinskog rata diljem Republike Hrvatske.

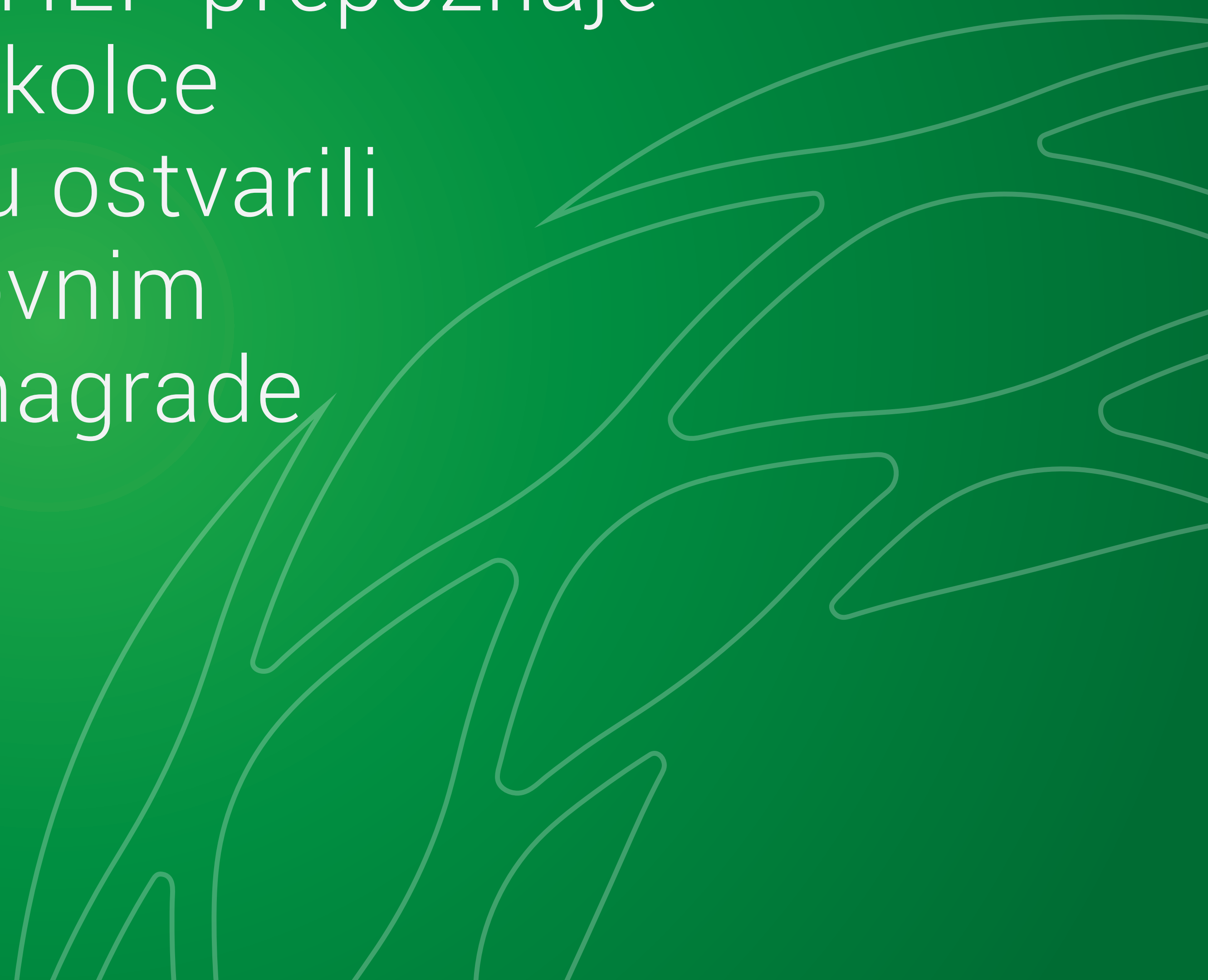
Za razvoj novih snaga

Mnogi elektroenergetski objekti HEP-a (elektrane, trafostanice) i stotine kilometara električne mreže bili su također izloženi miniranju pa je HEP već za vrijeme, a pogotovo odmah nakon Domovinskog rata, ulagao značajna sredstva u razminiranje svojih objekata i mreže, što je omogućavalo i korištenje očišćenih površina i za druge svrhe, prije svega za poljoprivredu. Od 2011. godine HEP je najveći pojedinačni donator Hrvatskog centra za razminiranje. Donacije se koriste za realizaciju projekata razminiranja prema sigurnosnim prioritetima iz Plana razminiranja Vlade Republike Hrvatske pa stoga HEP daje doprinos ostvarenju jednog od najvažnijih nacionalnih projekata, značajnog za sigurnost stanovništva i gospodarski razvoj na područjima onečišćenim minama. U 2013. godini HEP je namijenio 2,2 milijuna kuna za razminiranje poljoprivrednih površina u sjevernom dijelu općine Antunovac kod Osijeka, dok je u 2014. obilježio kraj postupka razminiranja oranica u općini Stari Jankovci za koji je donirao 2 milijuna kuna.

Već dvadeset godina HEP prepoznaje i nagrađuje osnovnoškolce i srednjoškolce koji su ostvarili uspjehe na prirodoslovnim natjecanjima putem nagrade „Imam žicu!“. Nagrada za matematiku i fiziku ustanovljena je 1995. godine u sklopu obilježavanja Stoljeća Hrvatske elektroprivrede, a od 2005. godine nagradu dobivaju i najbolji mladi elektrotehničari. Dobitnici novčane nagrade u iznosu od 2.500 kuna svi su učenici koji osvoje prvu nagradu na državnim natjecanjima znanja iz matematike i fizike i javnog izlaganja eksperimentalnih radova iz fizike za proteklu školsku godinu. Kod matematičara, to su učenici 5.-8. razreda osnovnih škola te svih razreda srednjih škola, a kod fizičara 7.-8. razreda osnovnih škola te svih razreda srednjih škola. Nagradu dobivaju i učenici srednjih strukovnih škola koji osvoje prva tri mjesta na državnim natjecanjima iz osnova elektrotehnike i elektrotehničkih mjerenja (1. i 2. razred) te natjecanjima učenika 3. razreda koji se školuju za zanimanje elektromehaničar (ili elektroinstalater/elektromonter).

Već dvadeset godina HEP prepoznaje i nagrađuje osnovnoškolce i srednjoškolce koji su ostvarili uspjehe na prirodoslovnim natjecanjima putem nagrade „Imam žicu!“.

The background features a series of white, hand-drawn, abstract lines that resemble stylized leaves or organic shapes, creating a decorative pattern on the right side of the slide.

Od osnutka nagrade 1995. godine, više od 600 učenika dobilo je HEP-ovu nagradu "Imam žicu!", a u 2013. i 2014. godini nagradu je dobilo 77 učenika osnovnih i srednjih škola.

Kako bi potaknuo stjecanje znanja o zaštiti okoliša već od najranije mladosti, HEP je od 1998. godine uključen u projekt Eko škole koji provodi Europska zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš utemeljena pri Vijeću Europe i to kao kum-donator eko-školama - Elektrostrojarskoj školi Varaždin, OŠ Konjščina, OŠ Stanovi Zadar, OŠ Ivo Lola Ribar Labin, OŠ Vladimira Nazora Pazin, OŠ Kostrena, OŠ Kalnik i Dječjem vrtiću "Cvrčak i mrav" Tribalj.

I u visokoškolskom obrazovanju ima mjesta za doprinos HEP-a; HEP je u 2013. i 2014. dao podršku programu međunarodne razmjene studenata udruge IAESTE Croatia - Hrvatske udruge za međunarodnu razmjenu studenata prirodnih i tehničkih znanosti iz Osijeka. Elektrotehničkom fakultetu u Osijeku HEP pomaže u nabavi stručnih časopisa te financiranju godišnjih članarina u Međunarodnoj strukovnoj udruzi inženjera elektrotehnike i elek-

tronike, a pomaže i u poticanju i nagrađivanju izvrsnosti kod studenata. Tako je na svečanosti Dana fakulteta u Osijeku u svibnju 2014. nagrađen Tomislav Košorog, student druge godine diplomskoga sveučilišnoga studija kao najbolji student elektroenergetike. Elektrotehnički fakultet u Osijeku kontinuirano nagrađuje i na taj način potiče svoje dobre studente, a HEP ga u tome prati već niz godina kao jedan od najvećih poslodavaca inženjerima i diplomiranim inženjerima elektrotehnike.

Sličnu suradnju HEP ostvaruje i s Fakultetom elektrotehnike i računarstva u Zagrebu, i to putem potpore dodjeli godišnje nagrade „Josip Lončar“ pod nazivom Brončana plaketa, koja je 2013. kao najboljem studentu dodijeljena Bruni Jurišiću, a godinu kasnije studentici Marijani Pongrašić.

Inače, HEP je još 2012. potpisao sporazum o suradnji na znanstvenoistraživačkim, razvojnim i obrazovnim projektima s Fakultetom elektrotehnike i računarstva te Fakultetom strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu.

Zagrebačkom Fakultetu elektrotehnike i računarstva HEP je dao podršku i u sudjelovanju na stručnim skupovima - Konferenciji IEEE EUROCON 2013. i 2014., te na međunarodnom susretu studenata elektrotehnike, Elektrijada održanom u Mađarskoj 2014.

I HEP-ESCO radio je na suradnji s akademskim institucijama; u kolovozu 2014. je zajedno s Fakultetom strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu pokrenuo suradnju na znanstveno-istraživačkom projektu „Napredna regulacija KGH sustava zgrada“. Projekt će pokazati potencijal i metodologiju primjene napredne regulacije postojećih KGH sustava u zgradama. Projekt je zamišljen kao pilot projekt na tipičnoj poslovnoj zgradi HEP d.d., Kupaska ulica u Zagrebu. S obzirom da pilot zgrada predstavlja tipičnu poslovnu zgradu u Republici Hrvatskoj, rezultati ove studije direktno će se početi promjenjivati na veliki broj postojećih zgrada u okviru usluge Sektora za sustavno gospodarenje energijom u segmentu optimizacije potrošnje energije. Projekt služi i kao prvi korak prema razvoju napredne regulacije za široki spektar zgrada, te za primjenu dinamičke optimizacije (“model

predictive control”) koja nudi još veći potencijal za uštede energije.

Dvije faze projekta su završene, i to studije postojećeg stanja i razvoj metodologije eksperimentalnog mjerenja, dok je treća faza, eksperimentalno mjerenje, u provedbi usporedo s četvrtom fazom, razvojem računalnog modela zgrade.

Za zaštitu okoliša i obnovljive izvore energije

HEP-Opskrba posebnu pažnju pridaje razvoju obnovljivih izvora energije; sredstva prikupljena prodajom proizvoda ZelEn, certificirane električne energije dobivene isključivo iz obnovljivih izvora, tvrtka je namijenila ulaganju u projekte energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije integriranih u građevine koji će ostvariti mjerljive učinke smanjenja emisija stakleničkih plinova. Tako je, nakon natječaja provedenog u suradnji s HEP-ESCO-om za 2014. godinu donijela odluku o dodjeli prve donacije Dječjem domu Ivana Brlić Mažuranić iz Lovrana za projekt energetske učinkovitosti. Kako naj-

---

HEP-Opskrba je 2014. započela inicijativu „100 zelenih stabala“ s ciljem uređenja okoliša i sadnje sto stabala uz 26 certificiranih hidroelektrana HEP-a, čime se priključila UN-ovu programu Milijarda zelenih djela.

veći udio energije dobivene iz obnovljivih izvora dolazi iz HEP-ovih hidroelektrana, HEP-Opskrba je 2014. započela i inicijativu „100 zelenih stabala“ s ciljem uređenja okoliša i sadnje sto stabala uz 26 certificiranih hidroelektrana HEP-a, čime se priključila UN-ovu programu Milijarda zelenih djela. Inicijativa je započela sadnjom pet čempresa uz hidroelektranu Ozalj. HEP Opskrba dobitnica je i nagrade GREENOVATION 2014. za najbolji ukupni program hrvatskog zelenog gospodarstva za projekt ZelEn i nositelj žiga GREEN MARK, obilježja održive ili “zelene” usluge, proizvoda ili tehnologije radi stvaranja dodane vrijednosti, te njihovog promicanja, povećanja konkurentnosti i tržišnog plasmana.

Izuzev razvoja vlastitih kompetencija za poticanje energetske učinkovitosti, HEP grupa kontinuirano radi s potrošačima kako bi podigla razinu svijesti o ovom važnom pitanju. Putem internetske stranice te Facebook stranice HEP-Opskrbe potrošači mogu dobiti više informacija i savjeta o tome na koji način vlastitom potrošnjom električne energije mogu utjecati na smanjenje troškova.

Također, prodajni savjetnici HEP-Opskrbe koriste svaku priliku za naglašavanje važnosti energetske učinkovitosti te svojim kupcima nudi energetske savjete u suradnji s tvrtkom HEP-ESCO. Osim u izravnom kontaktu s kupcima, HEP-Opskrba ESCO projekte promovira i na godišnjem Susretu kupaca te prilikom sudjelovanja na sajmovima i konferencijama, u korporativnoj prezentaciji te na internetskoj stranici.

U svibnju 2014. u organizaciji tvrtke HEP-ESCO i sudjelovanje HEP-Opskrbe održan je Negawatt Forum 2014, prva hrvatska konferencija na temu sustavnog gospodarenja energijom. (Negawatt je termin kojeg je 1989. osmislio Amory Lovins, suosnivač američkog instituta Rocky Mountain, kako bi opisao količinu uštede energije mjerenu u vatima (W) kao izravan rezultat povećanja energetske učinkovitosti.)

Velebitska degenija za izvrsnost u medijskom izvještavanju na području zaštite okoliša

Član HEP grupe APO, u suradnji s Hrvatskim novinarskim društvom, već 16 godina dodjeljuje nagradu „Velebitska degenija“, jedinu novinarsku nagradu koja se dodjeljuje za područje zaštite okoliša. U travnju 2014., prilikom obilježavanja Dana planeta Zemlje, nagrada je dodijeljena novinarima Marini Kelava (H-alter) i Matiji Tonkoviću (Hrvatski radio), kao poticaj za društveno odgovorno istraživačko novinarstvo, dok su u 2013. nagrade osvojili novinar Sergej Županić (u kategoriji tiskanih medija, internet portala i agencija), novinarka i urednica Lidija Komes (u kategoriji radijskog novinarstva) i Tena Perišin (u kategoriji televizijskog novinarstva).

Za novi početak kad priroda pokaže zube

Izuzev poslovnih aktivnosti usmjerenih na što skoriju normalizaciju opskrbe električnom energijom, HEP je donacijama pomogao stanovništvu na području istočne Slavonije, odnosno županjske Posavine pogođene katastrofalnom poplavom 17. svibnja 2014.

Hrvatskom crvenom križu uplaćena je donacija od milijun kuna za pomoć stanovništvu poplavljenih područja, dok je donaciju vrijednu milijun kuna HEP-ODS darovao općinama Gunja, Drenovci i Vrbanja kako bi se financirali sanacijski radovi na električnim instalacijama u poplavljenim stambenim objektima na područjima tih općina. Namjenskom donacijom kupcima električne energije kategorije kućanstvo podmireni se troškovi za električnu energiju u iznosu od 1,7 milijuna kuna, a dodatnom donacijom HEP je podmirio i troškove električne energije u kontejnerskim naseljima koja su poslužila za smještaj stanovnika stradalih u poplavi u iznosu od oko milijun kuna. HEP je također financijski pomogao uređenje dječjeg igrališta u Gunji.

9.

A decorative white line graphic consisting of a horizontal segment on the left, a diagonal segment rising to the right, and another horizontal segment extending to the right.

Profil izvješća

9. Profil izvješća

Svjesna odgovornosti koju ima prema svojim brojnim dionicima, HEP grupa već više od desetljeća objavljuje iscrpna godišnja izvješća, koja, osim financijskih pokazatelja, daje javnosti uvid i u neke od njenih nefinancijskih utjecaja. Izvješće o održivosti koji je pred vama predstavlja iskorak u sustavnijem promišljanju utjecaja svih članica HEP grupe na društvo, okoliš i gospodarstvo te je prvi Izvještaj o održivosti HEP grupe koje obuhvaća godine 2013. i 2014. Izvješće je sastavljeno prema sržnoj opciji G4 smjernica Globalne inicijative za izvještavanje.

Impressum

Izdavač:	Hrvatska elektroprivreda d.d. Zagreb, Ulica grada Vukovara 37
Za izdavača:	Perica Jukić
Glavni urednici:	Tamara Tarnik i Darko Alfirev
Savjetnici u izvještavanju:	Hauska i partner d.o.o.
Grafičko oblikovanje:	Bestias
Kontakt osobe za izvještaj o održivosti:	Tamara Tarnik (tamara.tarnik@hep.hr) i Darko Alfirev (darko.alfirev@hep.hr)

10.

GRI G4 pokazatelji
u ovom izvješću

10. GRI G4 pokazatelji u ovom izvješću

Opći standardni podaci

Strategija i analiza

G4 -1	Izjava predsjednika Uprave	5
G4-2	Ključni utjecaji, rizici i prilike	40-48

Organizacijski profil

G4-3	Ime organizacije	12
G4-4	Glavne tržišne marke, proizvodi i usluge	12, 70
G4-5	Lokacija sjedišta organizacije	12
G4-6	Broj država u kojima organizacija posluje te nazivi država u kojima ima značajno poslovanje	13
G4-7	Priroda vlasništva i pravni oblik	13
G4-8	Tržišta na kojima organizacija djeluje	13
G4-9	Veličina organizacije	12
G4-10	Ukupan broj zaposlenika	14, 141
G4-11	Postotak ukupnog broja zaposlenih koji su obuhvaćeni kolektivnim ugovorom	145
G4-12	Dobavljački lanac organizacije	76
G4-13	Promjene tijekom izvještajnog razdoblja u pogledu veličine, ustroja, vlasništva ili dobavljačkog lanca	76
G4-14	Pristup predostrožnosti	48
G4-15	Vanjske ekonomske, okolišne i društvene povelje, načela i druge inicijative koje organizacija podržava	35
G4-16	Članstva u udruženjima	37

Identificirani materijalni aspekti i granice

G4-17	Organizacijske jedinice uključene u konsolidirane financijske izvještaje	49
G4-18	Postupak određivanja sadržaja izvještaja i granice aspekata	50
G4-19	Materijalni aspekti identificirani u procesu određivanja sadržaja	52-60
G4-20	Granice materijalnih aspekata unutar organizacije	52-60
G4-21	Granice materijalnih aspekata izvan organizacije	52-60
G4-22	Učinak eventualnih izmjena u pogledu informacija iz prethodnih izvještaja	NP
G4-23	Značajne promjene u pogledu područja primjene i granica aspekata u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja	NP

Uključivanje dionika

G4-24	Popis skupina dionika koje je organizacija uključila	62
G4-25	Osnova za prepoznavanje u odabir uključenih dionika	62
G4-26	Pristup uključivanju dionika, uključujući učestalost sudjelovanja prema vrsti i skupini dionika te naznaka o tome je li sudjelovanje provedeno kao dio procesa pripreme izvještaja	62-67
G4-27	Ključne teme i interesi dionika i odgovor organizacije na njih	62-67

Profil izvještaja

G4-28	Izvještajno razdoblje	187
G4-29	Datum posljednjeg izvještaja	187
G4-30	Izvještajni ciklus	187
G4-31	Kontakt za pitanja vezana uz izvještaj	187
G4-32	Opcija usklađenosti, kazalo sadržaja za GRI	189

Usklađenost

G4-34	Upravljačka struktura organizacije, uključujući odbore najvišeg tijela upravljanja	34
-------	--	----

Etika i integritet

G4-56	Vrijednosti, načela, standardi i norme ponašanja organizacije	33
-------	---	----

Specifični standardni podaci

Kategorija: ekonomska

G4-EC1	Izravna stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	16, 70
G4-EC2	Financijske posljedice te drugi rizici i prilike za djelatnosti organizacije zbog klimatskih promjena	115
G4-EC3	Pokrivenost obveza organizacije koje se odnose na definirani mirovinski plan	148
G4-EC5	Omjer standardne početne plaće po spolu i lokalne minimalne plaće u značajnim mjestima poslovanja	144
G4-EC6	Udio višeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice u značajnim mjestima poslovanja	145
G4-EC7	Razvoj i utjecaj potpomognutih ulaganja u infrastrukturu i usluge	174
G4-EC9	Udio izdataka na lokalne dobavljače u značajnim mjestima poslovanja	76

Kategorija: okolišna

G4-EN1	Upotrijebljeni materijali prema težini ili obujmu	118
G4-EN3	Potrošnja energije unutar organizacije	99
G4-EN6	Smanjenje potrošnje energije	99
G4-EN7	Smanjenje energetske potrošnje proizvoda i usluga	103
G4-EN8	Ukupno crpljenje vode po izvoru	120
G4-EN9	Izvori vode znatno pogođeni crpljenjem vode	124

G4-EN10	Postotak i obujam reciklirane i oporabljene vode	123
G4-EN11	Lokacije poslovanja u vlasništvu, zakupu, pod upravom ili u neposrednoj blizini zaštićenih područja te područja visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	106-110
G4-EN12	Opis znatnih utjecaja djelatnosti, proizvoda i usluga na biološku raznolikost u zaštićenim područjima ili područjima visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	106-110
G4-EN13	Zaštićena i obnovljena staništa	110
G4-EN15	Izravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (područje 1)	115, 137
G4-EN16	Neizravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (područje 2)	115, 137
G4-EN17	Ostale neizravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (područje 3)	115, 137
G4-EN18	Intenzitet emisija stakleničkih plinova (GHG)	115, 137
G4-EN19	Smanjenje emisija stakleničkih plinova (GHG)	115, 137
G4-EN20	Emisije tvari koje uništavaju ozon (ODS)	118
G4-EN21	NOx, SOx i druge značajne emisije u zrak	117, 137
G4-EN22	Ukupno ispuštanje vode prema kvaliteti i odredištu	123, 138
G4-EN23	Ukupna težina otpada prema vrsti i metodi zbrinjavanja	125, 137
G4-EN24	Ukupan broj i obujam znatnih onečišćenja	123
G4-EN26	Identitet, veličina, zaštićeni status i vrijednost s obzirom na biološku raznolikost voda i povezanih staništa koja su u znatnoj mjeri pogođena ispuštanjem i istjecanjem vode iz organizacije	123
G4-EN27	Opseg ublažavanja utjecaja na okoliš proizvoda i usluga	103-105
G4-EN31	Ukupni izdaci i ulaganja u zaštitu okoliša prema vrsti	129, 137

Kategorija: društvena		
Potkategorija: radni odnosi i dostojan rad		
G4-LA1	Ukupan broj i stope novog zapošljavanja i fluktuacije zaposlenika prema dobnim skupinama, spolu i regiji	141
G4-LA2	Povlastice osigurane zaposlenicima koji rade puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane zaposlenicima zaposlenima privremeno ili na nepuno radno vrijeme, prema značajnim mjestima poslovanja	145
G4-LA3	Povratak na posao i stope zadržavanja po povratku s rodiljnog dopusta prema spolu	149
G4-LA4	Najkraće razdoblje u kojem se unaprijed obavještava o značajnim promjenama u poslovanju, uključujući i podatak jesu li ti rokovi određeni kolektivnim ugovorima	145
G4-LA5	Postotak ukupne radne snage zastupljene u formalnim zajedničkim odborima za zdravstvena i sigurnosna pitanja koji se sastoje od predstavnika Uprave i radnika i koji pomažu pri praćenju i savjetovanju o programima zaštite zdravlja i sigurnosti na radu	154
G4-LA6	Vrste i stope ozljeda, profesionalnih bolesti, izgubljenih dana i izostanaka te ukupni broj smrtnih slučajeva povezanih s nesrećama na radu prema regiji i spolu	155
G4-LA7	Radnici s visokom učestalosti ili velikim rizikom od bolesti povezanih s njihovim zanimanjem	155
G4-LA8	Zdravstvena i sigurnosna pitanja obuhvaćena formalnim sporazumima sa sindikatima	155
G4-LA9	Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposleniku, prema spolu i kategoriji zaposlenika	150
G4-LA10	Programi za stjecanje vještina i cjeloživotno učenje, koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja zaposlenika te im pomažu u uspješnom okončanju radnog vijeka	150-153
G4-LA11	Postotak zaposlenika koji dobivaju redovitu ocjenu radnog učinka i individualnog razvoja, prema spolu i kategoriji zaposlenika	152

G4-LA12	Sastav upravljačkih tijela te struktura zaposlenika po kategorijama prema spolu, dobnoj skupini, pripadnosti manjinskoj skupini i drugim pokazateljima različitosti	34, 142-143
G4-LA13	Omjer osnovne plaće i nagrada za žene i muškarce prema kategoriji zaposlenika, prema značajnim mjestima poslovanja	144
G4-LA16	Broj sporova u radnim odnosima koji su podneseni, obrađeni i riješeni putem formalnih mehanizama rješavanja sporova	157
Potkategorija: ljudska prava		
G4-HR3	Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzete mjere	157
Potkategorija: društvo		
G4-S01	Postotak djelatnosti u kojima su provedeni uključivanje lokalne zajednice, procjene utjecaja i razvojni programi	159-169
G4-S02	Djelatnosti sa značajnim stvarnim i potencijalnim negativnim utjecajima na lokalne zajednice	159-169
G4-S04	Komunikacija i obuka o antikorupcijskim politikama i postupcima	35
G4-S05	Potvrđeni slučajevi korupcije i poduzete mjere	36
G4-S07	Ukupan broj pravnih postupaka pokrenutih zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse te njihovi ishodi	36
Potkategorija: odgovornost za proizvod		
G4-PR2	Ukupan broj slučajeva nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost za vrijeme njihova životnog ciklusa, prema vrsti ishoda	92
G4-PR4	Ukupni broj slučajeva nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s podacima o proizvodu i usluzi te označavanjem, prema vrsti ishoda	92
G4-PR5	Rezultati upitnika za mjerenje zadovoljstva kupaca	82

G4-PR7	Ukupan broj slučajeva nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s marketinškim komunikacijama, uključujući oglašavanje, promidžbu i pokroviteljstvo, prema vrsti ishoda	92
G4-PR8	Ukupan broj opravdanih pritužbi u vezi s povredama privatnosti kupaca ili gubitkom osobnih podataka o kupcu	92
G4-PR9	Vrijednost značajnih novčanih kazni za nepridržavanje zakona i propisa koji se tiču ponude i upotrebe proizvoda i usluga	92
Sektorski dodatak		
EU1	Instalirani kapacitet, prema primarnom izvoru energije i prema regulatornom režimu*	17
EU2	Neto proizvedena energija prema primarnom izvoru energije i prema regulatornom režimu	18-20
EU3	Broj kupaca - kućanstva, industrije, institucije i pravne osobe	20
EU4	Duljina podzemnih i nadzemnih vodova za prijenos i distribuciju prema regulatornom režimu	30
EU5	Alokacija kvota emisija CO2 ili ekvivalent, prema okviru za trgovanje emisijama	115
EU15	Postotak zaposlenika predviđenih za odlazak u mirovinu u sljedećih 5 ili 10 godina prema kategorijama poslova i prema regiji	148
EU 28	Učestalost nestanka električne energije	93-94
EU 29	Prosječno trajanje nestanka električne energije	93-94
EU 30	Prosječni faktor raspoloživosti pogona prema izvoru energije i prema regulatornom režimu.	18-19

www.hep.hr